

Leer

Vraag

Ontmoet

Lees

Doe

Jaarverslag

2023

Inhoudsopgave

Ons verhaal	3
De Bibliotheek in beeld	4
Laaggeletterdheid in kaart	5
De regio in cijfers	6
Onze programma's	
Geletterde samenleving	8
Preventie laaggeletterdheid 0-18	10
Participatie in de informatiesamenleving	12
Digitale inclusie en digitaal burgerschap	12
Medialab en Maakplaats	14
Maakplaats	16
Project mobiele Maakplaats	18
Leven lang ontwikkelen	20
Een leven lang ontwikkelen	20
Extra projecten	22
Werven met inzicht	24
Digitale inclusie	26
De Bibliotheek als centrum voor ontmoeting	28
Marketing & Communicatie	30
Het beeld van de Bibliotheek	31
Bibliotheek Rivierenland per gemeente	
Gemeentelijke overzichten:	32
Gemeente Buren	34
Gemeente Culemborg	40
Gemeente Druten	46
Gemeente Maasdriel	50
Gemeente Neder Betuwe	54
Gemeente Tiel	60
Gemeente West Betuwe	66
Gemeente West Maas en Waal	72
Gemeente Zaltbommel	76

Ons verhaal

We ontmoeten je in boeken, in verhalen, in gesprekken. Bij Bibliotheek Rivierenland zien we hoe mensen zich ontwikkelen. Van de eerste zin tot de komma waar je nu bent. We verstaan je in het zoeken en het niet weten. We helpen mensen op weg en zorgen dat iedereen mee blijft doen.

Elk verhaal blijft zich ontwikkelen. Ook bij Bibliotheek Rivierenland zijn we voortdurend in ontwikkeling. Vandaag is anders dan morgen zal zijn. Al staat een bladzijde soms bol van de problemen of uitdagingen, de kans is groot dat we op de bladzijde daarna nieuwe kansen ontdekken.

Mensen komen op ons pad en we verhouden ons tot nieuwe gedachten, mogelijkheden en inzichten. Het verhaal is oneindig, want het is het verhaal van ons allemaal.

Altijd open

Er zit geen slot op verhalen. Daarom staan we elke dag open voor wat er speelt, wat leeft en hoe het gelezen wordt. We kijken om ons heen en binnenin ons. We analyseren, werken resultaatgericht en kijken vooruit: de volgende bladzijde lonkt. Bij Bibliotheek Rivierenland werken we samen om verder te komen, met oog en oor voor alle mensen en alles wat speelt. We doen het samen.

Zoveel mensen, zoveel talen

Mensen spreken nu eenmaal allemaal een andere taal, letterlijk en figuurlijk. Bij ons ben je welkom in elke taal, met elke vraag. Omdat wij jou willen horen én verstaan, kijken we vooral naar de overeenkomsten tussen alle verschillen. We willen jouw vraag of behoefte horen, zodat we goed begrijpen wat je wilt onderzoeken of vinden in onze collectie en activiteiten.

Van binnen en buiten

Binnen onze gebouwen dragen we bij aan ieders ontwikkeling. We geven informatie, stellen vragen, gaan in gesprek en reiken aan. En we bieden ruimte voor boek of studie, rust of gezelschap, offline en online.

Een ontmoeting van mens tot mens is vaak het beginpunt van een nieuw verhaal. Ook buiten de bibliotheekmuren zijn we er voor je en komen we jouw kant op. Je komt ons daarom tegen in de buurt, bij het dorpshuis, op school, kinderdagverblijf of consultatiebureau. We vinden het belangrijk dat iedereen kan meedoen en zetten ons daarvoor in. Elke dag, met hart en ziel. Zo is Bibliotheek Rivierenland van vaste waarde voor de gemeenschap.

Morgen ben je net weer anders dan vandaag. Met liefde en vakmanschap reiken we als Bibliotheek aan wat voor jouw ontwikkeling vandaag en morgen van belang is. Dat geeft zin: in de dag, de volgende stappen die je zet, het volgende hoofdstuk. Met trots dragen wij bij aan alle verhalen van alle mensen.

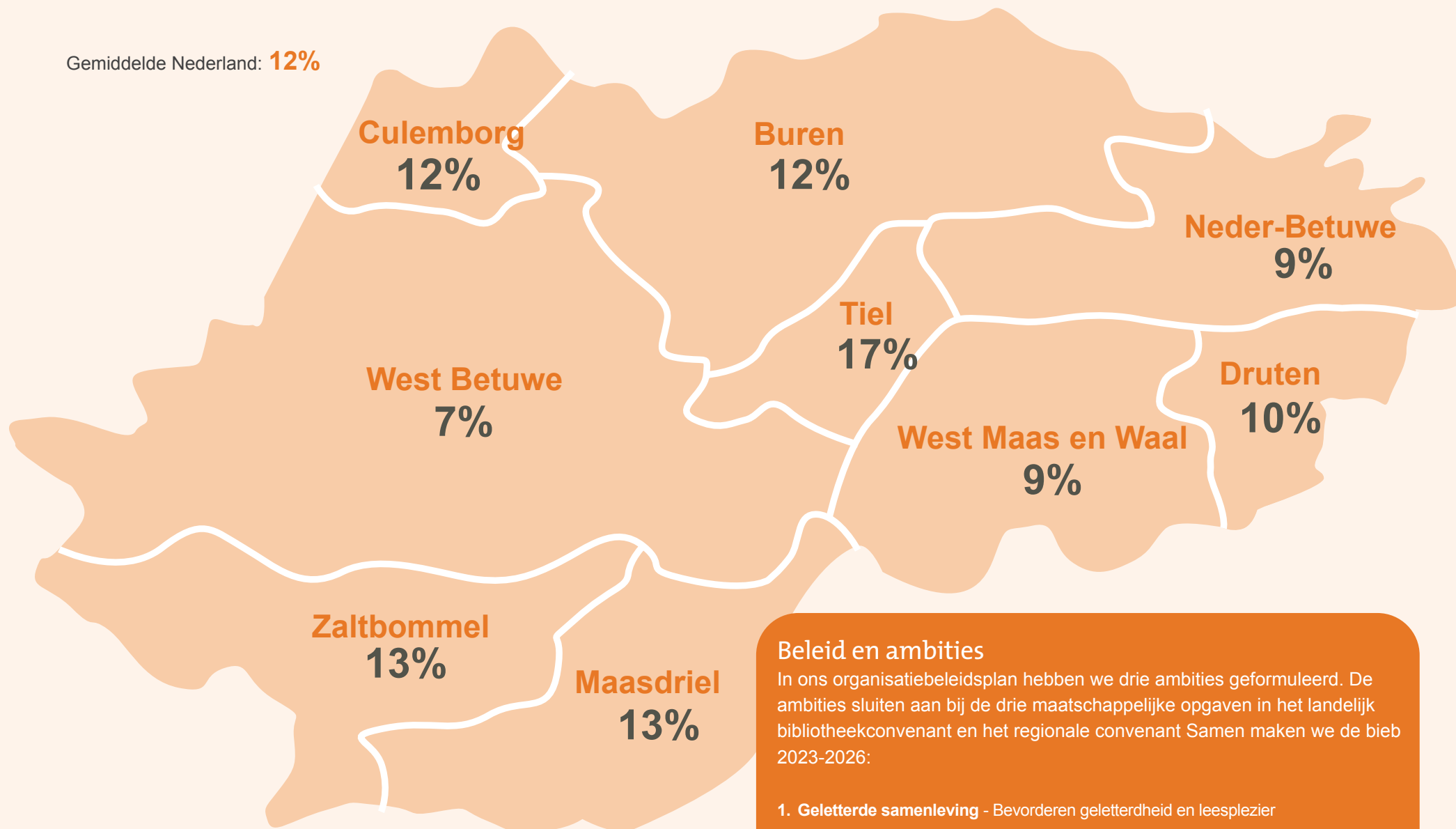
De Bibliotheek in beeld

Laaggeletterdheid in kaart*

*Bron: GeletterdheidInZicht.nl

Gemiddelde Nederland: **12%**

Beleid en ambities

In ons organisatiebeleidsplan hebben we drie ambities geformuleerd. De ambities sluiten aan bij de drie maatschappelijke opgaven in het landelijk bibliotheekconvenant en het regionale convenant Samen maken we de bieb 2023-2026:

1. **Geletterde samenleving** - Bevorderen geletterdheid en leesplezier
2. **Participatie in de informatiesamenleving** - Digitale inclusie en digitaal burgerschap
3. **Leven lang ontwikkelen** - Basisvaardigheden en blijvende inzetbaarheid

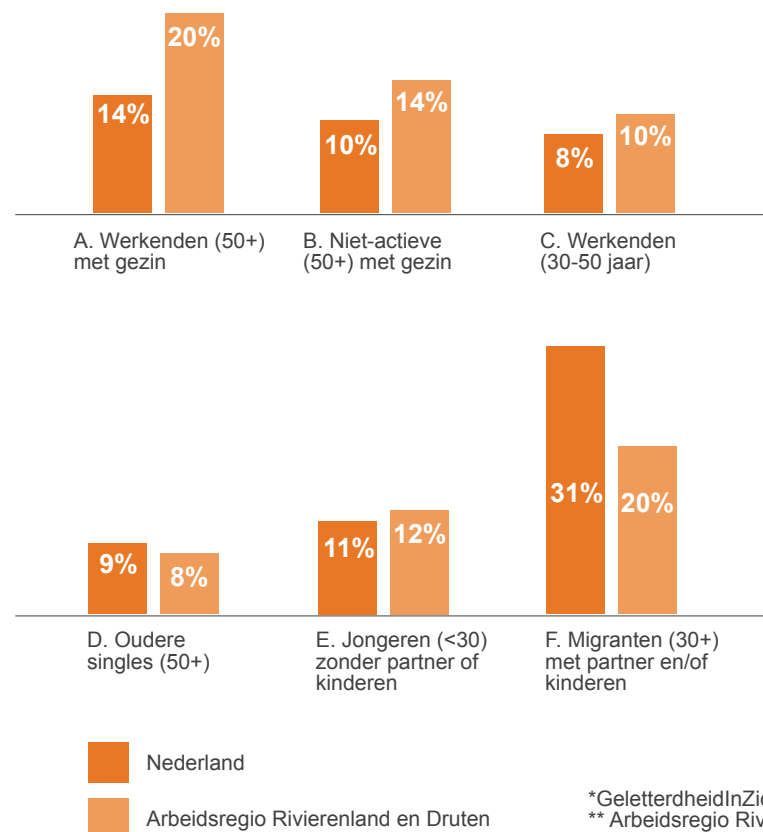
*Bron: GeletterdheidInZicht.nl

De regio in cijfers*

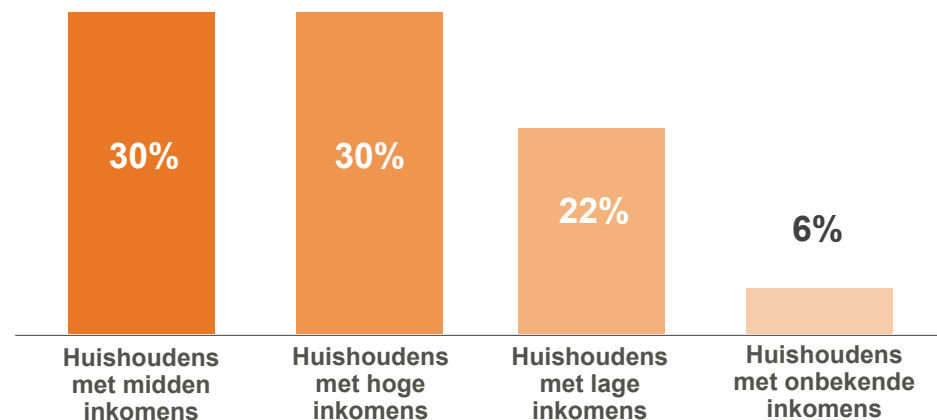
Aandeel laaggeletterden naar regio

In Nederland is ongeveer 12% van de bevolking laaggeletterd.
In Rivierenland** is ongeveer 11% van de bevolking laaggeletterd.

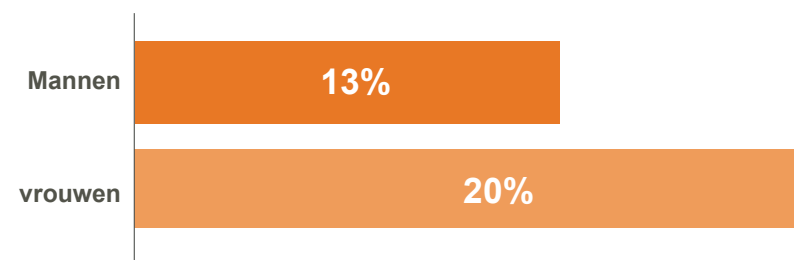
Aandeel laaggeletterden naar doelgroep

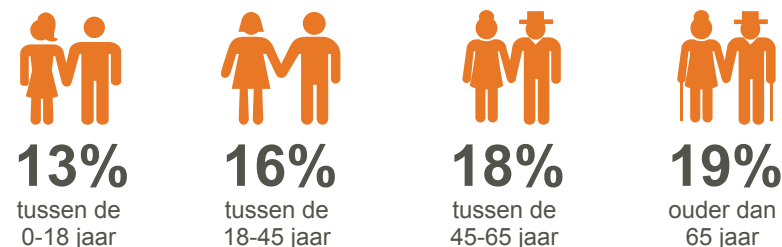
Hoe hoog is het lidmaatschapspercentage in het werkgebied onder huishoudens in verschillende inkomensgroepen?

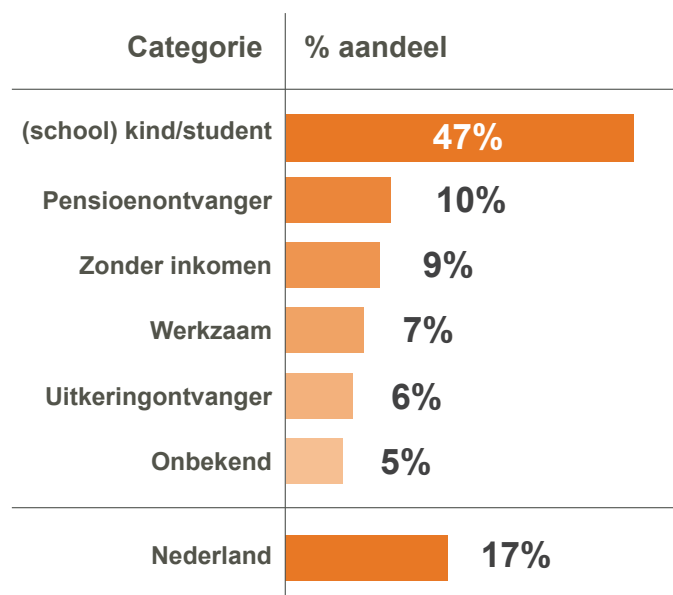
Hoeveel procent van de inwoners in het werkgebied is lid van de Bibliotheek?

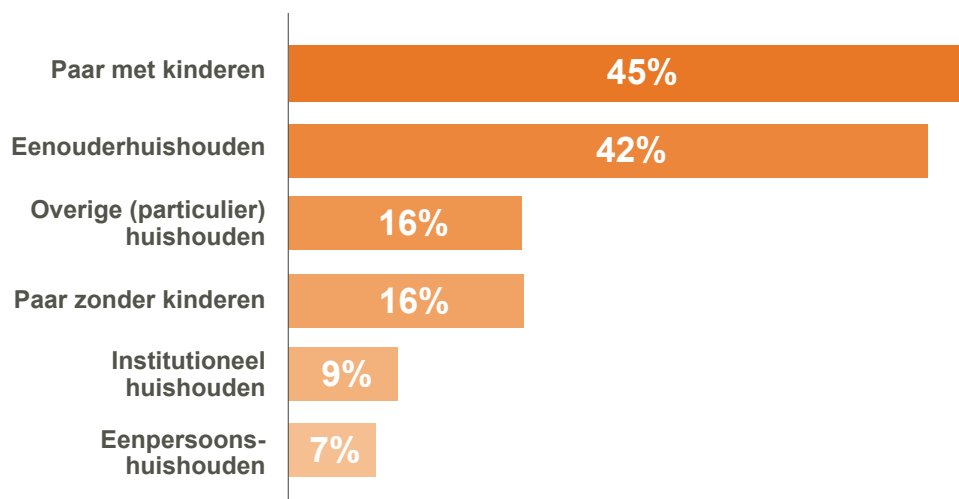
Hoe hoog is het lidmaatschapspercentage per leeftijdsgroep?

Hoe hoog is het lidmaatschapspercentage onder inwoners verdeeld naar verschillende sociaaleconomische posities in het werkgebied?*

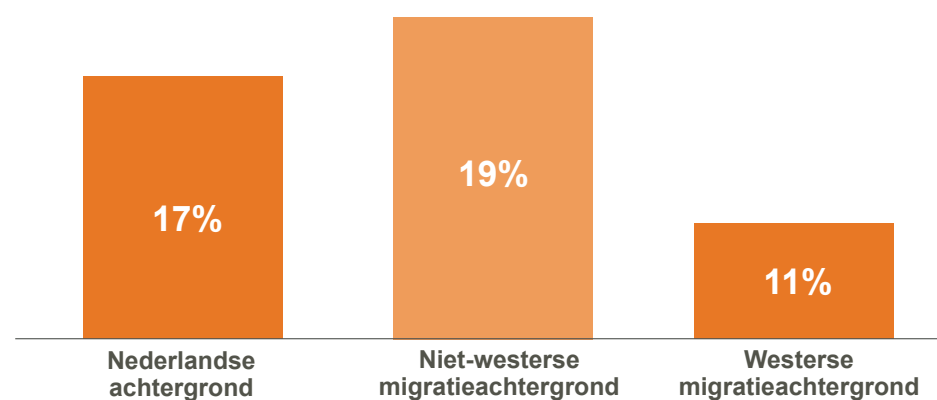

Hoe hoog is het lidmaatschapspercentage per type huishouden?

*Bron: CBS/KB 2022

Hoe hoog is het lidmaatschapspercentage onder inwoners verdeeld naar migratie/Nederlands per werkgebied?

Vroegtijdige schoolverlaters (vsv) naar woongemeente van de leerlingen in de regio.

Gemeente leerling	Deelnemers	VSV'ers	percentage vsv
Buren	2.113	22	1,04%
Druten	1.550	24	1,55%
Culemborg	2.290	32	1,40%
Maasdriel	1.939	16	0,83%
Neder-Betuwe	2.247	31	1,38%
Tiel	3.381	74	2,19%
West Betuwe	4.611	55	1,19%
West Maas en Waal	1.395	20	1,43%
Zaltbommel	2.658	47	1,77%
Totaal	20.634	297	1,44%

Geletterde Samenleving

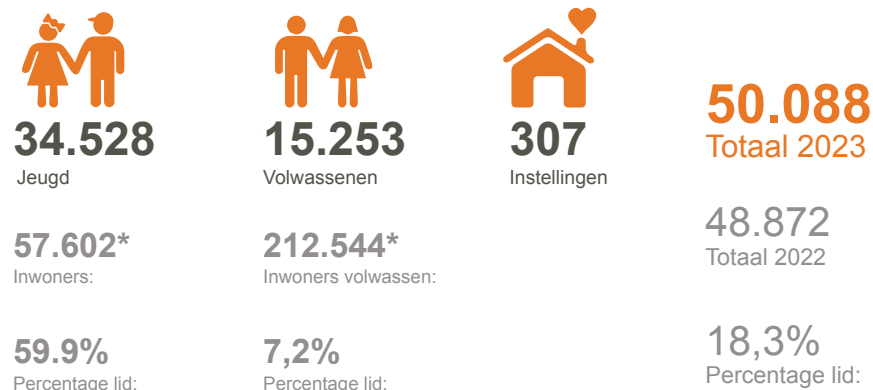
Bevorderen geletterdheid en leesplezier

De Bibliotheek is vanaf de vroegste jeugd een essentiële partner bij het stimuleren van lezen. In een doorgaande leeslijn van 0-100 jaar verdelen we onze inzet bij Bibliotheek Rivierenland in de bestrijding van laaggeletterdheid over preventie en curatie. Onze programma's sluiten op elkaar aan, waarbij we in de preventie het kind van 0-18 jaar als het ware volgen in de opbouw en het onderhoud van de leesmotivatie. Het zwaartepunt van de beleidslijn *Geletterde samenleving* ligt bij preventie en we verwachten curatief de meeste resultaten te kunnen halen met een gezinsaanpak. Voor de groep 0-12 jaar wordt de ondersteuning steeds meer via consultatiebureaus en andere doorverwijzers uit ons netwerk, achter de voordeur voortgezet. We werken samen met de lokale netwerken hierin. Doorverwijzing is van groot belang. Het bevorderen van leesplezier vormt immers het allerbelangrijkste instrument om ervoor te zorgen dat kinderen gaan lezen. Niet in de laatste plaats vanuit bibliotheeklocaties.

Want of je nu meer wilt weten over sport, geschiedenis, natuur, gezondheid of politiek, je vindt het in de Bibliotheek in boeken, tijdschriften, online cursussen van Soofos en GoodHabit, digitale bronnen én onze activiteiten. Je vindt het in onze collectie; de basis van ons werk.

Onze leden hebben toegang tot de collectie uit bibliotheken in het hele land. Zowel de programmering als het aanbod aan boeken, tijdschriften en digitale middelen worden toegespitst op de wensen en behoeften uit de lokale samenleving. En dit doen we ook voor onze bezoekers die niet lid zijn! Collectie mee naar huis nemen is alleen voor leden, maar de rest van alles wat we doen binnen onze Bibliotheek is toegankelijk voor elk van onze inwoners.

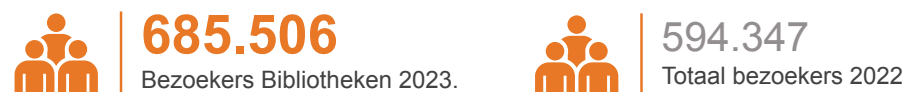
Leden Rivierenland 2023:

Uitlenen Rivierenland 2023:

Bezoekers Bibliotheken in Rivierenland in 2023

*CBS 2023

Preventie laaggeletterdheid 0-18

Binnen deze doorgaande lijn bepalen we door middel van effectmetingen welke aanpak de beste resultaten oplevert. Deze aanpak blijven we door ontwikkelen. We werken aan een zichtbare verandering in gedrag en hierdoor het vergroten van kansen, waarbij we meer ouders bereiken en ondersteunen bij het oppakken van hun rol binnen de leesbevordering: met de gezinsaanpak door de inzet van onze leescoaches die werken aan leesplezier thuis. Binnen de Bibliotheek op School steken we meer in op deskundigheidsbevordering door leerkrachten en door teams te coachen. We zetten de uren zoveel als mogelijk in op het stimuleren van de leesmotivatie met kleine groepjes leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Daarnaast besteden we op sleutelmomenten, in de groepen 3, 4 en 6 (wanneer de leesmotivatie aantoonbaar daalt) klassikaal aandacht aan leesbevordering en het stimuleren van leesplezier. Voor het vmbo-onderwijs ontwikkelden we een format binnen een innovatieproject. Daarnaast volgen wij de landelijke ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs om gebruik te maken van bewezen 'best practices' en daarmee een effectieve aanpak te kunnen blijven bieden ten behoeve van de leesmotivatie van jongeren.

Taal begint thuis: inzichten uit wetenschappelijk onderzoek¹

Wetenschappelijk onderzoek leert ons dat de basis voor de taalontwikkeling en geletterdheid van kinderen wordt gelegd op jonge leeftijd.² Dat gebeurt met name tijdens alledaagse gesprekken thuis. Ongemerkt leren kinderen thuis taal te gebruiken om te communiceren tijdens activiteiten die worden ondernomen, om emoties te uiten en kennis te delen over de wereld om hen heen. Tijdens deze informele interacties gedurende de dag doen zij ervaringen op met de betekenis van woorden en concepten.³

De mondelinge taalvaardigheid die kinderen informeel ontwikkelen, zoals woordenschat en taalbegrip, is een onmisbare bouwsteen voor de ontwikkeling van geletterdheid.⁴

(1) Bron: Martine van der Pluijm, *Thuis in Taal - Samenwerken met alle ouders aan de taalontwikkeling van hun jonge kinderen*, H1. Dit weten we uit wetenschappelijk onderzoek, biz. 19. 2022 Uitgeverij Tutti.

(2) Carter et al., 2009; Hart & Risley, 2003

(3) Vygotskij, 1978

(4) Storch & Whitehurst, 2002

Gezinsaanpak en BoekStart

Het programma *Leesplezier thuis*, dat gebaseerd is op de stappen van *Thuis in Taal* van dr. Martine van der Pluijm, wordt ingezet om jonge ouders in de thuissituatie (achter de voordeur) te ondersteunen in het creëren van een taalrijke thuisomgeving. Juist in de voorschoolse periode heeft deze ondersteuning het meest effect. Voor dit programma ingezet kan worden moeten er een aantal stappen gezet worden. Zo is het herhaaldelijk informeren van de samenwerkingspartners over de gezinsaanpak essentieel om gezinnen te bereiken. In 2022 hebben we hierin binnen een aantal gemeenten goede stappen gezet, wat effect heeft op het aantal bereikte gezinnen. Doorverwijzers naar de gezinsaanpak zijn jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen van het consultatiebureau, pedagogisch medewerkers van kinderopvanglocaties, medewerkers van welzijnsorganisaties en vanuit het primair onderwijs schoolmaatschappelijk werk en intern begeleiders.

De Bibliotheek op school 4-12 jaar

Tijdens de hele basisschoolperiode biedt de leescoach ondersteuning aan het team leerkrachten op het gebied van leesbevordering. Kinderen uit laagtaalvaardige gezinnen die voorschools al in beeld zijn blijven aandacht krijgen van de leescoach. Ieder jaar wordt er een leesmonitor afgenomen die wordt ingevuld door leerkrachten en leerlingen (groep 5 t/m 8). Op basis van de uitkomsten wordt jaarlijks een plan op maat gemaakt. Tot en met groep 3 worden ouder-kindactiviteiten georganiseerd om ouders te (blijven) stimuleren te werken aan een taalrijke thuisomgeving. Deze activiteiten dragen bij aan het leren kennen van de ouders en mogelijke laagtaalvaardigheid op te merken.

Biebclub

Naschools (als verlengde schooldag) is in een aantal gemeenten de Biebclub georganiseerd. Leerkrachten kunnen daarvoor leerlingen aanmelden die een steuntje in de rug kunnen gebruiken als het gaat om leesmotivatie.

In Maasdriel, West Betuwe en Zaltbommel is hiervan gebruik gemaakt.

De Bibliotheek op school VO 12-18 jaar

Steeds meer jongeren op het vmbo zijn laaggeletterd. Vanuit het voortgezet onderwijs is een groeiende belangstelling ontstaan voor samenwerking met de Bibliotheek door het inzetten van een leescoach. Inmiddels zijn er samenwerkingsovereenkomsten met een aantal middelbare scholengemeenschappen (Cambiumcollege Zaltbommel, Pantarijn Kesteren; ORS Lek en Linge, KWC in Culemborg en Lingecollege Tiel). En met het Pax Christi in Beneden-Leeuwen starten we in 2024. Op de scholen voor voortgezet onderwijs gaat het om leerlingen die de basis-kaderopleiding of mavo volgen. Deze leerlingen lopen het meeste risico de school laaggeletterd te verlaten. Op de scholen die in 2022 gestart zijn is een 0-meting gedaan zodat de effecten dit jaar gemeten kunnen worden.

Kinderjury onder leiding leescoach in Bibliotheek Lienden

Impact

In het tweede deel van dit Jaarverslag geven we per gemeente een overzicht van de resultaten van de programma's van de doorgaande leeslijn. Met deze programma's streven we ernaar ouders meer bewust te maken van hun rol in de (vroege) taalontwikkeling van hun kind, waardoor zij meer taal gaan aanbieden, waardoor kinderen een ruimere woordenschat ontwikkelen en met minder taalachterstand starten in het basisonderwijs waardoor hun schoolcarrière positiever verloopt. Op school werken we samen met de docententeams aan meer leesplezier bij kinderen, zodat zij betere lezers worden en meer en vaker gaan lezen, wat een positieve invloed heeft op de taalontwikkeling, wat hen uiteindelijk tot geletterde burgers maakt.

Digitale inclusie en digitaal burgerschap

Digitalisering en technologie hebben een steeds grotere impact op ons leven. Wie niet in staat is om digitale middelen te gebruiken, kan niet of minder goed meedoen in de samenleving. Dit heeft effecten voor de werkgelegenheid, voor het sociaal functioneren en voor het contact met de e-overheid. Hierbij staat digitale inclusie centraal: het is van belang dat iedereen kan meedoen en kan profiteren van digitalisering. Het aanbod digitale vaardigheden van Bibliotheek Rivierenland bestaat uit de cursussen en individuele spreekuren. Naast het feit dat Bibliotheek Rivierenland op een groot deel van haar locaties Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) is.

Informatiepunt Digitale Overheid

Bibliotheek Rivierenland ontvangt sinds 1 januari 2023 via de gemeenten een specifieke uitkering Informatiepunt Digitale Overheid (SPUK IDO). Deze middelen zijn bestemd voor het uitvoeren van de activiteiten basisvaardigheden én het Informatiepunt Digitale Overheid.

Tegenwoordig kunnen inwoners van alles regelen via internet. Ook contact met de overheid gaat steeds vaker digitaal. Voor het aanvragen van bepaalde zaken zoals bijvoorbeeld huur- of zorgtoeslag, is een DigiD nodig. En mensen moeten ook met de computer kunnen omgaan. Er zijn genoeg mensen die dit lastig vinden. Zij kunnen daarom met hun vragen aankloppen bij het Informatiepunt Digitale Overheid in de Bibliotheek.

Onze getrainde medewerkers helpen mensen dan op weg. bibliotheek-medewerkers weten goed wat de aangesloten overheidsinstanties doen en begeleiden mensen bij het zoeken naar informatie op overheidswebsites. Ook weten zij naar wie of welke instantie zij degenen met de hulpvraag kunnen doorverwijzen, zodat zij verder geholpen worden als dat nodig blijkt. Mensen hoeven geen lid te zijn van de Bibliotheek om gebruik te maken van het Informatiepunt Digitale Overheid. De hulp is gratis. Daarnaast organiseren we als Bibliotheek, soms in samenwerking met partners, activiteiten zoals

workshops en cursussen, om mensen vooruit te helpen met hun digitale vaardigheden, zodat ze ook zelf de weg leren vinden.

Sinds 2022 zijn we actief als Informatiepunt Digitale Overheid in de vestigingen Beneden-Leeuwen, Dodewaard, Dreumel, Druten, Kesteren, Tiel, Aalst, Ammerzoden, Culemborg, Geldermalsen, Kerkdriel, Lienden en Zaltbommel. Inwoners kunnen tijdens de openingstijden van deze vestigingen vragen stellen over de digitale overheid. Alle hulpvragen worden geregistreerd. Zo kunnen de manifestgroepartijen (zoals UWV, Belastingdienst, DUO etc.) zien hoeveel vragen de bibliotheken gezamenlijk beantwoorden.

Impact

Waar we naar streven is dat iedere volwassene (18+) gebruik kan maken van de digitale overheid, doordat iedereen die hierbij hulp nodig heeft weet waar hij/zij hulp kan krijgen en weet waar hij/zij kan leren om zelfstandig gebruik te maken van de digitale overheidsdiensten.

De eerste stap zetten

Een medewerker kreeg een klant op het Informatiepunt Digitale Overheid die een afspraak wilde maken voor een medische keuring om haar rijbewijs te verlengen. Mevrouw wist niet hoe ze het kon aanpakken. Na het luisteren naar haar verhaal heeft de medewerker voor mevrouw naar het CBR gebeld en een afspraak voor de medische keuring voor haar gemaakt. Mevrouw gaf aan dat ze zo opgelucht was dat de medewerker de eerste stap voor haar had gezet. De medewerker merkte echter op dat zij toch echt zelf de eerste stap had gezet, door naar het Informatiepunt Digitale Overheid in de Bibliotheek te komen én om hulp te vragen. Het maakte mevrouw trots.

- Inwoners gebruiken de digitale overheid beter en zelfstandiger;
- Inwoners hebben meer en betere digitale vaardigheden;
- Inwoners weten waar ze terecht kunnen met vragen;
- Overheidsinstanties worden minder belast;
- Deelnemers hebben meer vertrouwen en zijn gemotiveerd om door te leren.

Resultaten

Er zijn in 2023 821 hulpvragen geregistreerd.
Ter vergelijking: in heel 2022 zijn er 379 hulpvragen geregistreerd.
Een toename van meer dan 100%

Hieronder wat meer informatie om de resultaten te duiden:

2%
jonger dan
25 jaar

11%
tussen de
25-45 jaar

29%
tussen de
45-65 jaar

53%
ouder dan
65 jaar

5%
Leeftijd
onbekend

89%
Tevreden

4%
NIET
Tevreden

7%
Onbekend

Informatiepunt Digitale Overheid in Bibliotheek Kerkdriel

De meeste hulpvragen gaan over algemene computervragen, DigiD, online bankieren, belastingen en toeslagen en gezondheidsverklaringen om het rijbewijs te kunnen verlengen.

Verreweg de meeste mensen worden direct praktisch geholpen met bijvoorbeeld het activeren van een account of het aanvragen van een DigiD. Een klein deel wordt (warm) doorverwezen naar een andere organisatie, zoals de Formulierenbrigade. Daarnaast helpen we mensen door samen informatie op te zoeken, hen te wijzen op het digitale aanbod van de Bibliotheek of door een folder of brochure over het onderwerp mee te geven.

We zijn gemiddeld 20-30 minuten bezig met een hulpvraag.

Medialab en Maakplaats

Met innovatiemiddelen hebben we de medialab dienstverlening in de afgelopen jaren verder uitgebreid om een zo groot mogelijk publiek te bereiken. We innoveren voortdurend om inwoners van ons werkgebied te kunnen blijven meenemen in technologische ontwikkelingen. Met een Pica subsidie, die we via een project geïnitieerd door de Koninklijke Bibliotheek ontvingen, richtten we in 2022 onze Maakplaats op, naast het Medialab. In 2023 konden we, met behulp van provinciale innovatiemiddelen onze Maakplaats- en Medialab activiteiten voor het eerst op locaties buiten de biëb uitvoeren, in de kernen en wijken van ons werkgebied. Een van onze doelen was om jongeren te interesseren voor deze vaardigheden. Vooral gezien het feit dat de tekorten aan werknemers die praktisch geschoold zijn toenemen in onze regio.

We zien dat er steeds meer jongeren gebruik maken van de Maakplaats. We stimuleren zelfredzaamheid en voorbereiding op de (nabije) toekomst. Daarbij zetten we in op de ontwikkeling en het vergroten van 21e-eeuwse vaardigheden. In het Medialab ligt de focus op kennismaking met nieuwe technologieën, onderzoekend en creatief denken en de beginselen van programmeren.

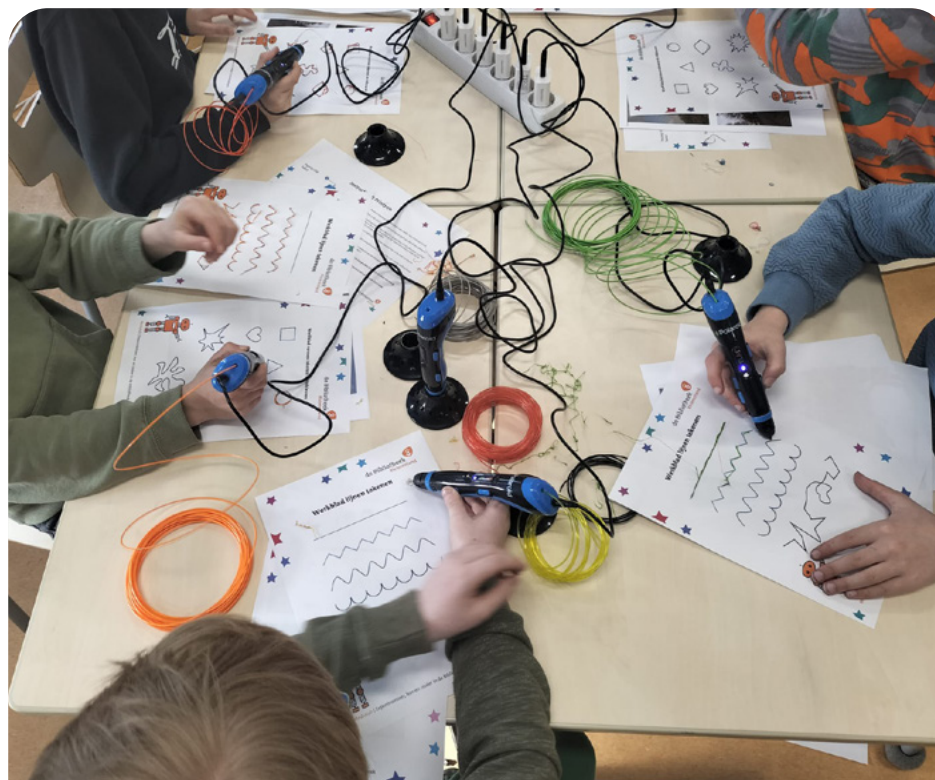
Medialab

In Tiel en Geldermalsen hebben we wekelijks een open inloop. Kinderen van 6 tot 12 jaar zijn dan welkom in het Medialab om te experimenteren met verschillende programmeerbare robotjes, technisch LEGO, de 3d-printer en 3d-pennen. We leren de kinderen te ontwerpen en programmeren op de computer om een tastbaar resultaat of product te realiseren.

Scholen kunnen ook gebruik maken van onze dienstverlening. Er zijn diverse klassikale workshops in te kopen die zijn toegespitst op verschillende 21e-eeuwse vaardigheden. De klassenbezoeken vinden plaats in de

Bibliotheek in Tiel of in Geldermalsen, of bij uitzondering op locatie.

Op ons YouTube kanaal is de 'Zo Maak je:' reeks van het Medialab nog steeds goed bezocht. De top 3 heeft inmiddels 36.767 views. Eind 2023 waren 3 filmpjes over de 10.000 views heen.

Educatieprogramma Ravenswaaij:
constructies bouwen met de 3d print pen

Resultaten

Open inloop

In Geldermalsen komen er wekelijks gemiddeld zo'n 19 bezoekers per keer. In totaal had het Medialab 777 bezoekers in 2023.

 777
Bezoekers
Geldermalsen

 337
Bezoekers
Tiel

In Tiel komen er wekelijks gemiddeld zo'n 10 bezoekers per keer. In totaal komt dit uit op 337 bezoekers in 2023.

Workshops scholen

In 2023 zijn er 7 workshops afgenomen door scholen. De 7 klassen die deelnamen bestonden in totaal uit 143 bezoekers. 4 workshops vonden plaats in het Medialab en 3 op locatie op de basisschool in Ravenswaaij, gemeente Buren.

 143
Bezoekers

 7
Workshops

Brede School Tiel-Oost

Voor de Brede School Tiel-Oost was er in het Medialab een programma. In totaal waren dit 4 blokken van 6 Medialablessen met 12 deelnemers per keer; 48 deelnemers in totaal.

 48
Deelnemers

Educatieprogramma Programmeren met de Blue Bot

Maakplaats

Door middel van laagdrempelige activiteiten zoals de open inloop en geplande workshops stimuleren we niet alleen het ontwikkelen van 21e-eeuwse vaardigheden, maar richten we ons met de Maakplaats specifiek op het ontwikkelen van een 'maker mindset'. Een mindset waarin mensen het zelfvertrouwen hebben om met technologie en (nieuwe) media te werken en daardoor zelf kunnen bepalen hoe ze deze kunnen inzetten in hun dagelijks leven. Deze mindset is een essentiële factor voor leven in een digitaliserende samenleving, omdat deze hand in hand gaat met nieuwsgierigheid, experimenteren én zelfredzaamheid.

In 2023 hebben we het aanbod van de maakplaats uit kunnen breiden met behulp van een provinciale subsidie. Dit betekent dat we niet alleen in Tiel Maakplaats activiteiten kunnen organiseren, maar overal op locatie in de kleine kernen en wijken van ons werkgebied.

Een echte maker!

Wouter (12 jaar) komt begin 2023 voor het eerst in de Maakplaats. Hij downloadt een ontwerp van internet en print het uit met de 3d-printer. Een leuke kennismaking. Tijdens zijn tweede bezoek introduceren we hem in de 3d-software waarmee hij zelf iets kan ontwerpen. Hij ontwerpt en print zelf een huisje. Twee weken later komt Wouter trots terug: hij heeft een onderdeelje van een stoel helemaal zelf (!) volledig nagetekend in de 3d-printsoftware. Zijn opa had een onderdeelje nodig, en Wouter kwam met de suggestie om het zelf te maken, in plaats van te kopen op internet. Sindsdien is Wouter wekelijks in de Maakplaats met veel eigen ideeën, en helpt hij ook andere bezoekers. Een échte maker!

Doelgroep

Sinds de start in 2022 zien we niet alleen een groei in bezoekersaantallen, maar zien we ook dat vooral verschillende doelgroepen de Maakplaats bezoeken:

Het merendeel van de bezoekers zijn kinderen van 9 tot 12 jaar. Ze komen met een vriendje, vriendinnetje of met een ouder een project maken. Meestal kleinschalig, soms een uitgebreid project. Er is veel mond-tot-mondreclame, waardoor er geregeld weer nieuwe kinderen aanschuiven.

Er is stevast een klein groepje jongeren van 12 tot 15 jaar aanwezig. Ze kennen de weg, regels en apparaten in de Maakplaats. Twee meiden hebben elkaar in de Maakplaats leren kennen en zijn goede vrienden geworden.

Twee andere deelnemers komen uit het speciaal onderwijs, en kennen in de Maakplaats een vrijheid en laagdrempelige sfeer waar ze zichzelf kunnen zijn. Ook volwassenen (25 tot 40 jaar) hebben hun weg gevonden naar de Maakplaats. Ze komen met complexere projecten voor hun hobby, werk, of als cadeau. Hoe meer ze leren over de techniek en de ontwerpprogramma's (zeker na het afronden van de snelcursus basisapparatuur), hoe uitgebreider de projecten worden waar ze in meerdere weken aan werken.

3D geprinte vlinderdas

Désirée (70+) maakt wekelijks legpuzzels in de bieb. We nodigden haar puzzelclub uit om iets te maken in de Maakplaats. Er werd collectief gesputterd: 'maar ik kan helemaal niks met computers, dit is niks voor mij!' Toch lukte het Désirée om een ring te 3d-printen. Dit vergde niet meer dan het tekenen van twee cirkels in het ontwerpprogramma, wat haar prima afging. Trots nam ze de ring mee naar huis. Na enkele weken kwam Désirée naar ons toe met een afbeelding van een houten vlinderdasje. 'Dit lijkt op wat jullie hier ook hebben liggen, en ik wil dit wel proberen te maken.' Dat is precies de 'maker mindset': de durf om met de technologie aan de slag te gaan, ook als je er nog niks van snapt. En met resultaat! Désirée gaf de vlinderdas die ze met de lasercutter(!) maakte cadeau aan een vriend.

Nieuwe opzet

Elke doelgroep die we in de Maakplaats ontvangen vraagt om een ander soort begeleiding. Jonge kinderen hebben veel hulp nodig met het ontwerpen en het gebruik van de apparaten. Volwassenen en jongeren vanaf 15 jaar komen juist met complexere projecten die vragen om inhoudelijk meedenken, veel

Maakplaats – Workshop kinderkleding bedrukken

uitproberen en samen testen. De uiteenlopende doelgroepen hebben ervoor gezorgd dat we vanaf september 2023, bij wijze van experiment een nieuwe opzet van de Maakplaats hebben ingevoerd:

Maakplaats 9-15 jaar. Aparte wekelijkse inloop. Deelname is gratis, wel even reserveren. De kinderen betalen alleen voor het materiaal dat ze gebruiken.
Maakplaats 15+. Aparte wekelijkse inloop. Deelname kost €5,-, dat is inclusief materiaal. Het is mogelijk om een strippenkaart te kopen van €20,-. De strippenkaart geeft vijf keer toegang tot de Maakplaats.

Maakplaats 15+. Maandelijkse snelcursus basisapparatuur. Deelnemers krijgen een snelcursus (techniek, veiligheid) voor het gebruik van de apparaten. Na deze cursus mag men tijdens de open inloop zelfstandig aan de slag met de apparaten. De cursus kost €15,-.

Groepsbezoeken

Naast de wekelijkse open inloop kunnen scholen een workshop op maat afnemen. In 2023 hebben we 10 groepsbezoeken gehad. 8 hiervan waren workshopreeksen voor groepen uit het speciaal voortgezet onderwijs, en 2 hiervan waren met brugklassen van het Lingecollege. In totaal hebben we 83 leerlingen op bezoek gehad in de Maakplaats.

Overige activiteiten

De Maakplaats organiseerde ook workshops en eenmalige activiteiten (bijvoorbeeld in samenwerking met Zinder of in het kader van de Kinderboekenweek). In 2023 zijn er 13 activiteiten georganiseerd, met 337 bezoekers.

Promotie

Om de Maakplaats en de Bibliotheek op de kaart te zetten hebben we met de Maakplaats 5 wervingsactiviteiten gedaan en deelgenomen aan regionale initiatieven zoals de Techniekdag in Tricht die door 1.500 mensen bezocht werd. Met deze wervingsactiviteiten zijn er 300 bezoekers geweest die kennisgemaakt hebben met de Maakplaats door actief iets te maken bij onze stands.

Maakplaats – Workshop Vinyl snijden met een NT2 groep

Project *mobiele Maakplaats*

Maakactiviteiten in kleine kernen en wijken

Met provinciale innovatiemiddelen uit een subsidie van de provincie Gelderland die wordt uitgekeerd via de Samenwerkende Gelderse Bibliotheken konden we maakactiviteiten in kleine kernen en wijken uitvoeren.

Het doel was 75 maakactiviteiten verspreid over de gemeentes van ons werkgebied te organiseren, waarmee we minstens 300 inwoners wilden bereiken. De insteek was vraaggerichte activiteiten programmeren door samen te werken met lokale organisaties en verenigingen. Zo konden we op een laagdrempelige, creatieve manier bezoekers enthousiasmeren voor techniek en technologie en ze laten ervaren dat ze zelf met (voor sommige) onbekende digitale technologie in staat zijn om iets te maken, met als uiteindelijke resultaat vertrouwen in hun eigen kennen en kunnen in onze digitale samenleving. Met als bijvangst dat we meer bezoekers in de Maakplaats in Tiel zouden kunnen begroeten.

Resultaten

In totaal hebben we 80 maakactiviteiten georganiseerd, verspreid over alle gemeenten van ons werkgebied. Met deze **80 activiteiten** hebben we **711 inwoners** bereikt. Hierin werkten we met **54 verschillende (lokale) partijen** samen in het opzetten van de activiteiten.

Naast de activiteiten die zijn georganiseerd in de kleine kernen en wijken hebben we ter voorbereiding twee workshops georganiseerd voor onze community librarians en medewerkers digitale vaardigheden, die de eerste contacten in de lokale netwerken legden. We hebben de interne samenwerking hiermee versterkt en het contact, –met name met jongerenwerk en lokale verenigingen in de verschillende gemeentes- is sterk verbeterd.

Zeer noemenswaardig is de verscheidenheid in doelgroepen. Er werden activiteiten voor jongeren, volwassenen en senioren georganiseerd. En er zijn vier succesvolle workshops voor nieuwkomers en statushouders, die weinig tot geen Nederlands spraken, georganiseerd.

80

Activiteiten

711

Bezoekers

54

Samenwerkingen

Mobiele Maakplaats – workshop integreren doe je samen in Geldermalsen

Een leven lang ontwikkelen

Veranderingen in de samenleving komen niet alleen voort uit digitalisering en technologische ontwikkelingen. Er zijn ook economische, demografische en sociale ontwikkelingen die gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de arbeidsmarktpositie van mensen. Daardoor is het van belang om mogelijk te maken dat iedereen op een zelfgekozen manier en tempo mee kan blijven doen, kan blijven leren en de eigen vaardigheden kan blijven ontwikkelen. De Bibliotheek is een plek voor ontmoeting, ontwikkeling en ontspanning en beschikt over een podiumfunctie voor kennisdeling: er vinden lezingen, workshops en cursussen plaats. De Bibliotheek is daarmee voor iedereen een openbare, veilige en laagdrempelige leer- en ontwikkelplek. Naast het opdoen van basisvaardigheden (zoals lezen, rekenen, digitale vaardigheden) gaat het ook om het doorontwikkelen van vaardigheden die bijdragen aan een blijvende inzetbaarheid.

Activiteiten basisvaardigheden: lezen en schrijven (doelgroepen 18+)

Het (Digi-)Taalhuis of Leerhuis is een herkenbare, fysieke plek waar volwassenen beter kunnen leren lezen, schrijven, rekenen en omgaan met de computer. Inwoners kunnen relevante cursussen volgen of zo nodig worden doorverwezen naar andere instellingen. Het (Digi-)Taalhuis of Leerhuis is opgezet en wordt onderhouden door lokale partners, samen met professionals en vrijwilligers.

Bibliotheek Rivierenland is zo'n lokale partner. We ondersteunen en faciliteren het (Digi-)Taalhuis of Leerhuis met collectie en de inzet van een medewerker. We verzorgen deze inzet voor de gemeenten Culemborg, Maasdiel, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Zaltbommel. In Neder-Betuwe en Buren wordt in 2024 ook een (Digi-)Taalhuis of Leerhuis opgestart.

Mobiel Digi-Taalhuis

Het mobiele Digi-Taalhuis West Maas en Waal is ingezet bij 48 activiteiten en drie cursussen. Het mobiele Digi-Taalhuis is een samenwerking tussen Sociom, Bibliotheek Rivierenland, ROC Rivor en GGD Gelderland-Zuid). Als we met het mobiele Digi-Taalhuis op pad gaan voorzien we onze auto's van herkenbare magneetstickers.

Taalpuntcollectie in Bibliotheek Zaltbommel

Bomvolle groep Klik en Tik

In Alphen kreeg Gianne Havinga, medewerker digitale vaardigheden van Bibliotheek Rivierenland, contact met de beheerder van dorps huis de Hucht. Gianne en hij spraken af dat Gianne op een ochtend en middag zou binnenlopen in dorps huis de Hucht om deelnemers te werven voor de digitale vaardigheidscursussen. Na de yoga en de gym, terwijl de mensen koffiedronken, heeft Gianne kort iets verteld over het aanbod en gelijk waren er mensen met interesse. Een week later sloot Gianne ook aan bij het sjoelen, koersbal en biljarten. Resultaat: in 2024 gaat er een bomvolle groep Klik en Tik van start in Alphen!

Taalambassade Rivierenland

De afgelopen jaren is de vraag naar taalambassadeurs flink gegroeid in Rivierenland. Steeds meer organisaties zetten taalambassadeurs in voor presentaties gericht op bewustwording en/of voor een testpanel dat kijkt naar communicatiemiddelen. Tegelijkertijd merken we dat het moeilijk is om voldoende nieuwe taalambassadeurs te vinden. Ook in 2024 zetten we dit voort. De Bibliotheek houdt zich bezig met het werven, opleiden en inzetten van taalambassadeurs in de regio Rivierenland.

9

Op dit moment zijn er negen taalambassadeurs actief in regio Rivierenland. Dit zijn Addy, Albert, Cecile, Daniëlle, Jan, Jose, Peter, Soumia en Tonia. We zijn met een ervaren taalambassadeur bij het ROC in Tiel langs geweest. Een docent had contact opgenomen, omdat zij dacht dat een van haar cursisten wellicht geschikt zou zijn als taalambassadeur. Dit is gelukt. Daniëlle uit Tiel is nu ook aan onze groep toegevoegd.

Van (bijna alle) taalambassadeurs zijn persoonlijke portretten online te vinden:

“Wij vonden het super waardevol afgelopen dinsdag! We kunnen echt wat met jullie tips!” Aldus Caroline van de Burg en Laura Schoots over de taaladviezen van Addy en Albert voor het Ziekenhuis Rivierenland.

Twee van onze taalambassadeurs (Jose en Tonia) worden gevolgd voor het televisieprogramma *Leven zonder Letters* met Frans Bauer. In november was het programma op televisie te zien.

Ingeleverde brieven voor de regionale moeilijke brievenwedstrijd te beoordelen door taalambassadeurs

Extra projecten

Project Camouflagecursussen in kleine wijken en kernen

Laaggeletterde mensen schamen zich vaak voor het feit dat zij niet goed kunnen lezen of schrijven. Dit speelt vooral bij de doelgroep met Nederlands als moedertaal (NT1'ers). Hierdoor maken zij vanuit eigen beweging nauwelijks gebruik van educatiemogelijkheden die er zijn in de gemeente en/of de regio. Een camouflagecursus is specifiek gericht op laagtaalvaardige mensen zonder dat dit daarbij benoemd wordt. Het is een goede manier om met de laagtaalvaardige doelgroep in aanraking en in gesprek te komen. Hierbij is het uiteindelijke doel de doelgroep te motiveren om deel te nemen aan activiteiten gericht op het versterken van de basisvaardigheden (taal-, reken- en computervaardigheden) via het (Digi-)Taal-/Leerhuis.

Iedere les een stapje verder

In Deest starten 6 deelnemers met de cursus Digisterker (leren omgaan met de digitale overheid). Al snel blijkt dat dit voor de deelnemers een behoorlijke pittige cursus is, maar ze slaan zich er kranig doorheen. Met behulp van de medewerkers digitale vaardigheden komen ze iedere les een stapje verder. Zij het wat langzamer en met veel geduld, voor zowel docent als deelnemer. De reacties zijn divers. Van "ik heb veel geleerd" tot "eigenlijk interesseert het me niet, maar ik merk wel dat het toch heel belangrijk is". Er zijn zelfs twee deelnemers die nu toch overwegen om een tablet of laptop aan te schaffen voor thuis. De hele groep gaat in 2024 nog een vervolgcursus doen, met veel enthousiasme!

Camouflagecursus Gezond koken met recepten van internet in Culemborg

Resultaten

- ✓ Er zijn 27 cursussen afgerond
- ✓ Hiermee zijn 201 deelnemers bereikt
- ✓ Hiervan hebben 175 deelnemers de cursussen afgerond
- ✓ 135 deelnemers zijn doorverwezen naar passend aanbod

Bekijk hier de film:

Tel mee met Taal Bommelerwaard: Taal Thuis en op School

Tijdens dit project organiseerden we in de gemeenten Maasriel en Zaltbommel 4 cursussen Taal Thuis en op School. Dit project is een samenwerking van de volgende organisaties: ROC Rivor, Stichting Kompas, Koning Willem I College en Bibliotheek Rivierenland. ROC Rivor is penvoerder. Zij zijn projectleider en zullen ook de eindverantwoording doen. Om de cursussen te kunnen geven is subsidie ontvangen via de landelijke subsidieregeling Tel mee met Taal. Deze gratis cursus is speciaal voor laagtaalvaardige ouders. De looptijd van het project was van 1 september 2021 tot 31 oktober 2023.

In de cursus behandelen we vragen zoals:

- Lukt het om thuis veel met je kind te praten, te zingen en voor te lezen?
- Hoe kun je helpen met huiswerk?
- Hoe leer je je kind omgaan met sociale media?

De cursus bestaat uit 10 lessen, die wekelijks worden verzorgd door docenten van Taalhuis Maasriel en Leerhuis Zaltbommel. Vanuit de Bibliotheek verzorgen we ook één les. Ons doel met deze les is het aanleveren van praktische vaardigheden aan ouders zodat zij de taalontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren. Een van de hulpmiddelen hierbij is het (voor)lezen van boeken. Daarnaast wordt voornamelijk de nadruk gelegd op spelen, praten en zingen.

Resultaten

In totaal is de cursus vier keer verzorgd. In Kerkdriel, Zaltbommel, Heerewaarden en Brakel. In totaal hebben we hiermee 26 deelnemers bereikt. Ondanks alle wervingsinspanningen bleken we met deze cursussen toch vooral NT2 deelnemers te bereiken. De cursus zit wel goed in elkaar. Ook in 2024 zal de cursus, wanneer er vraag naar is, gegeven worden.

Taalhuismedewerkers in Bommelerwaard

Werven met inzicht

Experiment Non-bereik NT2

In dit experiment van ITTA UvA wordt onderzocht hoe gemeenten anderstaligen (NT2) kunnen bereiken die het (gratis) aanbod van de Bibliotheek nodig hebben. Waarom komen deze mensen niet naar de Bibliotheek voor hulp of een cursus? Door in gesprek te gaan met een vooraf gekozen doelgroep, willen we inventariseren wat de Bibliotheek voor hen kan betekenen en welke hulp zij willen of nodig hebben om naar de Bibliotheek te komen.

Vervolgens wordt er een aanbod ontwikkeld (of bestaand aanbod aangepast) op de behoeften van deze mensen. De mensen worden actief naar de Bibliotheek gehaald en aan het einde van het experiment wordt gekeken of mensen uiteindelijk wel gebruik maken van het aanbod in de Bibliotheek.

Tijdens dit experiment werken we onder anderen samen met het ITTA UvA, de Koninklijke Bibliotheek (KB) en Open Embassy. Het experiment wordt uitgevoerd met een subsidie van Tel mee met Taal. Ook de gemeente Tiel is betrokken bij het experiment. Het experiment liep tot 31 december 2023.

Resultaten 2023

Het project Non-bereik NT2: werven met inzicht, was gericht op de vraag hoe je een nieuwe groep NT2'ers bereikt die een ondersteuningsbehoefte heeft met betrekking tot basisvaardigheden. Bibliotheek Rivierland heeft ervoor gekozen om zich bij aanvang van dat project te focussen op Poolse moeders, omdat:

- Het een groep is die de Bibliotheek nog niet goed in het vizier heeft en;
- Het navolging geeft aan een eerder project.

Via het netwerk van de Bibliotheek kwamen we in contact met vier Poolse sleutelpersonen (drie Poolse vrouwen en een Poolse psycholoog). Deze sleutelpersonen hebben deelgenomen aan meerdere focusgroepsessies.

Tijdens deze focusgroepsessies hebben de Poolse sleutelpersonen verteld waar ze behoefte aan hebben. Aan de hand van wat er tijdens deze focusgroepen is opgehaald heeft de Bibliotheek, in samenwerking met de vier Poolse sleutelpersonen, een Poolse avond georganiseerd in oktober. Ook werd duidelijk dat het bevorderlijk is om niet alleen specifiek in te zetten op Poolse moeders, maar op Poolse mensen in het algemeen.

Tijdens deze Poolse avond lag de focus op:

- Contact leggen tussen de Bibliotheek en de Poolse aanwezigen en de Poolse aanwezigen onderling;
- Het aanbod van de Bibliotheek voor het voetlicht brengen;
- Hulpvragen bij de Poolse aanwezigen ophalen.

Voor de werving voor de Poolse avond hebben we de volgende stappen ondernomen:

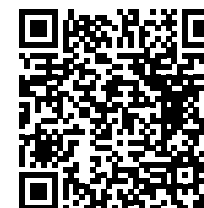
- Flyers ophangen bij Poolse supermarkten,
- Een kerk met Poolse bezoekers gevraagd om mensen door te verwijzen,
- De Poolse psycholoog vragen om cliënten door te verwijzen.
- De Poolse vrouwen hebben binnen hun eigen netwerk reclame gemaakt voor de Poolse avond.

De avond was een succes. Met name de focus op netwerkuitbreiding heeft zijn vruchten afgeworpen. Er waren 35 Poolse deelnemers die enthousiast hebben deelgenomen aan de avond. De opbrengsten van de Poolse gemeenschap waren onder andere acht nieuwe inschrijvingen bij het Leerhuis voor Nederlandse taalcursussen. Tijdens de Poolse avond konden de aanwezigen op kaartjes ideeën en hulpbehoeften invullen in hun moedertaal. Deze kaartjes hebben wij later vertaald, met behulp van de sleutelpersonen. Ook konden de aanwezigen hun contactgegevens achterlaten.

- De actieve inzet van de Poolse sleutelpersonen heeft in grote mate bijgedragen aan het succes van de Poolse avond. Ze hebben een actieve bijdrage geleverd ten aanzien van de invulling van de avond en de werving van deelnemers. Daarnaast hebben ze op de avond zelf de rol van gastvrouw/gastheer en tolk op zich genomen.
- In oktober is er geëvalueerd met de sleutelpersonen en is er gekeken naar de ideeën op de kaartjes. In 2024 zal hier een vervolg op komen.

Scan de code om het eindproduct van het project te bekijken:

Gids voor werving van nieuwe doelgroepen NT2

Poolse avond in Bibliotheek Tiel

Digitale inclusie

Activiteiten basisvaardigheden

Bibliotheek Rivierenland speelt met haar dienstverlening een belangrijke rol bij het bevorderen van de informatie en digitale vaardigheden van de inwoners van regio Rivierenland. Dat is hard nodig omdat de online informatiestroom toeneemt en de technologische ontwikkelingen steeds meer vragen van mensen. In samenwerking met de gemeenten en lokale partners creëert Bibliotheek Rivierenland producten en diensten om de basisvaardigheden van mensen te vergroten.

Om alle activiteiten te kunnen uitvoeren, hebben we inmiddels 7 medewerkers digitale vaardigheden in dienst. Zij werken nauw met elkaar samen om alle activiteiten in de gemeenten te kunnen verzorgen. Per gemeente is er ook een medewerker aangewezen die als aanspreekpunt fungeert.

Jaarlijks faciliteert de regio Rivierenland educatietrajecten voor haar volwassen inwoners met als doel dat zij een betere plek in de samenleving krijgen. Vraag is wat de impact van deze trajecten is en ook op de verschillende levensdomeinen.

De regio Rivierenland heeft ook in 2022 en 2023 in samenwerking met onder andere Bibliotheek Rivierenland non-formele trajecten voor volwassenen gefaciliteerd. In de rapportage 'Impact non-formele leertrajecten voor inwoners van Rivierenland op verschillende levensdomeinen in 2022-2023.

In de monitor educatietrajecten regio Rivierenland als onderdeel van de Nederlandse monitor 'Volwasseneneducatie', van prof. dr. Maurice de Greef wordt beschreven wat de uiteindelijke impact van deze educatietrajecten uit 2022-2023 voor de samenleving in de regio Rivierenland is op het gebied van digitale vaardigheden en sociale inclusie. Hieronder volgen enkele conclusies uit het onderzoek:

Resultaten

Cursus Klik en Tik

 13
cursussen
gegeven
à 4-8 lessen

 86
unieke deel-
nemers bereikt

Cursus Digisterker

 18
cursussen
gegeven
à 4-8 lessen

 119
unieke deel-
nemers bereikt

Cursus DigiVitaler

 5
cursussen
gegeven
à 4-8 lessen

 32
unieke deel-
nemers bereikt

Spreekuren Eerste Hulp bij Online

 776
bezoekers

- Uit tabel 1 (zie hiernaast) wordt duidelijk dat in 2022-2023 de non-formele leertrajecten er allereerst voor zorgen dat een meerderheid van de deelnemers beter haar digitale vaardigheden kan toepassen in de praktijk (64%). In vergelijking met de landelijke benchmark van 2012 (De Greef et al., 2012) is deze score veel hoger en geeft het aan, dat door de meeste deelnemers het doel van de georganiseerde trajecten behaald wordt.
- Opvallend is de hoge score voor 'Digitale Veiligheid en E-overheid'. 89,6% van de deelnemers (gemeten bij de cursussen Digisterker) ervaart hierin te zijn vooruitgegaan.
- Uit de resultaten van de metingen blijkt dat 96,8% van de deelnemers een betere digitale vaardigheid krijgt. De vooruitgang onder de deelnemers blijkt significant te zijn. Het merendeel van de deelnemers blijkt in een relatief korte tijd betere digitale vaardigheden te krijgen door deelname aan een traject Klik en Tik.
- Als we de resultaten van het landelijk onderzoek vergelijken, kunnen we spreken van een goed resultaat. Samenvattend wordt duidelijk, dat de deelnemers ervaren beter te gaan functioneren op verschillende levensdomeinen na deelname aan een non-formeel leertraject.

De woensdag is mijn dag!

Cursus Klik en Tik in Beneden-Leeuwen. Er was een oudere man die vertelde dat hij vroeger met zijn handen heeft gewerkt en nooit zo aan de computer toegekomen is. Nu had hij er eindelijk de tijd voor! En hij begon er lol in te krijgen. Hij vond het een fijn moment in de week. Tegen zijn vrouw zei hij dan *“De woensdag is mijn dag! Dan ga ik naar cursus”*. Hij wil heel graag door met de volgende cursus (Digisterker), evenals de rest van de deelnemers.

Percentage deelnemers met betrekking tot toename mate van sociale inclusie in Rivierenland in 2022-2023

Aantal deelnemers met toename sociale inclusie per variabele van sociale inclusie in %	Non-formele leertrajecten Rivierenland 2022-2023	Landelijk onderzoek 2012
Sociale inclusie		
Nationale Taalvaardigheden	71.2	58.2
Digitale Vaardigheden	64.0	51.4
Assertiviteit	51.9	54.2
Financieel vaardigheden	38.2	Niet gemeten tijdens landelijk onderzoek
Digitale veiligheid & E-overheid	89.6	Niet gemeten tijdens landelijk onderzoek
Ontmoeten & ondernemen	42.3	48.8
Natuur- en sportactiviteiten	46.2	49.3

Tabel 1

De Bibliotheek als centrum voor ontmoeting

De Bibliotheek is een plek voor ontmoeting, ontwikkeling en ontspanning en beschikt over een podiumfunctie voor kennisdeling: er vinden talrijke lezingen, workshops, cursussen en bijeenkomsten plaats. De Bibliotheek is daarmee voor iedereen een openbare, veilige en laagdrempelige (leer- en ontwikkel) plek. Het gaat zowel over non-formeel als informeel leren. Naast het verbeteren van basisvaardigheden (zoals lezen, rekenen, digitale vaardigheden) gaat het ook om het doorontwikkelen van vaardigheden die bijdragen aan blijvende inzetbaarheid.

Israel van Dorsten:

“Een krachtig verhaal over het overwinnen van angsten en het doorbreken van blokkades. Over jezelf kunnen zijn.”

Splinter Chabot en Raven van Dorst:

“Hou contact. Schrijf een brief, dat kan ontzettend waardevol zijn!”

Sander Schimmelpenninck en Emine Ugur:

“Oordeel niet over wat je niet ziet.”

Sinan Can:

“Wat het met mensen doet wanneer ze niet meer gezien en gehoord worden.”

BiebTalks

BiebTalks is een hybride concept. De evenementen zijn zowel fysiek als online bij te wonen. De meerwaarde van het digitale component is een welkome toevoeging vanwege de flexibiliteit, de duurzame borging en de spreiding van ons totale werkgebied. Inmiddels staan de BiebTalks garant voor zeer spraakmakende avonden, zowel fysiek als online.

De prikkelende thema's en pakkende sprekers stellen lokale gemeenschappen in staat om deel te nemen aan actuele gesprekken die er toe doen. En om een waardevolle bijdrage te leveren aan de maatschappelijke discussies, waarbij steeds meer bevolkingslagen vertegenwoordigd zijn en met elkaar kennismaken. Het neutrale karakter maakt de BiebTalk de perfecte plek voor relevante (lokale) vraagstukken en de beste opmaat om ingewikkelde gesprekken op gang te brengen.

Datum	BiebTalk	Deelnemers Fysiek	Deelnemers Online	Deelnemers Totaal
14 februari	Wij waren ik ben – Israel van Dorsten Thema: identiteit	110	79	189
29 maart	Splinter Chabot en Raven van Dorst Thema: identiteit	250	94	344
24 mei	Sander Schimmelpenninck Emine Ugur & Karima Bouchtaoui Thema: kansengelijkheid	181	50	231
27 juni	Breuklijnen – Sinan Can Thema: Kansengelijkheid	250	35	285
2 september	KLUUN – Help ik heb een Puber!	100	-	100
7 november	Charles Groenhuijsen, Wim Voermans & burgemeester Beenakker	100	30	130
16 november	Kees Verhoeven – Democratie & AI	46	29	75
21 november	Jim Stolze & Tirsa With – Crash Course AI	116	51	167
Totaal deelnemers BiebTalks 2023:		1.153	368	1.521

Impact BiebTalks

Vanuit heel Rivierenland (en daarbuiten!) weten mensen inmiddels hun weg te vinden naar de BiebTalks. De afbeeldingen geven goed weer hoe mensen uit verschillende woonplaatsen zijn vertegenwoordigd tijdens deze avonden. Hoe groter de naam, bij hoe meer BiebTalks een of meerdere bezoekers uit deze plaats hebben deelgenomen.

Op de kaart van Rivierenland is de spreiding goed te zien. Scan de QR code om de interactieve kaart te bekijken en in te zoomen.

Scan de code om in te zoomen op de impact van de BiebTalks

BiebTalk met KLUUN – Tiel september

BiebTalk over *Identiteit* Tirsa With in gesprek met Splinter Chabot en Raven van Dorst.

Het beeld van de Bibliotheek

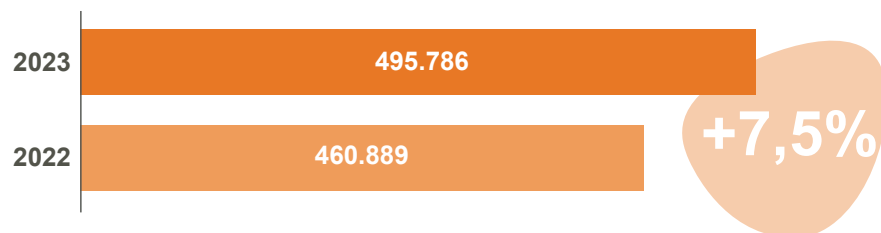
Website

177.886

Aantal bezoeken in 2023

Aantal paginaweergaven

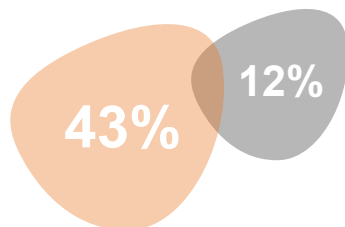
Nieuwsbrief

14.038

Aantal leden

Gemiddelde CTR
(Geklikt op item in nieuwsbrief)

Gemiddelde open rate
(Daadwerkelijk actief geopend)

Social Media

Bibliotheek Rivierenland is actief op Instagram, Facebook, LinkedIn, TikTok & YouTube. Op alle kanalen maken we eigen content en is er veel interactie met leden, bezoekers, inwoners en partners.

Op organische wijze is er een groot bereik in heel Rivierenland. Op alle kanalen samen was er in 2023 onderstaand resultaat:

Gemaakte posts	458
Weergaven van posts	237.000
Bereik van posts	182.000
Posts gedeeld door anderen	475

Uitgelicht: YouTube

Er is dit jaar een **grote toename in het aantal abonnees: 275 (in totaal nu 577)**. De abonnees laten ook een grote loyaliteit zien en zijn erg geïnteresseerd in onze content. YouTube geeft hierdoor in hun voorvertoningen inmiddels voorkeur aan onze content. **Dit resulteert in een gigantisch aantal voorvertoningen: 321.985**. In totaal is er in 2023 **961 uur** naar onze videos gekeken.

Bibliotheek Rivierenland per gemeente

In dit tweede deel laten we per gemeente zien welke activiteiten we in 2023 ondernomen hebben op het gebied van de preventie van laaggeletterdheid en welke eerste stappen we gezet hebben in het community library-werk.

Inwoners Rivierenland

274.165*

Totaal 9 gemeenten

50.088

leden Rivierenland
per 31 december 2023

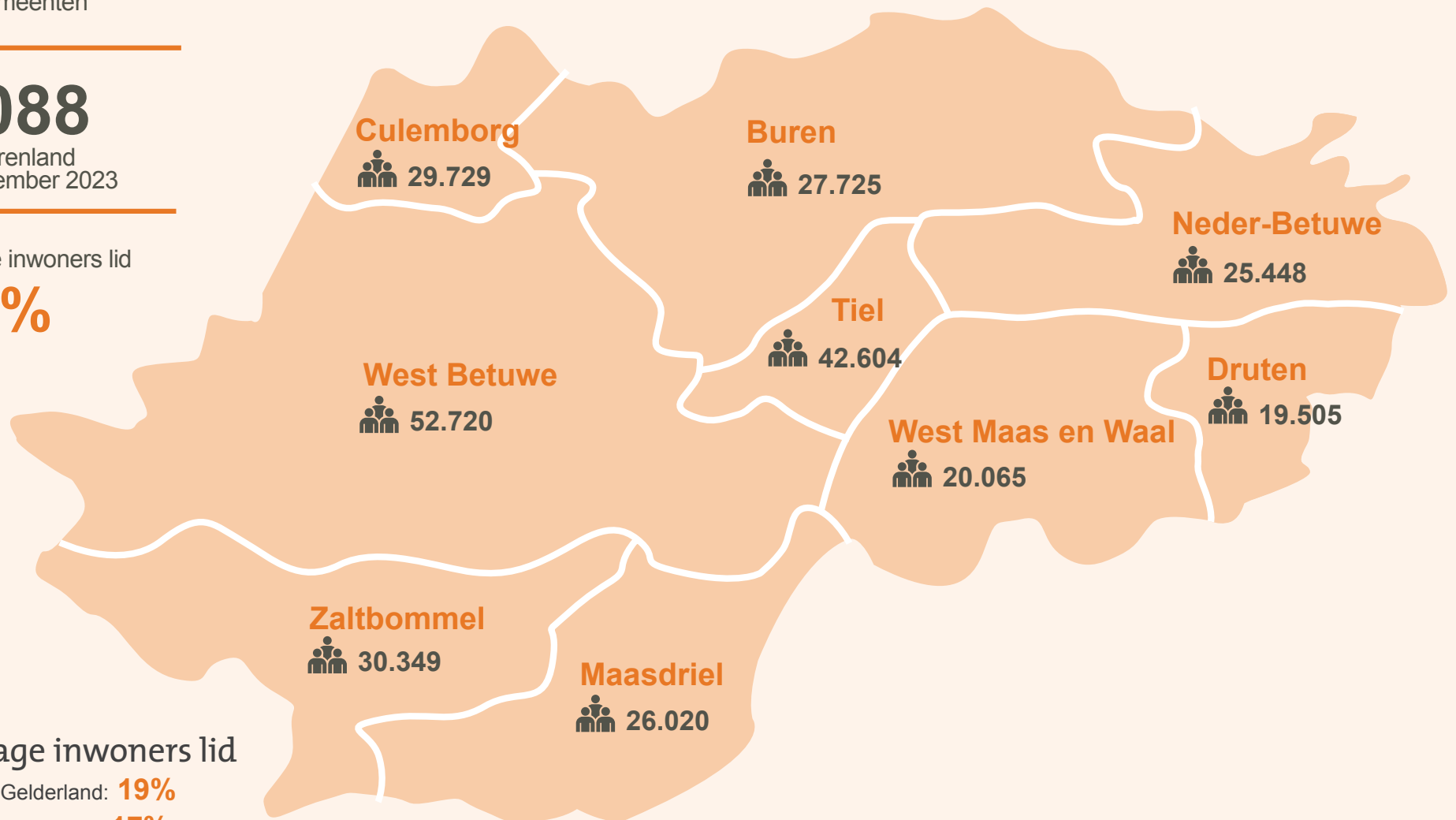
Percentage inwoners lid

18,3%

Percentage inwoners lid

Gemiddelde Gelderland: **19%**

Gemiddelde Nederland: **17%**

 inwoners: 27.725*

Leden en uitleningen

Gemeente Buren

Leden

1.895
Jeugd

697
Volwassenen

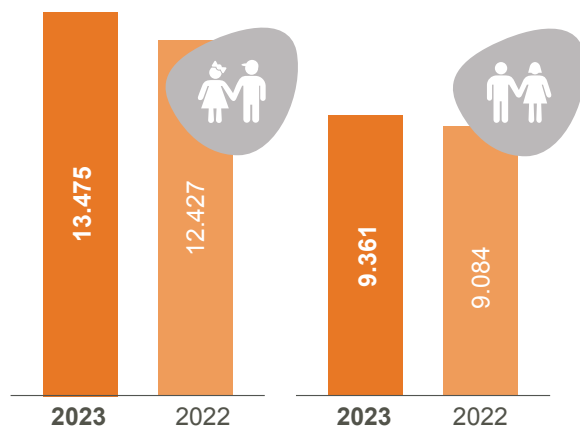
9
Instellingen

2.601
Totaal 2023

2179
Totaal 2022

9,4%
van de inwoners
is lid

Uitleningen

22.818
Totaal 2023

21.511
Totaal 2022

*Bron: CBS 2023

Gemeente Buren

Community Library

De eerste stappen in het 'community librarian werk' in de gemeente Buren leerden dat je niet zomaar ergens moet zijn. Dorpshuizen hebben vaak gelijktijdig openingstijden en dan is er bedrijvigheid op hetzelfde moment in verschillende dorpen. Als community librarian wil je aansluiten bij waar al mensen zijn. Dit is vaak in de ochtenden en namiddagen. Daarom is het belangrijk dat we met meerdere mensen werken in de gemeente.

In 2023 hebben we mooie stappen gezet, dit waren de hoogtepunten:

Bieb in de Buurt

Bieb in de Buurt hebben we opgezet in 2022. Het zijn bepaalde uren in een aantal dorpshuizen in de gemeente, waarop de Bibliotheek aanwezig is. Er kunnen boeken geleend worden en ook andere bibliotheekactiviteiten zijn mogelijk om dan te organiseren. Als community librarian heb je een luisterend oor voor de behoeften die spelen in het dorp en waar we als Bibliotheek op kunnen inspelen.

In Maurik is Bieb in de Buurt vanaf februari 2023 nog meer gaan samenwerken met Welzijn Rivierstroom. We maken samen gebruik van de foyer van het dorpshuis 't Klokhuis. Welzijn is gestart met een inloop koffiemoment en tegelijkertijd met een tijdschriftentafel waar taalles gegeven wordt. De deelnemers maken steeds vaker gebruik van de Bibliotheek. Leescoach Anne Dee stuurt ook steeds vaker kinderen vanuit de scholen in Maurik naar Bieb in de Buurt om boeken te lenen. Direct na schooltijd loopt het dan ook storm; gereserveerde boeken die opgehaald worden. Je ziet de kinderen hopen dat dat ene boek er deze keer bij zitten.

Bij Bieb in de Buurt in Eck en Wiel komt een aantal leners wekelijks langs om nieuwe boeken te halen. Ze vinden het fijn dat ze zo dichtbij huis terecht kunnen. Een Syrische vrouw komt met haar taalmaatje elke week lezen, ze is in een jaar tijd van niveau M3 naar A gegaan.

Mobiele Maakplaats in de dorpen

In 2023 is de mobiele Maakplaats meerdere keren in gemeente Buren neergestreken.

In het dorpshuis De oude School in Zoelen werden in het kader van een kunstproject van Mus typische Zoelense uitspraken met de lasersnijder gemaakt. In twee sessies hebben de vaste bezoekers van de koffie-inloopochtend teksten geschreven, uitgesneden en verder verwerkt tot ware kunststukjes. Het was zo'n succes dat de deelnemers de Maakplaats nog een keer hebben uitgenodigd om herinneringen te branden.

In het dorpshuis 't Zoetzand te Beusichem kwam de Maakplaats met de vinylslijder en hittepers naar Het huis van de Buurt. De eerste reactie was "Hè wat is dit nou weer? Oh, tasjes maken, dat is leuk!" Vervolgens "Op de computer, oh nee, dat kan ik niet hoor".

Een aantal dames gaat gewoon aan de slag, anderen hebben nog wat extra aanmoediging en hulp nodig.

Ondertussen komen er allerlei verhalen los. Over een hondje dat is aangeschaft in Coronatijd, een weduwe die telefonisch afscheid heeft moeten nemen van haar man, ook in de Coronatijd, een dame die nauwelijks nog iets kan zien maar wel mooie verhalen heeft over hoe ze vroeger van paardrijden hield en ooit een eerst prijs won. Het is altijd weer bijzonder om met mensen in gesprek te raken als community librarian en dan is het mooi meegenomen dat we de Bibliotheek nog meer in het licht kunnen zetten.

Via Mozaïek Welzijn waren de jongeren van Maurik aan de beurt. In jeugdhonk de Kersenpit hebben een 9-tal jongens en meisjes hun eigen tassen gemaakt. Tenslotte nog een bezoek aan de tijdschriftentafel in de Bibliotheek in Lienden. Deze groep vrouwen uit Syrië, Afghanistan, Iran en Eritrea heeft, terwijl zij druk kletsten in het Nederlands met zo af en toe Arabisch er doorheen, mooie tasjes gemaakt met afbeeldingen van de Syrische vlag tot mooie bloemen en namen.

Voorleestour Buren in de zomer

Na een spontane voorleesactie tijdens de paaseierenspeurtocht in Maurik ontstaat het idee om te gaan voorlezen in speeltuinen. Met een grote groep

vrijwilligers, de jongste is 11 jaar, is er in de zomervakantie van 2023 in verschillende speeltuinen in de dorpen van de gemeente Buren voorgelezen.

Tijdens een kick-off samenkomst in Bibliotheek Lienden komen de meeste voorlezers samen: leescoach Marinda Pieron geeft tips en trucs. Daarna gaan de vrijwilligers zelf aan de slag in de speeltuinen van Beusichem, Kerk-Avezaath, 2 in Lienden, Maurik, Rijswijk, Zoelen en Zoelmond. De tour geeft veel energie. Kinderen die spontaan zelf de hele buurt langsgaan om vriendjes op te trommelen, speeltuinen waar de kinderen al wachten op het moment dat we gaan voorlezen en kinderen die eigenlijk alleen maar kwamen spelen maar het toch ook heel leuk vinden om te komen luisteren. Wethouder Bettink en burgemeester Ostendorp komen ook op bezoek, de burgemeester leest zelfs nog voor uit Woeste Willem, zijn stem leent zich daar uitstekend voor. In drie weken hebben we 163 kinderen kunnen voorlezen in de openlucht.

Gehoord in de wandelgangen van de Bibliotheek: “Kleindochter kreeg op de laatste vrijdag van de vakantie de keuze. Gaan we zwemmen of wil je nog een keer naar het voorlezen in de speeltuin. Dat was makkelijk, het werd voorlezen”.

Markten in de gemeente

In 2023 is de Bibliotheek weer op verschillende jaarmarkten aanwezig geweest. Tussen handnijverheid, kunst en tweedehands spullen is de Bibliotheek altijd weer een verrassing. Soms is het wel even een teleurstelling dat de boeken niet gekocht kunnen worden, maar elke keer is er toch weer een aantal mensen die lid aantal wordt of interesse toont voor digivaardigheid- en Maakplaatsactiviteiten.

Betuws Mamacafé

Het Betuwse Mamacafé heeft naast hun vaste plek in Maurik ook een fijne plek gevonden in de Bibliotheek in Lienden. Elke eerste vrijdag van de maand zijn ze er aanwezig. De kinderen kunnen dan vrij gebruik maken van speelgoed. En boeken worden ook regelmatig uit de kast gehaald. De voorleesfeestjes die we organiseren sluiten bij deze bijeenkomsten aan, leescoach Marinda Pieron leest dan voor. We schrijven dan vaak ook weer nieuwe jonge BoekStartleden in.

Digivaardigheden

Medewerker digitale vaardigheden Martha heeft in zowel Zoelen als in Kerk-Avezaath in 2023 2 cursussen Klik en Tik gegeven en een cursus Digisterker.

Doorgaande leeslijn 0-18 jaar

0-6 jaar

Gezinsaanpak-Leesplezier thuis

Bibliotheek Rivierenland werkt o.a. met een gezinsaanpak aan de preventie van laaggeletterdheid. Dit doen we in samenwerking met primair onderwijs en kinderopvanginstellingen, consultatiebureau en andere lokale maatschappelijke partners. Deze aanpak is gericht op gezinnen met kinderen in de leeftijd van 2 tot en met 7 jaar. Binnen de Gezinsaanpak wordt het programma Leesplezier Thuis ingezet waarbij ouders in de thuissituatie ondersteund worden bij het praten, spelen en (voor)lezen met hun kind, om zo een taalrijke thuisomgeving en een positieve leesomgeving te creëren.

Met Leesplezier Thuis spelen de leescoaches van Bibliotheek Rivierenland in maximaal 10 bezoeken in op de intrinsieke motivatie van ouders, met respect voor hun competenties en autonomie.

9
bereikte
gezinnen

Er zijn 9 gezinnen bezocht waardoor er 90 bezoeken hebben plaatsgevonden aan huis om te werken aan een taalrijke thuisomgeving.

BoekStartkoffertjes

Het programma BoekStart bevordert het lezen met heel jonge kinderen. Het BoekStartkoffertje, op te halen in de

Bibliotheek, is voor alle kinderen van 0 tot 2 jaar. BoekStart helpt ouders het juiste voorleesboek te vinden.

40
uitgereikte
koffertjes

Inspiratieavond pedagogisch medewerkers van de kinderopvang

Voorafgaand aan de Nationale Voorleesdagen wordt er jaarlijks in januari een inspiratieavond georganiseerd voor deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

90
aanwezigen

BoekStartfeestjes

Met prentenboeken onder de arm trekken de leescoaches in onze regio erop uit om bij ouders het bewustzijn te vergroten dat zij thuis een belangrijke rol spelen in de taalontwikkeling van hun kind. Met interactieve voorleessessies laten zij ouders beleven hoe voorlezen hier als gewoonte aan bijdraagt. Dit doen zij bij bijvoorbeeld kinderopvanglocaties, in speeltuinen en buurthuizen. Op geanimeerde en interactieve wijze lezen zij voor. Ze maken daarbij gebruik van spelelementen en muziek. Echt een feestje.

9
deelnemers

Leescoaches op het consultatiebureau

De leescoach komt regelmatig op het consultatiebureau en ondersteunt de jeugdarts en -verpleegkundige door met ouders in gesprek te gaan en gerichte voorleesondersteuning te bieden. Zo bouwt de leescoach een nauwe band op met ouders en wordt de coach een vertrouwd gezicht, ook in de Bibliotheek. Het blijkt dat vooral laagtaalvaardige ouders hierdoor makkelijker naar de Bibliotheek gaan.

86
ouders waarmee
contact is geweest

Er zijn gesprekken geweest over het belang van voorlezen met 86 ouders, daarnaast is er met 90 kinderen een boekcontact geweest.

4-12 jaar de Bibliotheek op school

Leesgesprekken

Een leesgesprek is een gesprek over lezen met een leerling die geen leesplezier ervaart. Er kunnen diverse redenen zijn waarom de leerling geen leesplezier ervaart. Tijdens het gesprek worden de leesomgeving, leesvoorkeuren en leesvaardigheid besproken om zo het geschikte boek te vinden voor deze leerling, daarnaast wordt er een kort verslag gemaakt met bevindingen en tips waarmee leerling, leerkracht en ouders verder kunnen werken aan leesplezier.

74
gevoerde
leesgesprekken

Boek op Maat gesprekken (BOM)

Bij Boek op Maat spreekt de leescoach een (groepje) leerlingen in de schoolbibliotheek die lezen meestal moeilijk of niet zo leuk vinden. Het gaat hierbij om leerlingen die thuis geen leescultuur hebben, die niet tot (vrij) lezen komen of die veel moeite hebben een leuk boek te vinden.

339
BOM gesprekken
gevoerd

Teamtraining

Op 8 scholen zijn teamtrainingen gegeven voor deskundigheidsbevordering van de leerkrachten. Hierbij sloten 51 leerkrachten aan.

Cursus Open Boek

Leescoördinatoren hebben de belangrijke taak het leesbeleid binnen de basisschool vorm te geven door het opstellen, en met het team uitvoeren van een (school) leesplan. De cursus Open Boek is de opleiding tot leescoördinator.

9
deelnemers

Netwerkbijeenkomst (Voor) leescoördinatoren

1 Netwerkbijeenkomst georganiseerd voor (voor)leescoördinatoren. Tijdens deze bijeenkomst stond het thema begrijpend luisteren en kijken centraal en kon er gewerkt worden aan de leesbeleidsplannen.

Groepsbezoeken aan de Bibliotheek van Lienden

6 groepen hebben de Bibliotheek van Lienden bezocht

Ouder-kindactiviteit in de Bibliotheek van Lienden

2 leesgesprekken gevoerd met ouders en kinderen in de Bibliotheek van Lienden

Kinderjury

20 weken met 20 leerlingen 100 boeken gelezen en besproken met elkaar in de Bibliotheek van Lienden. De Kinderjury Lienden is een wedstrijd tussen boeken en niet tussen kinderen. Bekijk onze video's over de Kinderjury in Buren.

Nationale voorleeswedstrijd

Een spannende leesbevorderingswedstrijd voor de leerlingen van groep 7 en 8. Binnen Rivierenland deden **69 deelnemers** mee aan deze wedstrijd.

Kinderjury Buren

Een jongen loopt met zijn moeder voor het eerst de bieb binnen en geeft heel concreet aan wat hij wil, namelijk twee dingen: lid worden van de bieb en zich aanmelden voor de Kinderjury. Leesjuf Anne heeft hem op school helemaal enthousiast gemaakt voor boeken.

Effecten

Met deze programma's streven we ernaar ouders meer bewust te maken in hun rol in de (vroeg) taalontwikkeling van hun kind, waardoor zij meer taal gaan aanbieden, waardoor kinderen een ruimere woordenschat ontwikkelen en met minder taalachterstand starten in het basisonderwijs waardoor hun schoolcarrière positiever verloopt. Op de scholen werken we aan meer leesplezier bij kinderen, zodat zij betere lezers worden en meer en vaker gaan lezen, wat een positieve invloed heeft op de taalontwikkeling, wat hen uiteindelijk tot geletterde burgers maakt.

Met de gezinsaanpak bereiken we de volgende effecten

- Ouders zijn zich meer bewust van hun rol in de taalontwikkeling van hun kind;
- Ouders bieden meer taal aan door het voeren van interactieve gesprekjes met hun kind;
- Ouders zien het belang van het gebruik van taal bij spel;
- Ouders ervaren hoe boeken behulpzaam zijn bij het aanbieden van taal.

Leesgesprekken op scholen hebben de volgende effecten

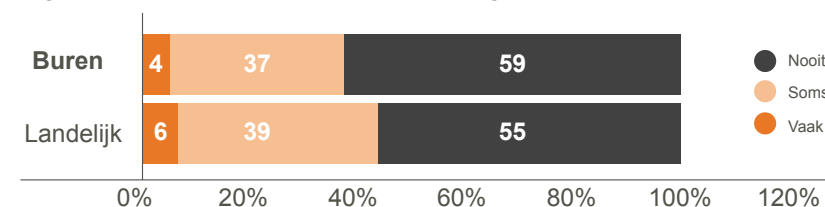
- Door het lezen van het juiste boek gaan kinderen (meer) plezier ervaren in lezen;
- Doordat zij leesplezier ervaren gaan kinderen meer en vaker lezen.

De monitor

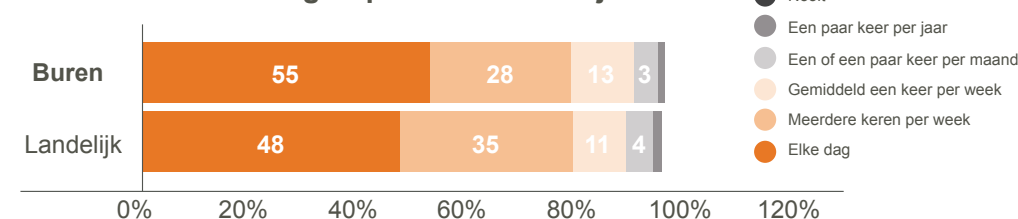
Gemeente Buren

De Monitor is het meetinstrument dat het leesklimaat op school in kaart brengt, met vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en leescoaches. Jaarlijks gaan we aan de hand van de monitorresultaten met de scholen in gesprek. De uitkomsten van de monitor gebruiken we voor het vaststellen van nieuwe doelen. Scholen kunnen hiermee hun leesbeleid en leesresultaten verbeteren.

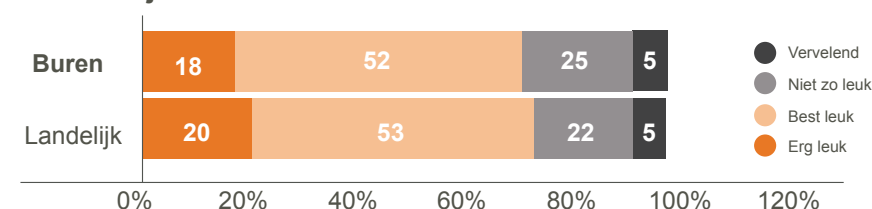
Mijn moeder of vader praat met mij over boeken

Ik lees voor aan een groep. Hoe vaak doe je dit?

Hoe vind je het om een boek te lezen?

 inwoners: 29.729*

Leden en uitleningen

Gemeente Culemborg

Leden

4.420

Jeugd

2.677

Volwassenen

38

Instellingen

7.135

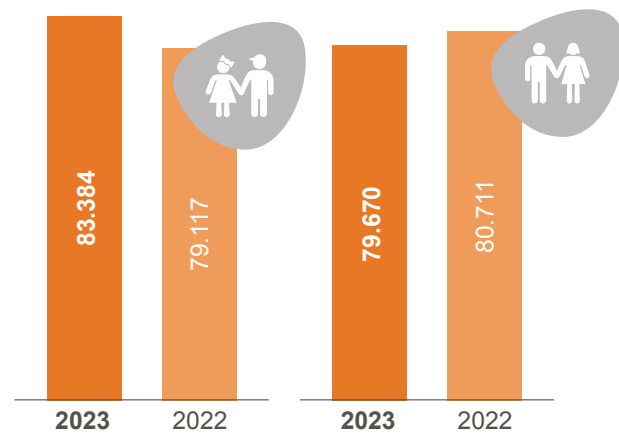
Totaal 2023

7.070

Totaal 2022

24%
van de inwoners
is lid

Uitleningen

163.045

Totaal 2023

159.828

Totaal 2022

*Bron: CBS 2023

Gemeente Culemborg

Community Library

Herman Wevers, Community Librarian in Culemborg vertelt:

Vooropgesteld dat de meeste organisaties de weg naar de Bibliotheek als samenwerkingspartners wel weten te vinden. De Bibliotheek faciliteert onder meer de cursussen van Jobhulp, maatjesgesprekken van Schuldhulpverlening en diverse leeskringen. Soms wordt de vraag gesteld uit een onverwachte hoek. Een groep Culemborgse studenten zocht een ruimte om een schaaktoernooi te organiseren. De Culemborgse Kinderjury is in 2022 succesvol afgesloten en krijgt in 2023 een vervolg. Hierin werkt de bibliotheek samen met de Brede School Culemborg en negen Culemborgse basisscholen.

In januari is op initiatief van de Poëziekring Culemborg de tweede editie van Dichter bij de Muziek georganiseerd en in maart tijdens de Boekenweek is schrijfster Jutta Chorus uitgenodigd tijdens Preek & Pint op 't Pleintje in de Gelderlandfabriek.

Af en toe is de bibliotheek niet zichtbaar. In mei hebben we de voorstelling 'Kruipruimte boven de deur' gefaciliteerd en in september het landelijke Amalfestival in de boomgaard van het Weeshuis. Onze voorleesvrijwilliger Jolanda Althuis is medeauteur van het aangrijpende boek Hersenstreken. De landelijke presentatie van dit boek vond bij het bijzijn van ruim 40 gasten in het leescafé van de Bibliotheek.

Nieuw is de samenwerking met wijkcentrum BijOns. We hadden vanuit de mensenbieb al in 2022 kennisgemaakt met de coördinator. Inmiddels organiseren wij daar eens per week een drukbezochte Digitale inloop en in 2024 willen we daar ook voorleesfeestje plannen.

In april is het Geldpraatcafé van start gegaan met een informatiemarkt in de bibliotheek. Het Geldpraatcafé is een laagdrempelige manier om Culemborgers

met elkaar in contact brengen om te praten over rondkomen en financiën. In september is het verhuisd van de bibliotheek naar de Salaamander.

In december is voor de derde keer Kerst Kleed je Aan in de Bibliotheek georganiseerd. De beurs voor mensen met een krap budget trok opnieuw veel heel bezoekers. Natuurlijk was de kleding het hoofdoel, maar het was het ook een hernieuwde kennismaking met de bibliotheek. Via ons netwerk hebben we maatschappelijke stages via het KWC kunnen koppelen aan de inzamelag van Kerst Kleed je Aan.

De speciale projecten (zie pagina 18 en 22) waren een fanatisch haakje om even koffie te komen drinken. Vaak wordt de koffie geserveerd bij een bestaande partners, zoals het roze netwerk Culemborg, Z-café, Elk of Bolderburen. Soms zoals Olga's Atelier ontstaat het gesprek tussen de kasten en blijkt vervolgens dat ons aanbod naadloos aansluit bij de activiteiten van Olga. Maar soms zitten de potentiële cursisten in de breiclub al in de bibliotheek. Ook hebben wij dankzij de Kinderboekenweek om tafel gezeten met de Agora-onderwijs, die zeer geïnteresseerd waren in de lessen. De structurele samenwerking met BijOns is ook naar aanleiding van een SGB-gesprek.

De speciale projecten (zie pagina 18 en 22) laten ook een mooie wisselwerking zien tussen maakplaats en computerlessen. De deelnemers aan de maakplaats kijken bij de start van een workshop vol argwaan naar de laptops en roepen 'dat is niet voor mij'. Ik kan niet omgaan met een computer. En na afloop wordt vol trots de bedrukte tas of T-shirt getoond. En worden ze nog even gewezen op de computerlessen.

Maar ook door goed om je heen te kijken zie je kleine dingen gebeuren. Osama heeft een zware baan en daarnaast studeert bijna dagelijks in de bibliotheek. Een kopje koffie met hem leerde dat hij graag net als in Syrië weer het onderwijs in wil. Helaas is zijn Nederlands nog niet voldoende. Nu heeft hij een taalmaatje om zijn Nederlands te verbeteren.

Een ander pareltje is het Kinderboekenbal dat de bibliotheek met de partners uit het Weeshuis en de Fransche School jaarlijks organiseert. Die zaterdag stonden na de opening door Dansschool Chantal, Lisa Wade en wethouder Peters twee winnaars van de gouden griffels na elkaar geprogrammeerd. Annet Schaap (lampje) en Edward van de Vendel (Misjka).

Voorafgaand aan de start van de Culemborgse Kinderjury is erop de scholen een kleine strijd op de scholen welke twee leerlingen mee mogen doen aan deze jury. “Dit is leesbevordering zonder het te benoemen”. Dit riep een enthousiaste Sanne Roosenboom tijdens de afsluiting van de Culemborgse Kinderjury. Haar boek Mot en de metaalvisser werd door de 12-koppige jury unaniem gekozen als populairste boek. De prijs werd in het theater De Fransche School uitgereikt. Na dit succes hebben nu 9 scholen/locaties en één leerling uit het thuisonderwijs zich aangemeld.

Soms sta je achter de balie en hoe je helemaal niets te doen en krijg je toch kippenvel. De tranen van geluk liepen over haar wangen. Ze kwam stralend uit de paskamer van Kerst Kleedje Aan en was bij de keuze van een nieuwe kerstoufit fantastisch geadviseerd. De Bibliotheek faciliteert elke jaar Kerst kleedje Aan.

2024

Giel Smit belde in de laatste week van 2023 of de bibliotheek de ruilbeurs van de historische Plusplaatjes wilde organiseren. Tuurlijk als we Kerst Kleed je Aan kunnen faciliteren, dan moet dit ook lukken.

De Culemborgse Courant omschreef ons als een gastvrije bibliotheek. Dit gegeven willen we vasthouden, uitstralen en uitbreiden. We merken dat we veelal gevraagd worden om te participeren in (nieuwe) activiteiten. Ideeën komen bij voorkeur uit het uit de gemeenschap, maar het kan ook andersom werken. In het lokale bibliotheekteam een idee ontstaan en vandaaruit wordt de samenwerking gezocht. Door onze maatschappelijke betrokkenheid is de Bibliotheek veel meer dan boeken.

Doorgaande leeslijn 0-18 jaar

0-6 jaar

Gezinsaanpak-Leesplezier thuis

Bibliotheek Rivierenland werkt o.a. met een gezinsaanpak aan de preventie van laaggeletterdheid. Dit doen we in samenwerking met primair onderwijs en kinderopvanginstellingen, consultatiebureau en andere lokale maatschappelijke partners. Deze aanpak is gericht op gezinnen met kinderen in de leeftijd van twee tot en met zeven jaar.

Binnen de Gezinsaanpak wordt het programma Leesplezier Thuis ingezet waarbij ouders in de thuissituatie ondersteund worden bij het praten, spelen en (voor)lezen met hun kind, om zo een taalrijke thuisomgeving en een positieve leesomgeving te creëren. Met Leesplezier Thuis spelen de leescoaches van Bibliotheek Rivierenland in maximaal 10 bezoeken in op de intrinsieke motivatie van ouders, met respect voor hun competenties en autonomie.

9

bereikte gezinnen

Er zijn 10 gezinnen bezocht waardoor er 60 bezoeken hebben plaatsgevonden aan huis om te werken aan een taalrijke thuisomgeving. Ook er is doorverwezen naar het Voorleescorso.

BoekStartkoffertjes

Het programma BoekStart bevordert het lezen met heel jonge kinderen.

Het BoekStartkoffertje, op te halen in de Bibliotheek, is voor alle kinderen van 0 tot 2 jaar. BoekStart helpt ouders het juiste voorleesboek te vinden.

167

uitgereikte koffertjes

Inspiratieavond

Voorafgaand aan de Nationale Voorleesdagen wordt er jaarlijks in januari een inspiratieavond georganiseerd voor deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

90

aanwezigen

BoekStartfeestjes

Met een prentenboek onder de arm trekken de leescoaches in onze regio erop uit om bij ouders het bewustzijn te vergroten dat zij thuis een belangrijke rol spelen in de taalontwikkeling van hun kind. Met interactieve voorleessessies laten zij ouders beleven hoe voorlezen hier als gewoonte aan bijdraagt. Dit doen zij bij bijvoorbeeld kinderopvanglocaties, in speeltuinen en buurthuizen.

Op geanimeerde en interactieve wijze lezen zij voor. Ze maken daarbij gebruik van spelelementen en muziek.

193

aanwezige kinderen

61

aanwezige ouders

Op het consultatiebureau

De leescoach komt regelmatig op het consultatiebureau en ondersteunt de jeugdarts en -verpleegkundige door met ouders in gesprek te gaan en gerichte voorleesondersteuning te bieden. Zo bouwt de leescoach een nauwe band op met ouders en wordt de coach een vertrouwd gezicht, ook in de Bibliotheek. Het blijkt dat vooral laagtaalvaardige ouders hierdoor makkelijker naar de Bibliotheek gaan.

49

ouders waarmee contact is geweest

Er zijn gesprekken geweest over het belang van voorlezen met 49 ouders, daarnaast is er een met 46 kinderen een boekcontact geweest.

Boekenpret (ouder-kindactiviteit)

Boekenpret richt zich op gezinnen met kinderen tussen 0 en 6 jaar (ouders en kinderen) en de professionals om hen heen. De aanpak en materialen zijn specifiek ontwikkeld voor gezinnen zonder voorleestradiatie.

50

groepen

Inspiratieavond Voorleescorso

Tijdens deze avond krijgen de voorlezers tips hoe zij kunnen helpen in de gezinnen. Daarnaast worden er veel

ervaringen onderling uitgewisseld die inzetbaar zijn bij de gezinnen.

1

avond georganiseerd

4-12 jaar de Bibliotheek op school

Leesgesprekken

Een leesgesprek is een gesprek over lezen met een leerling die geen leesplezier ervaart. Er kunnen diverse redenen zijn waarom de leerling geen leesplezier ervaart. Tijdens het gesprek worden de leesomgeving, leesvoorkeuren en leesvaardigheid besproken om zo het geschikte boek te vinden voor deze leerling, daarnaast wordt er een kort verslag gemaakt met bevindingen en tips waarmee leerling, leerkracht en ouders verder kunnen werken aan leesplezier.

95

gevoerde leesgesprekken

Boek op Maat gesprekken (BOM)

Bij Boek op Maat spreekt de leescoach een (groepje) leerlingen in de schoolbibliotheek die lezen meestal moeilijk of niet zo leuk vinden. Het gaat hierbij om leerlingen die thuis geen leescultuur hebben, die niet tot (vrij) lezen komen of die veel moeite hebben een leuk boek te vinden.

57

BOM gesprekken gevoerd

Teamtraining

Er zijn 4 teamtrainingen gegeven voor deskundigheidsbevordering van de leerkrachten. Hierbij sloten 25 leerkrachten aan.

Er zijn twee teamtrainingen/ inspiratiesessies gegeven aan 10 docenten.

Cursus Open Boek

Leescoördinatoren hebben de belangrijke taak het leesbeleid binnen de basisschool vorm te geven door het opstellen, en met het team uitvoeren van een (school)leesplan. De cursus Open Boek is de opleiding tot leescoördinator.

(Voor)leesnetwerk

1 Netwerkbijeenkomst georganiseerd voor (voor)leescoördinatoren. Tijdens deze bijeenkomst stond het thema begrijpend luisteren en kijken centraal en kon er gewerkt worden aan de leesbeleidsplannen.

Groepsbezoek

500 leerlingen hebben de Bibliotheek in Culemborg bezocht.

Nationale voorleeswedstrijd

Een spannende leesbevorderingswedstrijd voor de leerlingen van groep 7 en 8.

12-18 jaar dBos VO de Bibliotheek op school

Leesgesprekken

Een leesgesprek is een gesprek over lezen met een leerling die niet tot lezen komt. Er kunnen diverse redenen zijn waarom een kind niet tot lezen komt. Tijdens het gesprek worden de leesomgeving, leesvoorkeuren en leesvaardigheid besproken om zo het geschikte boek te vinden voor deze leerling, daarnaast wordt er een kort verslag gemaakt met bevindingen en tips waarmee leerling, leerkracht en ouders verder kunnen werken aan leesplezier.

Groepsbezoeken

25 leerlingen hebben met hun klas de Bibliotheek in Culemborg bezocht.

Boekenweek van jongeren

De Boekenweek van Jongeren inspireert jongeren met verhalen en boeken die écht bij ze passen, op plekken waar jongeren zelf te vinden zijn. Het motto is dan ook: dit wil jij lezen! Op 2 scholen voor het voortgezet onderwijs is hier aandacht aan besteed.

Read2me voorleeswedstrijd

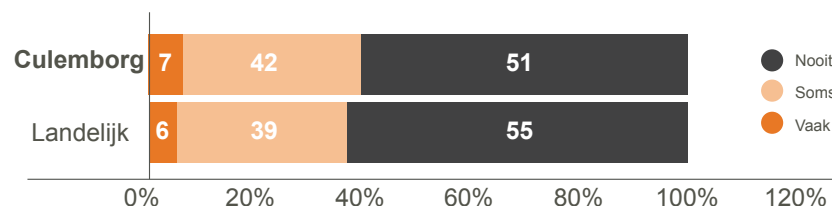
Voorleeswedstrijd voor het voortgezet onderwijs 2 scholen hebben hieraan meegedaan.

De monitor

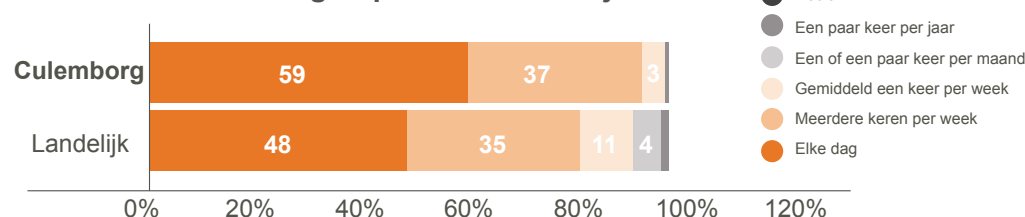
Gemeente Culemborg

De Monitor is het meetinstrument dat het leesklimaat op school in kaart brengt, met vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en leescoaches. Jaarlijks gaan we aan de hand van de monitorresultaten met de scholen in gesprek. De uitkomsten van de monitor gebruiken we voor het vaststellen van nieuwe doelen. Scholen kunnen hiermee hun leesbeleid en leesresultaten verbeteren.

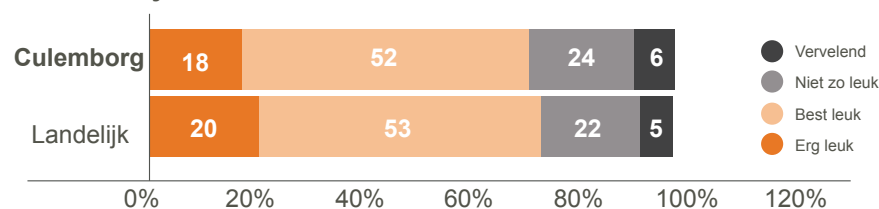
Mijn moeder of vader praat met mij over boeken

Ik lees voor aan een groep. Hoe vaak doe je dit?

Hoe vind je het om een boek te lezen?

Kijk op blz. 39 (kader tweede kolom) voor de effecten van de doorgaande leeslijn.

 inwoners: 19.505*

Leden en uitleningen

Gemeente Druten

Leden

2.318

Jeugd

822

Volwassenen

12

Instellingen

3.188

Totaal 2023

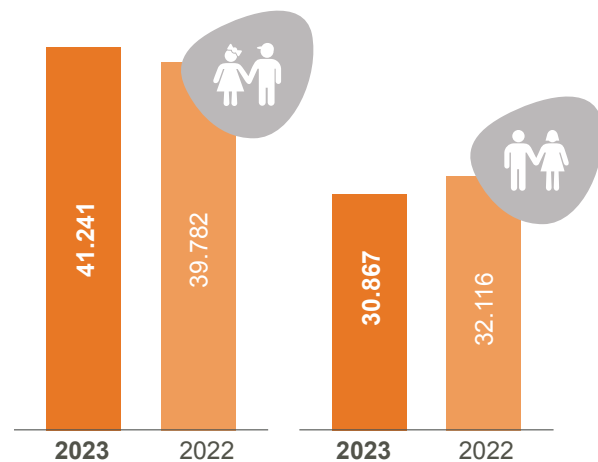
3.181

Totaal 2022

16,3%

van de inwoners
is lid

Uitleningen

72.108

Totaal 2023

71.898

Totaal 2022

*Bron: CBS 2023

Gemeente Druten

Community Library

Angelique Keuning, Community Librarian in Druten en West Maas en Waal vertelt:

Samenwerken met andere organisaties zorgt altijd voor extra mogelijkheden, omdat eenieder zo zijn specifieke kennis kan inzetten. Het levert meer op omdat 1+1 snel 3 wordt. Ook geeft het meer kennis van elkaars organisatie zodat we inwoners beter kunnen adviseren en doorverwijzen.

Als voorbeeld; vaak word ik actief benaderd door seniorenverenigingen, omdat zij van andere verenigingen hebben gehoord dat wij daar een presentatie hebben gegeven over onze diensten en mogelijkheden. Dat willen zij ook voor hun leden. De speciale projecten (zie pagina 18 en 22) waarmee we de verschillende wijken zijn ingegaan hebben ervoor gezorgd dat andere doelgroepen benaderd zijn en sloot aan bij de interesses van meerdere groepen. Zo hebben door het aanbod van de mobiele Maakplaats veel meer jongeren 11-15 jaar deelgenomen aan activiteiten.

Maar ook ouderen: zo heb ik pas een dame ontmoet die erg druk was met het regelen van haar verzekeringen en andere persoonlijke zaken. Omdat het haar niet lukt e-mails te beantwoorden, heeft ze veel hulp nodig van haar dochter of anderen in haar netwerk. Ik heb haar kunnen helpen door te laten zien hoe ze de verzekeringspolis digitaal kan inzien en hoe ze een mail kan beantwoorden. Ze is dolblij met de hulp. Op mijn vraag of ze dit ook zelf wil leren, kijkt ze mij verbaasd aan en zegt, 'Kan ik dat?' En of ze dat kan! Ze is gestart met de cursus Klik & Tik. Dit jaar hebben we samengewerkt met veel verschillende organisaties. Een kleine greep uit deze nieuwe samenwerkingen:

- Mam Pap café; er is voorgelezen tijdens het eerste Mam Pap café in de Bibliotheek Druten. Ook wordt de Bibliotheek gebruikt voor activiteiten zoals kerstkaarten maken. Dit is vaak gekoppeld aan het voorlees- & knutselpret wat elke woensdagmiddag plaatsvindt in de Bibliotheek.
- Sinds september is het Taalcafé, georganiseerd door Meervoormekaar, op

woensdagochtend te gast in de Bibliotheek. De groep deelnemers weten de locatie goed te vinden en is uitgegroeid naar een vaste groep.

- Ondersteuning Voorleesmaatjes. De Bibliotheek wordt gebruikt als ruimte voor informatieavonden voor deelnemende gezinnen en vrijwilligers. Voor de vrijwilligers zijn gratis passen ter beschikking. Ook denken we mee en geven we advies rondom voorlezen, boekkeuzes en spelletjes om taal te stimuleren.

Door deze samenwerkingen hebben we onze kennis kunnen delen en inzetten. Vrijwilligers van het Taalcafé en Voorleesmaatjes hebben meer hulp gekregen door informatie en ondersteuning. Die hebben zij vervolgens in kunnen zetten in hun vrijwilligerswerk.

Voedselbank

In 2023 nam ik deel aan een interview met Sanne van der Drift, medewerker van werkorganisatie Druten Wijchen, over het armoedebeleid van de gemeente Druten. Gedurende het jaar bezocht ik ook Netwerkbijeenkomsten armoede, waar ik sprak over de relatie tussen laaggeletterdheid en armoede. Tijdens een van deze bijeenkomsten verzorgde ik een pitch waarin ik de deelnemers overtuigde van de meerwaarde van bibliotheekdiensten, zoals hulp bij digitale zaken. Hier ontmoette ik Renske Blok en Letty Broere van de Voedselbank Druten, waarmee ik ideeën uitwisselde over het opzetten van bibliotheekfaciliteiten op de locatie van de voedselbank, waarbij we streven naar laagdrempelige toegang tot hulp en sociale activiteiten zoals voorleessessies. Het initiatief is gericht op het verkleinen van de afstand tussen de voedselbankklanten en zelfontplooiing, en is reeds gestart met plannen om het in 2024 verder uit te breiden.

Jongeren

Er zijn gesprekken gevoerd met jongerenwerkers Joey en Ashley van Meervoormekaar Druten over de behoeften van jongeren in de wijk Druten Zuid. Jongeren gaven aan dat er weinig activiteiten zijn, dus werden drie Maakplaatsactiviteiten gestart in Wijkcentrum De Doorkijk. Overwogen wordt een informatiemiddag voor 16+ te organiseren, gericht op hulp bij duo, toeslagen en digitaal burgerschap. Dit is gepland voor 2024. Verder is deelgenomen aan diverse netwerkbijeenkomsten zoals Kansrijke Start, brainstormsessie cultuurversterking, Platform Armoede, netwerkbijeenkomst Eenzaamheid en aftrap Sociale kaart Druten.

Doorgaande leeslijn 0-18 jaar

0-6 jaar

BoekStartkoffertjes

Het programma BoekStart bevordert het lezen met heel jonge kinderen. Het BoekStartkoffertje, op te halen in de Bibliotheek, is voor alle kinderen van 0 tot 2 jaar. BoekStart helpt ouders het juiste voorleesboek te vinden.

106
uitgereikte
koffertjes

Inspiratieavond pedagogisch medewerkers van de kinderopvang

Voorafgaand aan de Nationale Voorleesdagen wordt er jaarlijks in januari een inspiratieavond georganiseerd voor deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

90
aanwezigen

BoekStartfeestjes/ouder-kindactiviteiten

Met prentenboeken onder de arm trekken de leescoaches in onze regio erop uit om bij ouders het bewustzijn te vergroten dat zij thuis een belangrijke rol spelen in de taalontwikkeling van hun kind. Met interactieve voorleessessies laten zij ouders beleven hoe voorlezen hier als gewoonte aan bijdraagt. Dit doen zij bij bijvoorbeeld kinderopvanglocaties,

in speeltuinen en buurthuizen. Op geanimeerde en interactieve wijze lezen zij voor. Ze maken daarbij gebruik van spelelementen en muziek. Echt een feestje.

188
aanwezige
kinderen

18
aanwezige
ouders

Leescoaches op het consultatiebureau

De Leescoach komt regelmatig op het consultatiebureau en ondersteunt de jeugdarts en -verpleegkundige door met ouders in gesprek te gaan en gerichte voorleesondersteuning te bieden. Zo bouwt de Leescoach een nauwe band op met ouders en wordt de coach een vertrouwd gezicht, ook in de Bibliotheek. Het blijkt dat vooral laagtaalvaardige ouders hierdoor makkelijker naar de Bibliotheek gaan.

94
ouders waarmee
contact is geweest

87
ouders waarmee
contact is geweest

4-12 jaar de Bibliotheek op school

Leesgesprekken

Een leesgesprek is een gesprek over lezen met een leerling die geen leesplezier ervaart. Er kunnen diverse redenen zijn waarom de leerling geen leesplezier ervaart. Tijdens het gesprek worden de leesomgeving, leesvoorkeuren en leesvaardigheid besproken om zo het geschikte boek te vinden voor deze leerling, daarnaast wordt er een kort verslag gemaakt met bevindingen en tips waarmee leerling, leerkracht en ouders verder kunnen werken aan leesplezier.

10
gevoerde
leesgesprekken

Boek op Maat gesprekken (BOM)

Bij Boek op Maat spreekt de leescoach een (groepje) leerlingen in de schoolbibliotheek die lezen meestal moeilijk of niet zo leuk vinden. Het gaat hierbij om leerlingen die thuis geen leescultuur hebben, die niet tot (vrij) lezen komen of die veel moeite hebben een leuk boek te vinden.

52
BOM gesprekken
gevoerd

Teampresentaties

Op 2 scholen zijn teamtrainingen gegeven in het kader van deskundigheidsbevordering van de leerkrachten, hierbij sloten 50 leerkrachten aan.

Cursus Open Boek

Leescoördinatoren hebben de belangrijke taak het leesbeleid binnen de basisschool vorm te geven door het opstellen, en met het team uitvoeren van een (school)leesplan. De cursus Open Boek is de opleiding tot leescoördinator.

9
deelnemers

Netwerkbijeenkomst (Voor) leescoördinatoren

1 Netwerkbijeenkomst georganiseerd voor (voor)leescoördinatoren. Tijdens deze bijeenkomst stond het thema begrijpend luisteren en kijken centraal en kon er gewerkt worden aan de leesbeleidsplannen.

Klassikale lessen Boekpromotie

Er zijn 49 klassikale lessen Boekpromotie gegeven hierbij zijn 600 leerlingen bereikt.

Nationale voorleeswedstrijd

Een spannende leesbevorderingswedstrijd voor de leerlingen van groep 7 en 8. Binnen Rivierenland deden 69 deelnemers mee aan deze wedstrijd.

Leescoach vertelt: Vandaag was ik op de Appelhof om met leerlingen te praten waarmee ik een aantal weken daarvoor een leesgesprek had gehad om te kijken hoe het nu ging. Ik had uiteraard weer een tas met boeken meegenomen, waarvan ik dacht dat ze wel bij deze leerlingen zouden passen. Toen ik net de school binnenkwam rende er direct al een meisje op me af met de vraag of ik nog meer van die leuke boeken voor haar had. Ik had haar de vorige keer een meeluisterboek gegeven en dat was blijkbaar erg in de smaak gevallen. Gelukkig had ik er meer van meegenomen, dus kon ik aan haar vraag voldoen.

Ook een jongetje wat helemaal niet tot lezen kwam, niks leuk vond en moeilijk te doorgronden was heb ik blij kunnen maken met een boek over Minecraft, want gamen was het enige wat hij leuk vond. De juf vertelde me dat hij direct in het boek ging bladeren en er erg nieuwsgierig naar was. Zoals de juf zo mooi zei: 'Het lijkt wel of er een wonder gebeurd is, want normaal is hij niet warm te krijgen voor een boek.'

Effecten

Met deze programma's streven we ernaar ouders meer bewust te maken in hun rol in de (vroege) taalontwikkeling van hun kind, waardoor zij meer taal gaan aanbieden, waardoor kinderen een ruimere woordenschat ontwikkelen en met minder taalachterstand starten in het basisonderwijs waardoor hun schoolcarrière positiever verloopt. Op de scholen werken we aan meer leesplezier bij kinderen, zodat zij betere lezers worden en meer en vaker gaan lezen, wat een positieve invloed heeft op de taalontwikkeling, wat hen uiteindelijk tot geletterde burgers maakt.

Leesgesprekken op scholen hebben de volgende effecten

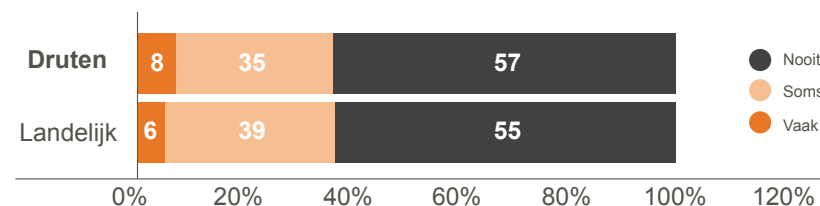
- Door het lezen van het juiste boek gaan kinderen (meer) plezier ervaren in lezen;
- Doordat zij leesplezier ervaren gaan kinderen meer en vaker lezen.

De monitor

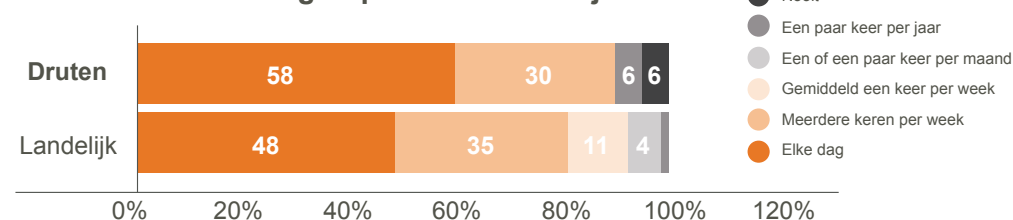
Gemeente Druten

De Monitor is het meetinstrument dat het leesklimaat op school in kaart brengt, met vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en leescoaches. Jaarlijks gaan we aan de hand van de monitorresultaten met de scholen in gesprek. De uitkomsten van de monitor gebruiken we voor het vaststellen van nieuwe doelen. Scholen kunnen hiermee hun leesbeleid en leesresultaten verbeteren.

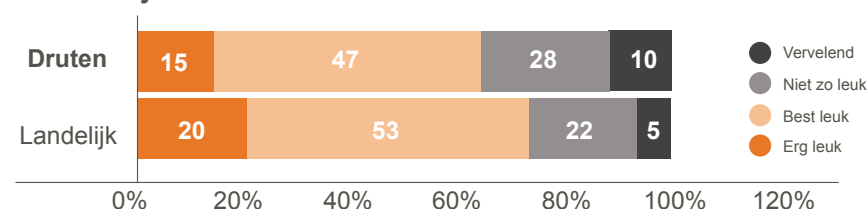
Mijn moeder of vader praat met mij over boeken

Ik lees voor aan een groep. Hoe vaak doe je dit?

Hoe vind je het om een boek te lezen?

 inwoners: 26.020*

Leden en uitleningen

Gemeente Maasdriel

Leden

3.430

Jeugd

1.227

Volwassenen

25

Instellingen

4.682

Totaal 2023

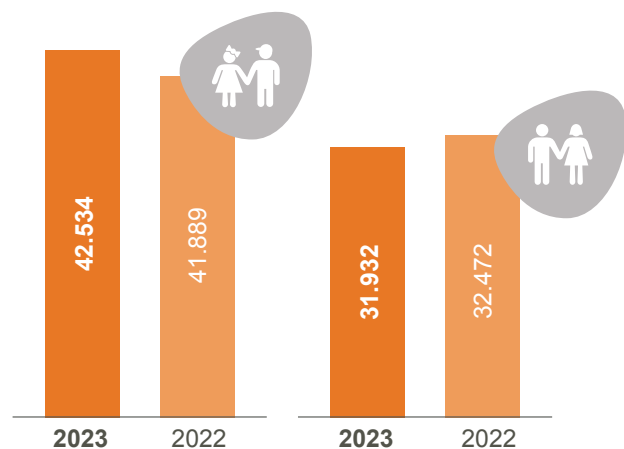
4.748

Totaal 2022

17,9%

van de inwoners
is lid

Uitleningen

74.466

Totaal 2023

74.361

Totaal 2022

*Bron: CBS 2023

Gemeente Maasdriel

Community Library

Loeki Bruinink, Community Librarian in de Bommelerwaard vertelt.

De wijken in, de kernen in: als Community Librarian maak je flink wat kilometers. De gemeente Maasdriel telt elf kernen. Met allemaal een eigen karakter. Als community librarian werk je met partijen en initiatieven die actief zijn in de gemeente Maasdriel of Bommelerwaard-breed.

Je kunt niet overal tegelijk zijn. Wel kun je zorgen dat je zichtbaar en beschikbaar bent. Wat speelt er in een gebied en kun je als bieb daarin iets betekenen voor de inwoners? Ik spreek met leden van dorpsraden, bezoek markten en borduur voort op wat ik van inwoners, collega's, vrijwilligers en partners hoort. Zo legde ik contact met de Maasdrielse belangenbehartiger dementie van Alzheimer Nederland, met Jeugdwerk De Molshoop en met Connect2 Jeugd en werk ik prettige samen met de medewerkers van de gemeente, Adviespleinen, Welzijn Bommelerwaard en Kompas. Mijn lokale team, cursussen en netwerkbijeenkomsten houden me op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen. En een kijkje in andermans keuken zorgt altijd weer voor een nieuwe dosis inspiratie.

Een eerste contact kan uitgroeien tot een duurzame relatie. Er ontstaat energie om dingen samen op te pakken. Zo legden we via een bijeenkomst van Wooncorporatie Maasdriel contact met Herstelacademie Bommelerwaard (voorheen De Parasol), waarna zij onder andere twee Shared Reading-bijeenkomsten voor hun cliënten verzorgden in de bibliotheek.

Iedereen in beweging bij aftrap Gezondheidsmaand in Kerkdriel

De buurtsportcoach van team Spel& van Welzijn Bommelerwaard was meedogenloos. Niemand ontkwam vrijdag 15 september aan de warming-up voor de Gezondheidsmaand in de bieb Kerkdriel. Gelukkig bracht stoelyoga je weer tot rust.

Het werd een middag vol inspiratie en leuke activiteiten voor jong en oud. Zo kon je je eigen smoothie maken op de smoothiefiets of je smaakpillen op scherp zetten tijdens een soep proeverijtje. Ook volgden bezoekers een circuitje die meer inzicht gaf in hun evenwicht, bloeddruk, gewicht, kracht en gezondheidskennis. De kleintjes luisterden naar een toepasselijk verhaal en leefden zich uit met knutselen.

Deze middag vond plaats in samenwerking met onder andere GGD Gelderland-Zuid, Gemeente Maasdriel, Welzijn Bommelerwaard, Spel&, Stichting Kompas, Taalhuis Maasdriel en Iris zorg. Het bleek voor de aanwezige partijen ook een geschikt moment om te netwerken.

Maakplaats-activiteit Kinderboekenweek

Als aftrap van de Kinderboekenweek met als thema 'Bij mij thuis' had het team van Maakplaats gezorgd voor tasjes, speciale 'Mijn bieb mijn thuis'-stickers en een hittepers in de bieb Kerkdriel. Daarmee mochten kinderen hun eigen tasje maken. Deze activiteit bracht kinderen en ouders van verschillende nationaliteiten samen. Want of je nou uit Maasdriel, Eritrea, Syrië of Oekraïne komt: je moet geduld hebben om de sticker met een pincet op de juiste wijze los te halen van het stickervel. Kinderen, maar vooral ook de ouders stortten zich deze woensdagmiddag vol overgave op dit precisieklusje. Terwijl de kleintjes met bouwplaten hun droomhuisje knutselden en tussendoor de speurtocht in de bieb deden, kwamen de prachtigste tasjes onder de hittepers vandaan. Kortom, deze verbindende activiteit was een geslaagde aftrap van de Kinderboekenweek.

Doorgaande leeslijn 0-18 jaar

0-6 jaar

Gezinsaanpak-Leesplezier thuis

Bibliotheek Rivierenland werkt o.a. met een gezinsaanpak aan de preventie van laaggeletterdheid. Dit doen we in samenwerking met primair onderwijs en kinderopvanginstellingen, consultatiebureau en andere lokale maatschappelijke partners. Deze aanpak is gericht op gezinnen met kinderen in de leeftijd van twee tot en met zeven jaar.

Binnen de Gezinsaanpak wordt het programma Leesplezier Thuis ingezet waarbij ouders in de thuissituatie ondersteund worden bij het praten, spelen en (voor)lezen met hun kind, om zo een taalrijke thuisomgeving en een positieve leesomgeving te creëren. Met Leesplezier Thuis spelen de leescoaches van Bibliotheek Rivierenland in maximaal 10 bezoeken in op de intrinsieke motivatie van ouders, met respect voor hun competenties en autonomie.

5

bereikte gezinnen

Aantal bereikte gezinnen: Er zijn 5 gezinnen bezocht waardoor er 50 bezoeken hebben plaatsgevonden aan huis om te werken aan een taalrijke thuisomgeving.

Bij het derde en laatste follow-up bezoek van Leesplezier thuis aan een gezin in Ammerzoden gaven ouders aan weer elke avond voor te lezen en ze hadden ook zelf boeken geleend bij de Bibliotheek.

BoekStartkoffertjes

Het programma BoekStart bevordert het lezen met heel jonge kinderen. Het BoekStartkoffertje, op te halen in de Bibliotheek, is voor alle kinderen van 0 tot 2 jaar. BoekStart helpt ouders het juiste voorleesboek te vinden.

103

uitgereikte koffertjes

Inspiratieavond pedagogisch medewerkers van de kinderopvang

Voorafgaand aan de Nationale Voorleesdagen wordt er jaarlijks in januari een inspiratieavond georganiseerd voor deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

90

aanwezigen

BoekStartfeestjes/ouder-kindactiviteiten, ondersteunde activiteiten Gezinsaanpak

Met prentenboeken onder de arm trekken de leescoaches in onze regio erop uit om bij ouders het bewustzijn te vergroten dat zij thuis een belangrijke rol spelen in de taalontwikkeling van hun kind. Met interactieve voorleessessies laten

zij ouders beleven hoe voorlezen hier als gewoonte aan bijdraagt. Dit doen zij bij bijvoorbeeld kinderopvanglocaties, in speeltuinen en buurthuizen. Op geanimeerde en interactieve wijze lezen zij voor. Ze maken daarbij gebruik van spelelementen en muziek. Echt een feestje.

622

aanwezige kinderen

125

aanwezige ouders

Leescoaches op het consultatiebureau

De Leescoach komt regelmatig op het consultatiebureau en ondersteunt de jeugdarts en -verpleegkundige door met ouders in gesprek te gaan en gerichte voorleesondersteuning te bieden. Zo bouwt de leescoach een nauwe band op met ouders en wordt de coach een vertrouwd gezicht, ook in de Bibliotheek. Het blijkt dat vooral laagtaalvaardige ouders hierdoor makkelijker naar de Bibliotheek gaan.

233

ouders waarmee contact is geweest

249

ouders waarmee contact is geweest

Training tot voorleescoördinator

De training leidt pedagogisch medewerkers op tot voorleescoördinator. Met een voorleescoördinator op het kinderdagverblijf / peuterspeelzaal of voorschool is het voorleesbeleid goed geborgd. De deelnemers beschikken na afloop van de training over basiskennis van jeugdliteratuur voor de doelgroep 0 tot 4-jarigen.

9

pedagogisch medewerkers hebben de cursus tot voorleescoördinator gevolgd.

Op het consultatiebureau vertelde een moeder dat ze na ons vorige gesprek naar de bieb was geweest en 2 koffertjes had opgehaald voor haar 2 kinderen. Haar oudste zontje kan nu niet meer zonder het koffertje, hij speelt er elke dag mee en neemt het overal mee naar toe. Ook leest ze elke dag voor. Het koffertje moest zelfs mee op vakantie!

4-12 jaar dBos

Leesgesprekken

Een leesgesprek is een gesprek over lezen met een leerling die geen leesplezier ervaart. Er kunnen diverse redenen zijn waarom de leerling geen leesplezier ervaart. Tijdens het gesprek worden de leesomgeving, leesvoorkeuren en leesvaardigheid besproken om zo het geschikte boek

te vinden voor deze leerling, daarnaast wordt er een kort verslag gemaakt met bevindingen en tips waarmee leerling, leerkracht en ouders verder kunnen werken aan leesplezier.

30

gevoerde leesgesprekken

Boek op Maat gesprekken (BOM)

Bij Boek op Maat spreekt de leescoach een (groepje) leerlingen in de schoolbibliotheek die lezen meestal moeilijk of niet zo leuk vinden. Het gaat hierbij om leerlingen die thuis geen leescultuur hebben, die niet tot (vrij) lezen komen of die veel moeite hebben een leuk boek te vinden.

92

BOM gesprekken gevoerd

Teamtraining

Op vier scholen zijn teamtrainingen gegeven voor deskundigheidsbevordering van de leerkrachten. Hierbij sloten 15 leerkrachten aan.

9

deelnemers

Training (voor)leescoördinator

Leescoördinatoren hebben de belangrijke taak het leesbeleid binnen de basisschool vorm te geven door het opstellen, en met het team uitvoeren van een (school)leesplan. De cursus Open Boek is de opleiding tot leescoördinator.

Netwerkbijeenkomst (Voor)leescoördinatoren

1 Netwerkbijeenkomst georganiseerd voor (voor)leescoördinatoren. Tijdens deze bijeenkomst stond het thema begrijpend luisteren en kijken centraal en kon er gewerkt worden aan de leesbeleidsplannen.

Biebclub

Speciaal voor leerlingen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken als het om lezen gaat wordt kan het ondersteuningsprogramma 'Biebclub' ingezet worden. Hierin komen verschillende werkvormen aan bod met als doel leerlingen te motiveren om te gaan lezen, verrijking van de woordenschat en werken aan 21e-eeuwse vaardigheden. De Biebclub is bezocht door 6 leerlingen.

6

leerlingen

Groepsbezoek aan de Bibliotheek

81 leerlingen en 17 ouders hebben de Bibliotheek bezocht.

Nationale voorleeswedstrijd

Een spannende leesbevorderingswedstrijd voor de leerlingen van groep 7 en 8.

69

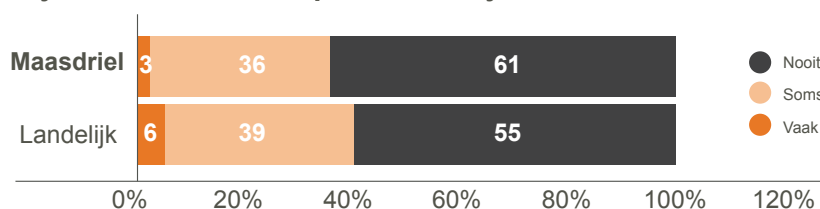
deelnemers

De monitor

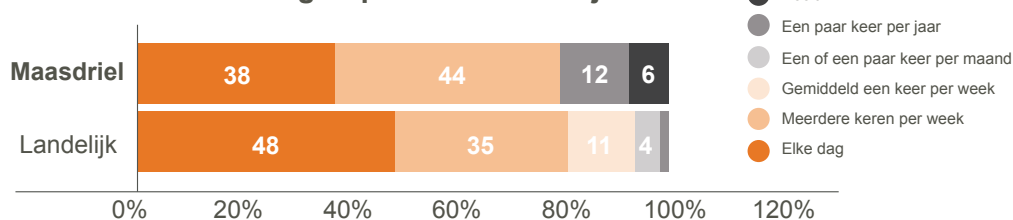
Gemeente Maasdriel

De Monitor is het meetinstrument dat het leesklimaat op school in kaart brengt, met vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en leescoaches. Jaarlijks gaan we aan de hand van de monitorresultaten met de scholen in gesprek. De uitkomsten van de monitor gebruiken we voor het vaststellen van nieuwe doelen. Scholen kunnen hiermee hun leesbeleid en leesresultaten verbeteren.

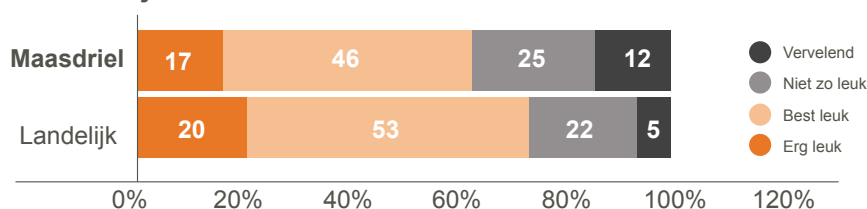
Mijn moeder of vader praat met mij over boeken

Ik lees voor aan een groep. Hoe vaak doe je dit?

Hoe vind je het om een boek te lezen?

Kijk op blz. 39 (kader tweede kolom) voor de effecten van de doorgaande leeslijn.

 inwoners: 25.448*

Leden en uitleningen

Gemeente Neder-Betuwe

Leden

3.146

Jeugd

1.064

Volwassenen

23

Instellingen

4.233

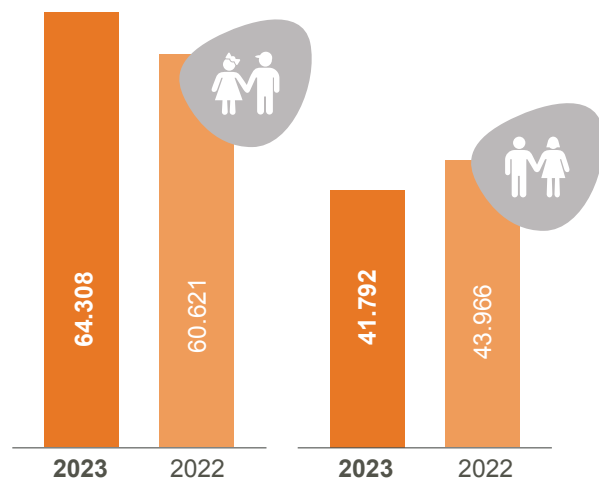
Totaal 2023

4.180

Totaal 2022

16,6%
van de inwoners
is lid

Uitleningen

106.100

Totaal 2023

104.587

Totaal 2022

*Bron: CBS 2023

Gemeente Neder-Betuwe

Community Library

Yolande Deuss, Community Librarian in Gemeente Neder-Betuwe vertelt:

Een belangrijk doel van een Community Librarian is verbinden; je werkt als een maatschappelijke bruggenbouwer die mensen en kennis verbindt. Wat kan ik als CL'er voor de inwoners van Neder Betuwe betekenen? Dat betekent dus de dorpen en de wijken leren kennen. Gesprekken met bewoners maar ook met organisaties, verenigingen, stichtingen. Laten weten dat we als bibliotheek meer zijn en meer doen dan boeken uitleenen. Waar kunnen we bij helpen? Kunnen we samenwerken en zo ja hoe en met wie? Waar is behoefte aan? De eerste stap is om elkaar te leren kennen. Oftewel heel veel koffie en theedrinken.

Community Librarian is een nieuwe functie en een nieuwe manier van werken. Dat is even wennen maar we worden hier goed in begeleid. Zo is er een vierdaagse training geweest waarin we leren hoe we te werk moeten gaan. We werken met praktijkvoorbeelden en leren veel van elkaar. We komen regelmatig bij elkaar om casussen te bespreken. 'Begin klein; plant zaadjes' is een belangrijke boodschap. Maar het is ook gewoon doen; oftewel: 'Begint eer ge bezint'.

Samenwerken

Een belangrijke samenwerkingspartner van Bibliotheek Rivierenland in Neder Betuwe is Welzijn Rivierstroom. We weten elkaar goed te vinden en versterken elkaar. Samen hebben we bijvoorbeeld de tijdschriftentafel opgezet voor mensen die willen oefenen met de Nederlandse taal. Een mooi gesprek met vrijwilliger Astrid ging hieraan vooraf. Astrid is iedere eerste vrijdag van de maand te vinden in de bibliotheek in Kesteren waar ze op een leuke en leerzame manier haar tafelgasten helpt met de Nederlandse taal. De allereerste keer was er één dame

uit Maleisië; de tweede keer waren er al zes deelnemers. Inmiddels heeft zich nóg een vrijwilliger gemeld en gaan we binnenkort de tijdschriftentafel twee keer per maand houden.

Dorpshuizen

Regelmatig heb ik contact met vrijwilligers van dorpshuizen; zij zijn ook de oren en ogen van het dorp en goud waard, ook voor een Community Librarian. Zo kom ik via een vrijwilliger van het Dorpshuis in Kesteren in contact met een dame woonachtig in de Veilinghof in Kesteren. Zij geeft aan dat bewoners van de Veilinghof interesse hebben in een digitale cursus en dat het heel fijn zou zijn als de cursus in de gemeenschapsruimte in het Veilinghof plaats kan vinden. Ik heb een leuk gesprek dat leidt tot een datum waarop ik samen met mijn collega Jacqueline, medewerker digitale vaardigheden, een presentatie geef. Ongetwijfeld komen hier een of meerdere digitale cursussen uit.

Een gesprek met vrijwilliger van het Dorpshuis in Ochten leidt tot verschillende cursussen in het Dorpshuis. Zo is er een cursus Klik en Tik, Digivitaler én Digisterker. De deelnemers geven aan dat ze het fijn vinden dat de cursus in het dorpshuis wordt gegeven; in een voor hen vertrouwde omgeving en in een vertrouwde groep. De meesten kennen elkaar van het wekelijkse koffieochtendje. "Wat goed dat jullie dit als bieb doen", hoor ik vaak. Daarnaast krijg ik tijdens de vele kopjes koffie opvallend veel vragen over het maken van digitale fotoalbums. Of we daar als bibliotheek bij konden helpen? Natuurlijk! We inventariseren wie dat wil en bekijken hoe we dit in een workshopvorm kunnen gieten.

In het Dorpshuis in IJzendoorn maak ik kennis met een vrijwilliger en tijdens het gesprek komen er plannen om een Maakplaatsactiviteit te organiseren. We polsen of er behoefte naar is en die is er! We plannen een datum tasjes worden gemaakt. Dat begint met een ontwerp op de laptop waarna dit ontwerp verzonden wordt naar de mobiele vinylsnijder. Sommigen geven aan dat ze het spannend vinden om een ontwerp op de computer te maken maar ik kan ze geruststellen dat onze medewerkers van de maakplaats ze daar mee gaan helpen. En ik weet uit ervaring hoe trots ze straks zijn als ze met een hun eigen ontworpen tas kunnen pronken!

Dat tasjes maken ook populair bij kinderen is blijkt wel in Kesteren. In de Bibliotheek organiseren we een open Maakplaatsactiviteit. Het was vooraf best spannend of er kinderen op af zouden komen. Dit is een van de activiteiten binnen de speciale projecten (zie pagina 18 en 22) waarmee we de verschillende wijken zijn ingegaan. Alle spullen zoals de hittepers, vinylsnijder en tien laptops staan klaar. En daar komen de eerste kinderen binnen. En nog meer. En nog meer. Er was voor tien kinderen plek maar er komen er uiteindelijk 28! Teleurgestelde gezichtjes, maar van alle kinderen die deze keer niet mee kunnen doen hebben we de namen genoteerd en beloofd dat we het in de herfstvakantie nog een keer zouden doen. Twee keer zelfs uiteindelijk.

EHBO on tour

Door mijn gesprekken met bewoners merk ik dat veel ouderen aanlopen tegen digitale problemen. In sommige bibliotheken zijn hier speciale spreekuren voor: 'Eerste Hulp bij Online' maar het blijkt dat mensen uit Neder Betuwe zich hier niet voor aanmelden. Uit diverse gesprekken blijkt dat veel mensen de stap te groot vinden om telefonisch of online een half uur 'EHBO' te boeken. Ik besluit een 'EHBO on tour' te gaan opzetten: een open inloopspreekuur tijdens de koffieochtend in het dorpshuis waar Jacqueline aanwezig is en iedereen die dat wil kan helpen. Voordat we überhaupt zijn begonnen krijg ik al veel positieve reacties. We gaan hier in februari mee starten in Ochten en in maart in IJzendoorn.

Voorlezen

In de Bibliotheken in Neder Betuwe wordt nog niet structureel voorgelezen en dat is een gemis. Dus een belangrijke taak is om te kijken of er vrijwilligers zijn die dit op willen pakken. De eerste gesprekken zijn geweest en we gaan in Opheusden en Dodewaard in het voorjaar van 2024 starten. Het zou mooi zijn als veel kinderen (en hun ouders) hierdoor hun weg naar de bibliotheek weten te vinden en helemaal opgaan in een mooi verteld verhaal.

Maar niet alleen kleine kinderen willen we meer in de Bibliotheek zien. Een gesprek met een docent van Yuverta leidt tot een mooie samenwerking. We laten brugklasleerlingen van deze school kennismaken met de bibliotheek Kesteren. Volgens de docent komen deze leerlingen nooit in een bibliotheek.

Dus plannen we een bezoek in. Ik verdiep me samen met een leescoach in de boeken die de kinderen leuk vinden en zorg ervoor dat het een leuk bezoek wordt waarin we hopelijk leerlingen enthousiast krijgen om (meer) te gaan lezen. De brugklasbezoeken staan gepland in mei.

Samen is leuker

Een mooie parel qua samenwerking is mijn aansluiting bij de werkgroep 'Samen is leuker'. In deze werkgroep zitten onder meer Welzijn Rivierstroom, Huize Rehoboth, Santé Partners en de Hervormde Kerk Kesteren. Met elkaar hebben we een mooie dag georganiseerd in het kader van 'Één tegen eenzaamheid' waar zo'n tachtig inwoners uit Kesteren op af kwamen. Bezoekers genieten van een (door de bibliotheek betaalde) presentatie van boswachter en fotograaf Rien Wouw en lunchen daarna samen. Veel bezoekers vragen of we dit vaker willen doen.

Ook een mooie samenwerking is die met Dave, jongerenwerker bij Mozaïek. Hij vertelt dat sommige jongeren tegen problemen aanlopen als ze 18 worden. En dat ze wel wat hulp kunnen gebruiken bij alle dingen die ze moeten regelen zoals een zorgverzekering, DigiD etcetera. Ik spar hierover met collega's en we gaan inventariseren of en hoe we jongeren hierbij kunnen helpen. Daarnaast wil ik samen met Dave en een aantal jongeren een evenement organiseren waarbij we een hiphop artiest uitnodigen en waarbij jongeren een Maakplaatsactiviteit krijgen aangeboden.

Ik vind het mooi om te merken dat steeds meer mensen en organisaties mij weten te vinden. Het is fijn mijn gezicht te laten zien en te merken dat er inmiddels al een soort vertrouwensband ontstaat. Ik word erg gelukkig om te zien hoeveel mensen we hebben geholpen met digitale vaardigheden. Ik leer steeds meer mensen en organisaties kennen en dat leidt ongetwijfeld naar nog meer mooie samenwerkingen. Vele zaadjes zijn geplant!

Doorgaande leeslijn 0-18 jaar

0-6 jaar

Gezinsaanpak-Leesplezier thuis

Bibliotheek Rivierenland werkt o.a. met een gezinsaanpak aan de preventie van laaggeletterdheid. Dit doen we in samenwerking met primair onderwijs en kinderopvanginstellingen, consultatiebureau en andere lokale maatschappelijke partners. Deze aanpak is gericht op gezinnen met kinderen in de leeftijd van twee tot en met zeven jaar.

Binnen de Gezinsaanpak wordt het programma Leesplezier Thuis ingezet waarbij ouders in de thuissituatie ondersteund worden bij het praten, spelen en (voor)lezen met hun kind, om zo een taalrijke thuisomgeving en een positieve leesomgeving te creëren. Met Leesplezier Thuis spelen de leescoaches van Bibliotheek Rivierenland in maximaal 10 bezoeken in op de intrinsieke motivatie van ouders, met respect voor hun competenties en autonomie.

12

bereikte gezinnen

Aantal bereikte gezinnen: 12 waarbij 120 bezoeken gebracht aan de gezinnen om te werken aan een taalrijke thuisomgeving.

BoekStartkoffertjes

Het programma BoekStart bevordert het lezen met heel jonge kinderen. Het BoekStartkoffertje, op te halen in de

Bibliotheek, is voor alle kinderen van 0 tot 2 jaar. BoekStart helpt ouders het juiste voorleesboek te vinden.

118

uitgereikte koffertjes

Inspiratieavond pedagogisch medewerkers van de kinderopvang

Voorafgaand aan de Nationale Voorleesdagen wordt er jaarlijks in januari een inspiratieavond georganiseerd voor deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

90

aanwezigen

BoekStartfeestjes/ouder-kindactiviteiten, activiteiten Gezinsaanpak

Met prentenboeken onder de arm trekken de leescoaches in onze regio erop uit om bij ouders het bewustzijn te vergroten dat zij thuis een belangrijke rol spelen in de taalontwikkeling van hun kind. Met interactieve voorleessessies laten zij ouders beleven hoe voorlezen hier als gewoonte aan bijdraagt. Dit doen zij bij bijvoorbeeld kinderopvanglocaties, in speeltuinen en buurthuizen. Op geanimeerde en interactieve wijze lezen zij voor. Ze maken daarbij gebruik van spelelementen en muziek. Echt een feestje.

379

aanwezige kinderen

171

aanwezige ouders

Leescoaches op het consultatiebureau

De leescoach komt regelmatig op het consultatiebureau en ondersteunt de jeugdarts en -verpleegkundige door met ouders in gesprek te gaan en gerichte voorleesondersteuning te bieden. Zo bouwt de leescoaches een nauwe band op met ouders en wordt de coach een vertrouwd gezicht, ook in de Bibliotheek. Het blijkt dat vooral laagtaalvaardige ouders hierdoor makkelijker naar de Bibliotheek gaan.

96

kinderen waarmee contact is geweest

100

ouders waarmee contact is geweest

Boekenpret (ouderkind activiteit) ondersteunde activiteiten Gezinsaanpak

Boekenpret richt zich op gezinnen met kinderen tussen 0 en 6 jaar (ouders en kinderen) en de professionals om hen heen. De aanpak en materialen zijn specifiek ontwikkeld voor gezinnen zonder voorleestradiatie.

50

groepen

4-12 jaar dBos

Leesgesprekken

Een leesgesprek is een gesprek over lezen met een leerling die geen leesplezier ervaart. Er kunnen diverse redenen zijn waarom de leerling geen

leesplezier ervaart. Tijdens het gesprek worden de leesomgeving, leesvoorkeuren en leesvaardigheid besproken om zo het geschikte boek te vinden voor deze leerling. Daarnaast wordt er een kort verslag gemaakt met bevindingen en tips waarmee leerling, leerkracht en ouders verder kunnen werken aan leesplezier.

118

gevoerde leesgesprekken

Boek op Maat gesprekken (BOM)

Bij Boek op Maat spreekt de leescoach een (groepje) leerlingen in de schoolbibliotheek die lezen meestal moeilijk of niet zo leuk vinden. Het gaat hierbij om leerlingen die thuis geen leescultuur hebben, die niet tot (vrij) lezen komen of die veel moeite hebben een leuk boek te vinden.

221

BOM gesprekken gevoerd

Teamtraining

Op zes scholen zijn teamtrainingen gegeven voor deskundigheidsbevordering van de leerkrachten. Hierbij sloten 90 leerkrachten aan.

Cursus Open Boek

Leescoördinatoren hebben de belangrijke taak het leesbeleid binnen de basisschool vorm te geven door het opstellen, en met het team uitvoeren van een (school) leesplan. De cursus Open Boek is de opleiding tot leescoördinator.

9

deelnemers

Netwerkbijeenkomst (Voor) leescoördinatoren

1 Netwerkbijeenkomst georganiseerd voor (voor)leescoördinatoren. Tijdens deze bijeenkomst stond het thema begrijpend luisteren en kijken centraal en kon er gewerkt worden aan de leesbeleidspannen

Zomerweek

40 leerlingen bezochten de activiteiten, o.a een escaperoom met boeken, die door de Bibliotheek werden uitgevoerd tijdens de Fluvium Zomerweek in Opheusden.

Groepsbezoek aan de Bibliotheek

31 groepen hebben de Bibliotheekvestigingen in o.a. Dodewaard, Kesteren en Ochten bezocht. In totaal hebben 669 leerlingen de Bibliotheekvestigingen bezocht.

Nationale voorleeswedstrijd

Een spannende leesbevorderingswedstrijd voor de leerlingen van groep 7 en 8. Binnen Rivierenland deden 69 deelnemers mee aan deze wedstrijd.

12-18 jaar dBos VO
de Bibliotheek op school voortgezet onderwijs

Read2me voorleeswedstrijd voor het VO

Voorleeswedstrijd voor het voortgezet onderwijs. 1 school heeft hieraan meegedaan. Aantal aanwezige supporters 60.

Effecten

Met deze programma's streven we ernaar ouders meer bewust te maken in hun rol in de (vroeg) taalontwikkeling van hun kind, waardoor zij meer taal gaan aanbieden, waardoor kinderen een ruimere woordenschat ontwikkelen en met minder taalachterstand starten in het basisonderwijs waardoor hun schoolcarrière positiever verloopt. Op de scholen werken we aan meer leesplezier bij kinderen, zodat zij betere lezers worden en meer en vaker gaan lezen, wat een positieve invloed heeft op de taalontwikkeling, wat hen uiteindelijk tot geletterde burgers maakt.

Met de gezinsaanpak bereiken we de volgende effecten

- Ouders zijn zich meer bewust van hun rol in de taalontwikkeling van hun kind;
- Ouders bieden meer taal aan door het voeren van interactieve gesprekjes met hun kind;
- Ouders zien het belang van het gebruik van taal bij spel;
- Ouders ervaren hoe boeken behulpzaam zijn bij het aanbieden van taal.

Leesgesprekken op scholen hebben de volgende effecten

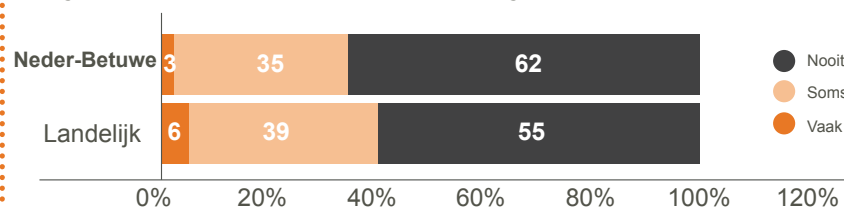
- Door het lezen van het juiste boek gaan kinderen (meer) plezier ervaren in lezen;
- Doordat zij leesplezier ervaren gaan kinderen meer en vaker lezen.

De monitor

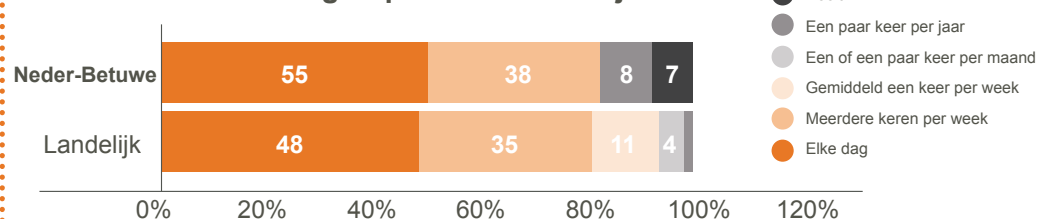
Gemeente Neder-Betuwe

De Monitor is het meetinstrument dat het leesklimaat op school in kaart brengt, met vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en leescoaches. Jaarlijks gaan we aan de hand van de monitorresultaten met de scholen in gesprek. De uitkomsten van de monitor gebruiken we voor het vaststellen van nieuwe doelen. Scholen kunnen hiermee hun leesbeleid en leesresultaten verbeteren.

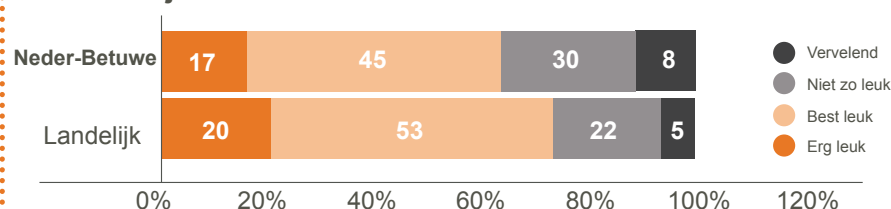
Mijn moeder of vader praat met mij over boeken

Ik lees voor aan een groep. Hoe vaak doe je dit?

Hoe vind je het om een boek te lezen?

 inwoners: 42.604*

Leden en uitleningen

Gemeente Tiel

Leden

5.686
Jeugd

2.296
Volwassenen

58
Instellingen

8.040

Totaal 2023

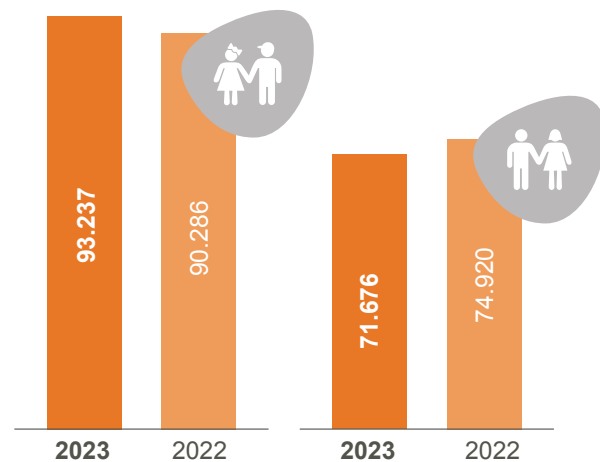
8.173

Totaal 2022

18,9%

van de inwoners
is lid

Uitleningen

164.913

Totaal 2023

165.206

Totaal 2022

*Bron: CBS 2023

Gemeente Tiel

Community Library

Renate Olthof, Community Librarian in Tiel vertelt.

In het kader van de speciale projecten (zie pagina 18 en 22) waarmee we de verschillende wijken zijn ingegaan hebben we veel Maakplaatsworkshops gegeven en ik ben elke keer meegegaan. Ik heb gemerkt dat zo'n activiteit een enorme opening bood om met mensen in contact te komen en gesprekken aan te gaan in een ontspannen sfeer.

Zo herinner ik me een van de eerste workshops in Clubhuis Tiel in Tiel Oost. Een groep vrouwen wilde graag een tasje of t-shirt bedrukken. Alle spullen stonden klaar en de vrouwen kwamen binnen. Eén vrouw schrok een beetje toen ze achter de laptop gezet werd. "Dit heb ik nog nooit gedaan hoor, ik kan dat niet" zei ze. Ik ging naast haar zitten en zei dat dat niet uitmaakte en dat ik haar zou helpen. Ook aan de anderen merkte je een zekere gespannenheid: "kan ik dit wel?"

Gaandeweg de avond zag je de gezichten steeds meer ontspannen, werden er grapjes gemaakt, over en weer, bij elkaar gekeken en complimenten uitgedeeld.

In september is de week van Lezen en Schrijven; als Bibliotheek maken we er altijd een hele maand van omdat we het onderwerp te belangrijk vinden om in één week af te handelen.

In Tiel werken we elk jaar samen met het Leerhuis en wordt er een speurtocht gemaakt waar bij mensen èn iets over Tiel leren èn bezig zijn met lezen en schrijven. Zo hadden we de Praat Mee groep (moeders met niet-westerse achtergrond) en de Leerpunt groep uitgenodigd (mensen die Nederlands leren). Naast deze twee groepen kwamen er spontaan nog een stuk of vijf mensen uit Tiel meelopen, totaal ruim 20 mensen.

Een andere parel qua samenwerking dit jaar was mijn contact met Stichting Flipje. Zij ondersteunen mensen met een niet-westerse achtergrond bij hun inburgering. Van de wijkregisseur had ik gehoord dat zij een hulpvraag hadden richting de Bibliotheek en ik heb contact opgenomen met de coördinator van deze stichting. In het gesprek bleek dat ze graag een taalcafé wilden beginnen, maar ze wisten niet goed hoe. Ik heb ze gekoppeld aan het Leerhuis en nu draait er met hulp van vrijwilligers uit het dorp Kapel-Avezaath wekelijks een taalcafé om de Nederlandse taal te oefenen.

Door kennismakingsgesprekken over de speciale projecten (zie pagina 18 en 22) heb ik veel waardevolle contacten opgedaan met tal van organisaties en partijen in Tiel en hebben we meerdere cursussen en workshops kunnen verzorgen. Daarbij bleken vooral onze Maakplaatsactiviteiten populair, met name onder organisaties die met jongeren werken, zoals het Talenthuis, Identiteitscafé, 's Heerenloo en Auticafé en sommige van deze jongeren hebben de gang naar de Maakplaats gevonden en vinden daar een fijne plek voor hun creatieve projecten.

Zo heeft deze manier van werken mij veel contacten opgeleverd die ik misschien anders niet zo gauw zou hebben gevonden. Allereerst heb ik gesprekken gevoerd met de wijkcoaches en wijkregisseurs, zij hebben mij in contact gebracht met de beheerders van de wijkcentra: Clubhuis Tiel in Oost, wijkcentrum Westroijen, het Oosthok en Ontmoetingsruimte Het Stekkie bij winkelcentrum Rauwenhof.

Een rondje langs deze beheerders leverde fijne ontmoetingen op, maar leerde me ook de weerbarstigheid van het wijkgericht werken. Allemaal vertelden ze dat ze al veel activiteiten voor de wijk georganiseerd hadden, maar dat er "toch niemand kwam". En dat het dus ook niet zoveel zin had om als Bibliotheek iets te gaan proberen.

Aan de Peppellaan bleek er wel behoefte te zijn aan een computercursus voor de eigen vrijwilligers en die hebben we ook op locatie aangeboden, evenals een Maakplaatsworkshop.

Vanuit deze activiteiten is er een soort vertrouwensband ontstaan en zitten we nu elke maandagochtend in het clubhuis om mensen bij te staan in hun digitale hulpvragen. Toch merken we dat dit inloopspreekuur nog geen logische plek is om naar toe te gaan voor de wijkbewoners.

Binnenkort komen de leescoaches er voorlezen, daarmee hopen we weer een andere doelgroep aan te spreken. In het Stekkie starten we binnenkort met een inloopspreekuur belastinghulp, maar ook daarvan blijft het spannend: weten de mensen ons daar te vinden? Het goede contact met de wijkcoach en de buurtbinders is daarvoor van groot belang.

Wat voorlopig een rode draad blijkt is dat mensen de Bibliotheek niet als logische plek zien om hun hulpvraag neer te leggen. Verbaasde reacties als “O, doen jullie dat ook?” kwam ik veelvuldig tegen.

Dat is niet alleen onbekendheid met ons aanbod, maar ook drempelvrees of er simpelweg geen ruimte voor hebben in het hoofd. Mensen ervaren soms zoveel problemen in hun dagelijks leven, dat ze er nog helemaal niet toe zijn om iets te doen aan hun digitale vaardigheden of laaggeletterdheid. Bovendien speelt er vaak ook nog een vorm van argwaan tegenover instanties die van overheids- of gemeentewege contact zoeken. Er is dus nog veel werk te doen.

Baby's houden van boeken!

BoekStart

ZIJ
MAAKT
MIS
GELUKKIG

TSV THEOLE
JORAM

Doorgaande leeslijn 0-18 jaar

0-6 jaar

Gezinsaanpak-Leesplezier thuis

Bibliotheek Rivierenland werkt o.a. met een gezinsaanpak aan de preventie van laaggeletterdheid. Dit doen we in samenwerking met primair onderwijs en kinderopvanginstellingen, consultatiebureau en andere lokale maatschappelijke partners. Deze aanpak is gericht op gezinnen met kinderen in de leeftijd van 2 tot en met 7 jaar.

Binnen de Gezinsaanpak wordt het programma Leesplezier Thuis ingezet waarbij ouders in de thuissituatie ondersteund worden bij het praten, spelen en (voor)lezen met hun kind, om zo een taalrijke thuisomgeving en een positieve leesomgeving te creëren. Met Leesplezier Thuis spelen de leescoaches van Bibliotheek Rivierenland in maximaal 10 bezoeken in op de intrinsieke motivatie van ouders, met respect voor hun competenties en autonomie.

Aantal bereikte gezinnen: 18 waarbij 180 bezoeken aan huis zijn geweest om te werken aan een taalrijke thuisomgeving.

Doorverwijzingen vanuit Leesplezier thuis

Er is één gezin doorverwezen naar het Taalhuis, één gezin naar een

welzijnsorganisatie, één gezin naar taallessen en een aantal gezinnen zijn doorverwezen naar de Voorleesexpress.

BoekStartkoffertjes

Het programma BoekStart bevordert het lezen met heel jonge kinderen. Het BoekStartkoffertje, op te halen in de Bibliotheek, is voor alle kinderen van 0 tot 2 jaar. BoekStart helpt ouders het juiste voorleesboek te vinden.

Inspiratieavond pedagogisch medewerkers van de kinderopvang

Voorafgaand aan de Nationale Voorleesdagen wordt er jaarlijks in januari een inspiratieavond georganiseerd voor deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

BoekStartfeestjes/ouder-kindactiviteiten, ondersteunende activiteiten Gezinsaanpak

Met prentenboeken onder de arm trekken de leescoaches in onze regio erop uit om bij ouders het bewustzijn te vergroten dat zij thuis een belangrijke rol spelen in de taalontwikkeling van hun kind. Met interactieve voorleessessies laten zij ouders beleven hoe voorlezen hier als gewoonte aan bijdraagt. Dit doen zij

bij bijvoorbeeld kinderopvanglocaties, in speeltuinen en buurthuizen. Op geanimeerde en interactieve wijze lezen zij voor. Ze maken daarbij gebruik van spelelementen en muziek. Echt een feestje.

Leescoaches op het consultatiebureau

De leescoach komt regelmatig op het consultatiebureau en ondersteunt de jeugdarts en -verpleegkundige door met ouders in gesprek te gaan en gerichte voorleesondersteuning te bieden. Zo bouwt de leescoach een nauwe band op met ouders en wordt de coach een vertrouwd gezicht, ook in de Bibliotheek. Het blijkt dat vooral laagtaalvaardige ouders hierdoor makkelijker naar de Bibliotheek gaan.

4-12 jaar dBos

Leesgesprekken

Een leesgesprek is een gesprek over lezen met een leerling die geen leesplezier ervaart. Er kunnen diverse redenen zijn waarom de leerling geen leesplezier ervaart. Tijdens het gesprek worden de leesomgeving, leesvoorkeuren en leesvaardigheid besproken om zo het geschikte boek te vinden voor deze leerling. Daarnaast wordt er een kort verslag gemaakt met bevindingen en tips waarmee leerling, leerkracht en ouders verder kunnen werken aan leesplezier.

BOM (Boek op Maat gesprekken)

Bij Boek op Maat spreekt de leescoach een (groepje) leerlingen in de schoolbibliotheek die lezen meestal moeilijk of niet zo leuk vinden. Het gaat hierbij om leerlingen die thuis geen leescultuur hebben, die niet tot (vrij) lezen komen of die veel moeite hebben een leuk boek te vinden.

Teamtraining

Op zes scholen zijn teamtrainingen gegeven voor deskundigheidsbevordering van de leerkrachten. Hierbij sloten 62 leerkrachten aan.

Cursus Open Boek

Leescoördinatoren hebben de belangrijke taak het leesbeleid binnen de basisschool vorm te geven door het opstellen, en met het team uitvoeren van een (school)leesplan. De cursus Open Boek is de opleiding tot leescoördinator.

9
deelnemers

Netwerkbijeenkomst (Voor) leescoördinatoren

1 Netwerkbijeenkomst georganiseerd voor (voor)leescoördinatoren. Tijdens deze bijeenkomst stond het thema begrijpend luisteren en kijken centraal en kon er gewerkt worden aan de leesbeleidspannen

Groepsbezoeken aan de Bibliotheek vestiging Zinder

456 leerlingen hebben de Bibliotheek met hun klas bezocht.

VoorleesExpress

Boek op bezoek is halverwege het jaar van naam veranderd en gaat nu verder als de VoorleesExpress. De VoorleesExpress zorgt ervoor dat kinderen met een taalachterstand extra aandacht krijgen. Twintig weken lang

gaat een vrijwilliger met hen, en hun ouders, aan de slag met taal en (voor) lezen. Samen met de ouders streven de vrijwilligers ernaar dat taal en leesplezier een vaste plek in het gezin krijgen.

32
bezochte gezinnen

Inspiratieavond voorleesvrijwilligers van de Voorleesexpress

Tijdens deze avond krijgen de voorlezers tips hoe zij kunnen helpen in de gezinnen. Daarnaast worden er veel ervaringen onderling uitgewisseld die inzetbaar zijn bij de gezinnen. 1 avond georganiseerd.

Nationale voorleeswedstrijd Een spannende

leesbevorderingswedstrijd voor de leerlingen van groep 7 en 8. Binnen Rivierenland deden 69 deelnemers mee aan deze wedstrijd.

12-18 jaar dBos VO
de Bibliotheek op school voortgezet onderwijs

Read2me voorleeswedstrijd voor het VO

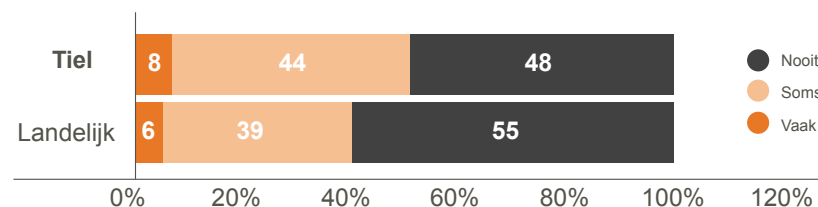
Voorleeswedstrijd voor het voortgezet onderwijs. 1 school heeft hieraan meegedaan. Aantal aanwezige supporters 60.

De monitor

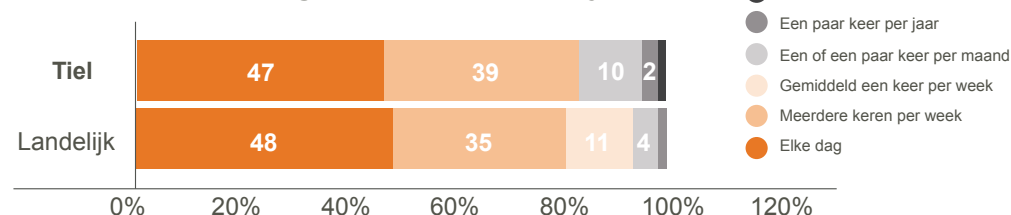
Gemeente Tiel

De Monitor is het meetinstrument dat het leesklimaat op school in kaart brengt, met vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en leescoaches. Jaarlijks gaan we aan de hand van de monitorresultaten met de scholen in gesprek. De uitkomsten van de monitor gebruiken we voor het vaststellen van nieuwe doelen. Scholen kunnen hiermee hun leesbeleid en leesresultaten verbeteren.

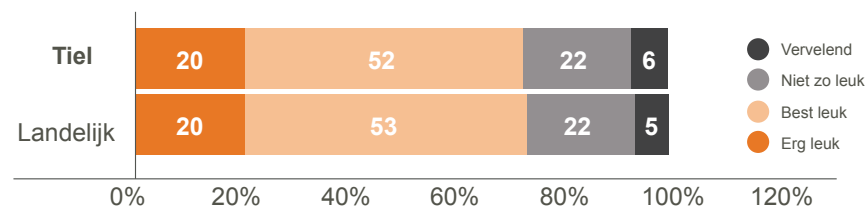
Mijn moeder of vader praat met mij over boeken

Ik lees voor aan een groep. Hoe vaak doe je dit?

Hoe vind je het om een boek te lezen?

Kijk op blz. 39 (kader tweede kolom) voor de effecten van de doorgaande leeslijn.

 inwoners: 52.720*

Leden en uitleningen

Gemeente West Betuwe

Leden

6.749

Jeugd

3.363

Volwassenen

92

Instellingen

10.204

Totaal 2023

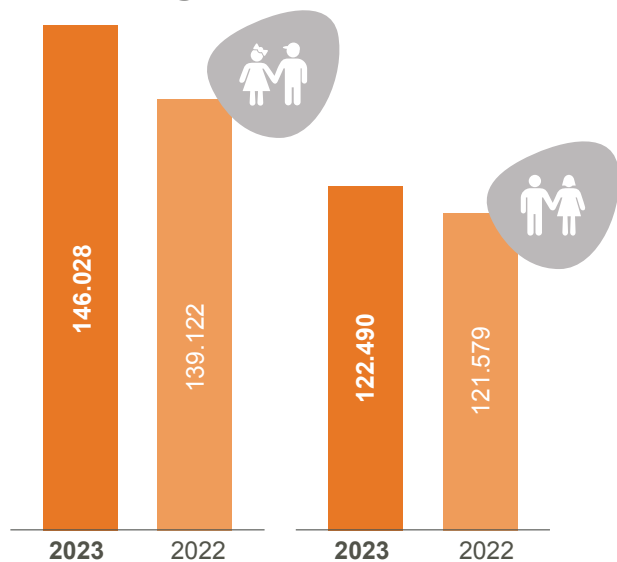
10.039

Totaal 2022

19,4%

van de inwoners
is lid

Uitleningen

268.518

Totaal 2023

260.701

Totaal 2022

*Bron: CBS 2023

Gemeente West Betuwe

Community Library

Gineke van Eck, Community Librarian in West Betuwe vertelt.

Een mooi voorbeeld van een inwonersinitiatief is ontstaan in Varik. De dorpsstafel Varik/Heesselt en de Burgermeester Westerbeek van Eertenschool hebben de handen in een geslagen om een Bibliotheek breng- en haalpunt te realiseren voor de inwoners van Varik. Het belang van beide partijen bij het bevorderen van lezen en het ondersteunen van inwoners hierin staat centraal. Het breng- en haalpunt is gerealiseerd in de Burgermeester Westerbeek van Eertenschool te Varik. De bewoners kunnen nu boeken reserveren, ophalen en inleveren bij het bibliotheekpunt.

Een ander voorbeeld is een mooie groep mensen in Asperen die op maandagochtend samenkomen bij de Buurtontmoetingsplek (BOP). Wij zijn daar langs geweest om kennis te maken. Al snel kwamen er digitale vragen. We gaan nu op aanvraag langs met ons digitale spreekuur. De mensen zijn vertrouwd met ons geworden en durven te vragen. Tijdens deze ochtend is ook de Taalkring Asperen aanwezig in het dorps huis. We hebben ze rondgeleid in Bibliotheek Asperen en we hebben op aanvraag van de groep een collectie anderstalig en Nederlandse leerboeken opgenomen in Bibliotheek Asperen. De beide groepen zitten al lange tijd tegelijk op maandag in het dorps huis. Hoe mooi is het om ze met elkaar te verbinden, ze wonen allemaal in het dorp Asperen. Er zijn nu zelfs al aanvragen voor een cursus digitale vaardigheden die we in het dorps huis op hun vertrouwde plek met vertrouwde gezichten met deelnemers uit beide groepen kunnen geven.

Door kennismakingsgesprekken over de speciale projecten (zie pagina 18 en 22) ben ik met veel groepen in contact gekomen. En door bij de uitvoering van

de workshops aanwezig te zijn kon ik in gesprek met de inwoners in de diverse leeftijdscategorieën. We waren zichtbaar bij jongeren van de Scouting, De Halte, Huis van Ophemert, Burcht van Haaften die allemaal activiteiten voor jongeren organiseren. Dit heeft het veel deuren naar nieuwe groepen inwoners geopend.

In Herwijnen was het wel een hele bijzondere ontmoeting met de deelnemers van de Buurtontmoetingsplek (BOP). Er waren gelijk al veel enthousiaste ouderen die graag een cursus digitale vaardigheden wilde volgen. De buurvrouw kende weer een vriendin en daar de burens van en zo werd iedereen opgetrommeld en konden we op korte termijn starten met twee volle groepen Klik & Tik. Na de digitale vaardigheidscursussen durfde vele zelfs een workshop van de Maakplaats te volgen. Een eigen tasje maken waarvoor je de sticker digitaal moest ontwerpen. Wat een uitdaging en wat knap dat ze deze zijn aangegaan. Mooi te zien wat een zelfvertrouwen ze hebben gekregen door het volgen van de digitale cursussen.

Dichter bij elkaar

Dichterbij Huis, een organisatie die mensen met diverse culturen en achtergronden in onze regio dichterbij elkaar wil brengen. Wat een bijzonder mooie avond en samenwerking met Dichterbij Huis West Betuwe. Een Irakase avond. Voor deze avond hadden wij schrijver en dichter Rodaan Al Galidi uitgenodigd. Een man die zelf asielzoeker is geweest. Er was veel ruimte voor mooie gesprekken, lachen, bewustwording. Een mooie manier om in gesprek te komen met de bewoners. Een waardevolle samenwerking waarin we elkaar helpen met verbinden en ontmoeten.

Één zijn met het dorp

Een dorpsquiz met maar liefst 23 teams. Wij waren ook een locatie waar de deelnemers een activiteit moesten uitvoeren. Ze kwamen langs bij de Bibliotheek in Geldermalsen om een tasje te maken met een bieb of dorp slogan. Zo waren we als Bibliotheek echt deel van het dorp. Leuke gesprekken, nieuwe gezichten en ook nog een eigen “biebteam” wat meedoet aan de dorpsquiz.

Een klein gebaar wordt groots ontvangen

Tijdens de nationale voorleeslunch waren we welkom bij Avondlicht in Herwijnen. Een enthousiaste vrijwilliger las daar voor aan ouderen. Wat hebben de bewoners genoten. Sommige bewoners vertelde dat ze niet meer kunnen lezen door slechtheid. Helaas zijn ze ook niet digitaalvaardig om luisterboeken te kunnen luisteren. Voorlezen werd door deze bewoners dan ook als heel positief ervaren. Een tijdje geleden sprak ik de activiteitbegeleider van Avondlicht en zij vertelde dat ze nu iedere week voorlezen aan de bewoners. Voorlezen blijft mooi, bijzonder en van belang voor jong en oud!

...rweg naar sterke bibliotheken, scholen,
...kverenigingen en culturele instellingen.

HUIS
HEMERT

Doorgaande leeslijn 0-18 jaar

0-6 jaar

Gezinsaanpak-Leesplezier thuis

Bibliotheek Rivierenland werkt o.a. met een gezinsaanpak aan de preventie van laaggeletterdheid. Dit doen we in samenwerking met primair onderwijs en kinderopvanginstellingen, consultatiebureau en andere lokale maatschappelijke partners. Deze aanpak is gericht op gezinnen met kinderen in de leeftijd van twee tot en met zeven jaar.

Binnen de Gezinsaanpak wordt het programma Leesplezier Thuis ingezet waarbij ouders in de thuissituatie ondersteund worden bij het praten, spelen en (voor)lezen met hun kind, om zo een taalrijke thuisomgeving en een positieve leesomgeving te creëren. Met Leesplezier Thuis spelen de leescoaches van Bibliotheek Rivierenland in maximaal 10 bezoeken in op de intrinsieke motivatie van ouders, met respect voor hun competenties en autonomie.

13

bereikte gezinnen

Er zijn 13 gezinnen bezocht waardoor er 130 bezoeken hebben plaatsgevonden aan huis om te werken aan een taalrijke thuisomgeving.

BoekStartkoffertjes

Het programma BoekStart bevordert het lezen met heel jonge kinderen. Het BoekStartkoffertje, op te halen in de Bibliotheek, is voor alle kinderen van 0 tot

2 jaar. BoekStart helpt ouders het juiste voorleesboek te vinden.

329

uitgereikte koffertjes

Inspiratieavond

Voorafgaand aan de Nationale Voorleesdagen wordt er jaarlijks in januari een inspiratieavond georganiseerd voor deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

90

aanwezigen

BoekStartfeestjes

Met prentenboeken onder de arm trekken de leescoaches in onze regio erop uit om bij ouders het bewustzijn te vergroten dat zij thuis een belangrijke rol spelen in de taalontwikkeling van hun kind. Met interactieve voorleessessies laten zij ouders beleven hoe voorlezen hier als gewoonte aan bijdraagt. Dit doen zij bij bijvoorbeeld kinderopvanglocaties, in speeltuinen en buurthuizen. Op geanimeerde en interactieve wijze lezen zij voor. Ze maken daarbij gebruik van spelelementen en muziek. Echt een feestje.

1010

aanwezige kinderen

148

aanwezige ouders

Op het consultatiebureau

De leescoach komt regelmatig op het consultatiebureau en ondersteunt de jeugdarts en -verpleegkundige door met

ouders in gesprek te gaan en gerichte voorleesondersteuning te bieden. Zo bouwt de leescoach een nauwe band op met ouders en wordt de coach een vertrouwd gezicht, ook in de Bibliotheek. Het blijkt dat vooral laagtaalkundige ouders hierdoor makkelijker naar de Bibliotheek gaan.

80

groepen

Boekenpret Gezinsaanpak

Boekenpret richt zich op gezinnen met kinderen tussen 0 en 6 jaar (ouders en kinderen) en de professionals om hen heen. De aanpak en materialen zijn specifiek ontwikkeld voor gezinnen zonder voorlees traditie.

Kansrijke start

Voorlichting aan zwangeren over taal.

60

bezoekers

22

deelnemers

Teamtraining

Op kinderopvanglocaties zijn teamtrainingen gegeven voor deskundigheidsbevordering aan 64 pedagogisch medewerkers. Denk hierbij aan interactief voorlezen en digitale prentenbeken.

4-12 jaar dBos

Leesgesprekken

Een leesgesprek is een gesprek over lezen met een leerling die niet tot lezen komt. Tijdens het gesprek worden de leesomgeving, leesvoorkeuren en

leesvaardigheid besproken om zo het geschikte boek te vinden voor deze leerling. Daarnaast wordt er een kort verslag gemaakt met bevindingen en tips waarmee leerling, leerkracht en ouders verder kunnen werken aan leesplezier.

224

gevoerde leesgesprekken

Boek op Maat gesprekken (BOM)

Bij Boek op Maat spreekt de leescoach een (groepje) leerlingen in de schoolbibliotheek die lezen meestal moeilijk of niet zo leuk vinden. Het gaat hierbij om leerlingen die thuis geen leescultuur hebben, die niet tot (vrij) lezen komen of die veel moeite hebben een leuk boek te vinden.

360

BOM gesprekken gevoerd

Groepsbezoeken

17 groepen hebben een Bibliotheek bezocht.

Teamtrainingen

Op vier scholen is een teamtraining gegeven voor deskundigheidsbevordering van de leerkrachten.

Cursus Open Boek

Leescoördinatoren hebben de belangrijke taak het leesbeleid binnen de basisschool vorm te geven. De cursus Open Boek is de opleiding tot leescoördinator.

9

deelnemers

Netwerkbijeenkomst (Voor) leescoördinatoren

1 Netwerkbijeenkomst georganiseerd voor (voor)leescoördinatoren. Tijdens deze bijeenkomst stond het thema begrijpend luisteren en kijken centraal en kon er gewerkt worden aan de leesbeleidsplannen.

Biebclub

De Biebclub is er speciaal voor leerlingen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken als het om lezen gaat. Hier komen verschillende werkvormen aan bod met als doel leerlingen te motiveren om te gaan lezen, verrijking van de woordenschat en werken aan 21e-eeuwse vaardigheden.

16
aanwezigen

VoorleesExpress

De VoorleesExpress zorgt ervoor dat kinderen van 2 t/m 8 jaar, met een taalachterstand, extra aandacht krijgen. 20 weken lang gaat een vrijwilliger met hen, en hun ouders, aan de slag met taal en (voor)lezen. Samen met de ouders streven de vrijwilligers ernaar dat taal en leesplezier een vaste plek in het gezin krijgen. Er hebben 10 gezinnen aan de VoorleesExpress deelgenomen.

Resultaten

- Kinderen zijn meer gaan praten
- Ouders zijn actiever de taalontwikkeling van hun kind gaan stimuleren
- Kinderen zijn lid geworden van de Bibliotheek en ouders gaan boeken lenen in de Bibliotheek
- Kind is vooruitgegaan in taalontwikkeling

- Kind kan zich beter/langer concentreren.
- Kind is meer gaan praten
- Kind is vooruitgegaan op school

Doorverwezen Gezinsaanpak: **8 gezinnen**
DoorverwezenTaalhuis: **6 gezinnen**
DoorverwezenHomestart: **2 gezinnen**

Opzetten taalcafé voor ouders

Doelgroep: ouders die zelf geen initiatief (kunnen) nemen voor het leren van de Nederlandse taal.

Ouders krijgen een mondelinge uitnodiging van de leerkracht, zij brengen hun kind(eren) naar school en blijven daar zelf ook. In een daarvoor geschikte ruimte ontmoeten deze ouders elkaar en kijkt een medewerker van het Taalhuis hoe leerbaar deze ouders zijn en welk aanbod bij hen past. Deze pilot wordt na de zomervakantie uitgevoerd, in beginsel voor drie maanden. Samenwerking tussen Digi/taalhuis, basisschool en Bibliotheek.

Nationale voorleeswedstrijd

Een spannende leesbevorderingswedstrijd voor de leerlingen van groep 7 en 8.

69
deelnemers binnen Rivierenland deden mee aan deze wedstrijd.

12-18 jaar dBos VO
de Bibliotheek op school voortgezet onderwijs

Read2me voorleeswedstrijd

Voorleeswedstrijd voor het voortgezet onderwijs 1 school heeft hieraan meegedaan.

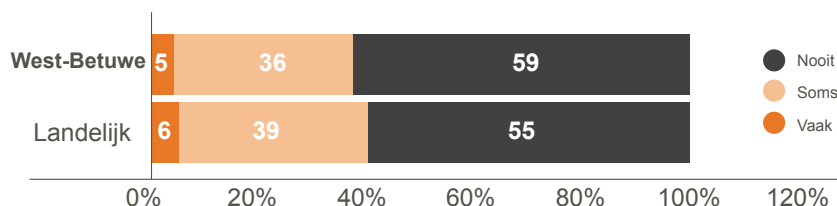
60
aanwezige supporters

De monitor

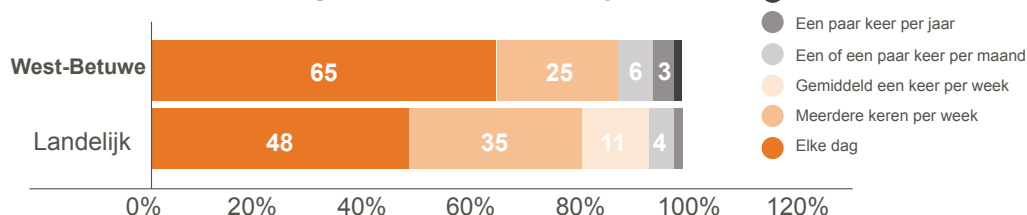
Gemeente West Betuwe

De Monitor is het meetinstrument dat het leesklimaat op school in kaart brengt, met vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en leescoaches. Jaarlijks gaan we aan de hand van de monitorresultaten met de scholen in gesprek. De uitkomsten van de monitor gebruiken we voor het vaststellen van nieuwe doelen. Scholen kunnen hiermee hun leesbeleid en leesresultaten verbeteren.

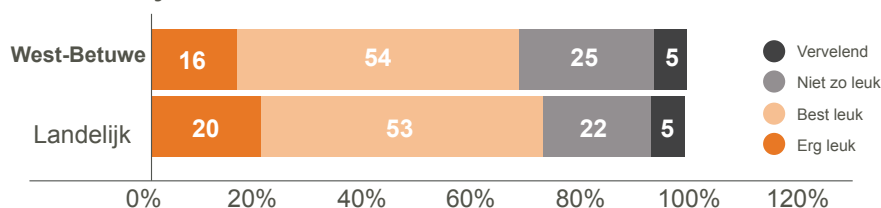
Mijn moeder of vader praat met mij over boeken

Ik lees voor aan een groep. Hoe vaak doe je dit?

Hoe vind je het om een boek te lezen?

Kijk op blz. 39 (kader tweede kolom) voor de effecten van de doorgaande leeslijn.

 inwoners: 20.065*

Leden en uitleningen

Gemeente West Maas en Waal

Leden

2.591
Jeugd

1.135
Volwassenen

22
Instellingen

3.748

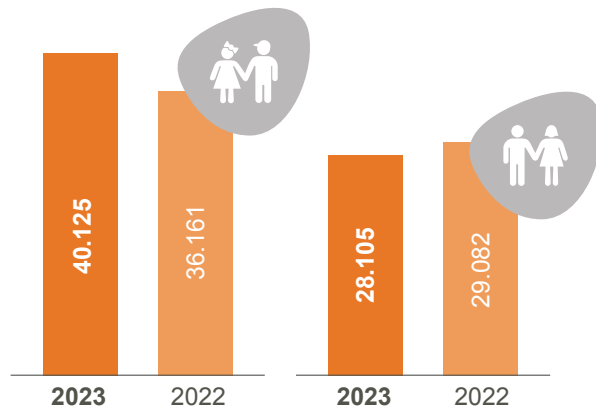
Totaal 2023

3.710

Totaal 2022

18,7%
van de inwoners
is lid

Uitleningen

68.230

Totaal 2023

65.243

Totaal 2022

*Bron: CBS 2023

Gemeente West Maas en Waal

Community Library

Angelique Keuning, Community Librarian in Druten en West Maas en Waal vertelt:

Samenwerken met andere organisaties zorgt altijd voor extra mogelijkheden, omdat eenieder zo zijn specifieke kennis kan inzetten. Het levert meer op omdat 1+1 snel 3 wordt. Ook geeft het meer kennis van elkaars organisatie zodat we inwoners beter kunnen adviseren en doorverwijzen.

Als voorbeeld; vaak word ik actief benaderd door seniorenverenigingen, omdat zij van andere verenigingen hebben gehoord dat wij daar een presentatie over hebben gegeven over onze diensten en mogelijkheden. Dat willen zij ook voor hun leden. De speciale projecten (zie pagina 18 en 22) waarmee we de verschillende wijken zijn ingegaan hebben ervoor gezorgd dat andere doelgroepen benaderd zijn en sloot aan bij de interesses van meerdere groepen. Zo hebben door het aanbod met de Mobiele maakplaats veel meer jongeren 11-15 jaar deelgenomen aan activiteiten.

Maar ook ouderen: zo heb ik pas een dame ontmoet die erg druk was met het regelen van haar verzekeringen en andere persoonlijke zaken. Omdat het haar niet lukt e-mails te beantwoorden, heeft ze veel hulp nodig van haar dochter of anderen in haar netwerk. Ik heb haar kunnen helpen door te laten zien hoe ze de verzekeringspolis digitaal kan inzien en hoe ze een mail kan beantwoorden. Ze is dolblij met de hulp. Op mijn vraag of ze dit ook zelf wil leren kijkt ze mij verbaasd aan en zegt, 'Kan ik dat?' En of ze dat kan! Ze is gestart met de cursus Klik & Tik.

Dit jaar hebben we samengewerkt met veel verschillende organisaties. Een kleine greep uit deze nieuwe samenwerkingen:

Samenwerking Sociom

Doordat er een fijne, mooie en directe samenwerking is met Sociom zijn de lijntjes kort en vinden we elkaar snel. Zo is er een kennismaking met een groep Oekraïners en een rondleiding door de bieb georganiseerd. Ook met de hulp bij belastingaangifte werken we veel samen en komt er steeds meer uitwisseling tussen jongerenwerk tot stand. In onze samenwerking met jongerenwerk, organiseert de Bibliotheek Maakplaatsactiviteiten tijdens de Dag van de Toekomst voor Jongeren 2024. Tijdens gesprekken met jongerenwerkers hebben we besproken of er interesse is in een informatiemiddag of -avond voor jongeren van 16 jaar en ouder. Deze sessie zal zich richten op onderwerpen als hulp bij DUO, toeslagen en digitaal burgerschap. Het plan is om dit initiatief in 2024 te lanceren.

Samenwerking dorps huis de Hucht, Alphen

Samen met beheerder van het dorps huis De Hucht is er voor de jeugd een leuke Maakplaatsactiviteit georganiseerd en is er een presentatie digitale vaardigheden gegeven. Beide activiteiten zijn uitgerold.

Voorlezen en knutselen

In 2023 is het voorlees- en knutselprogramma in de bibliotheek van Beneden-Leeuwen heropgestart, dankzij een samenwerking tussen Buurtgezinnen en de bibliotheek. Elke woensdagmiddag genieten kinderen van voorlees- en knutselplezier, met hulp van vrijwilligers. Buurtgezinnen organiseert ook maandelijkse koffie- en knutselmomenten voor haar gezinnen, wat in 2024 verder zal worden uitgebreid.

Op het Leeuwendeld in de speeltuin is in juli een leuke activiteit gelanceerd in samenwerking met Buurtgezinnen. Leescoach Jovanka heeft de kinderen een prachtig verhaal voorgelezen, en er zijn ook andere leuke activiteiten voor kinderen georganiseerd. Dit initiatief zal in 2024 verder worden uitgerold in een samenwerkingsverband.

Ik heb deelgenomen aan diverse Wandelcafé's, waaronder die in Dreumel, waar ik kennis heb gemaakt met wandelaars uit het dorp. Daarnaast ben ik aanwezig geweest bij verschillende Netwerkbijeenkomsten van Kansrijke Start.

Doorgaande leeslijn 0-18 jaar

0-6 jaar

Gezinsaanpak-Leesplezier thuis

Bibliotheek Rivierenland werkt o.a. met een gezinsaanpak aan de preventie van laaggeletterdheid. Dit doen we in samenwerking met primair onderwijs en kinderopvanginstellingen, consultatiebureau en andere lokale maatschappelijke partners. Deze aanpak is gericht op gezinnen met kinderen in de leeftijd van twee tot en met zeven jaar.

Binnen de Gezinsaanpak wordt het programma Leesplezier Thuis ingezet waarbij ouders in de thuissituatie ondersteund worden bij het praten, spelen en (voor)lezen met hun kind, om zo een taalrijke thuisomgeving en een positieve leesomgeving te creëren. Met Leesplezier Thuis spelen de leescoaches van Bibliotheek Rivierenland in maximaal 10 bezoeken in op de intrinsieke motivatie van ouders, met respect voor hun competenties en autonomie.

6

bereikte gezinnen

Er zijn 6 gezinnen bezocht waardoor er 60 bezoeken hebben plaatsgevonden aan huis om te werken aan een taalrijke thuisomgeving.

Gezinnen doorverwezen naar:
VoorleesExpress en Taalhuis

Inspiratieavond pedagogisch medewerkers van de kinderopvang

Voorafgaand aan de Nationale Voorleesdagen wordt er jaarlijks in januari een inspiratieavond georganiseerd voor deskundigheidbevordering van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

90

aanwezigen

BoekStart feestjes/ouder-kindactiviteiten, ondersteunde activiteiten Gezinsaanpak

Met een prentenboek onder de arm trekken de leescoaches in onze regio erop uit om bij ouders het bewustzijn te vergroten dat zij thuis een belangrijke rol spelen in de taalontwikkeling van hun kind. Met interactieve voorleessessies laten zij ouders beleven hoe voorlezen hier als gewoonte aan bijdraagt. Dit doen zij bij bijvoorbeeld kinderopvanglocaties, in speeltuinen en buurthuizen. Op geanimeerde en interactieve wijze lezen zij voor. Ze maken daarbij gebruik van spelelementen en muziek. Echt een feestje.

67

aanwezige kinderen

20

aanwezige ouders

Leescoaches op het consultatiebureau

De leescoach komt regelmatig op het consultatiebureau en ondersteunt de jeugdarts en -verpleegkundige door met ouders in gesprek te gaan en gerichte voorleesondersteuning te bieden. Zo

bouwt de leescoach een nauwe band op met ouders en wordt de coach een vertrouwd gezicht, ook in de Bibliotheek. Het blijkt dat vooral laagtaalvaardige ouders hierdoor makkelijker naar de Bibliotheek gaan.

85

kinderen waarmee contact is geweest

76

ouders waarmee contact is geweest

4-12 jaar dBos

Leesgesprekken

Een leesgesprek is een gesprek over lezen met een leerling die geen leesplezier ervaart. Er kunnen diverse redenen zijn waarom een kind geen leesplezier ervaart. Tijdens het gesprek worden de leesomgeving, leesvoorkeuren en leesvaardigheid besproken om zo het geschikte boek te vinden voor deze leerling. Daarnaast wordt er een kort verslag gemaakt met bevindingen en tips waarmee leerling, leerkracht en ouders verder kunnen werken aan leesplezier.

12

gevoerde leesgesprekken

Boek op Maat gesprekken (BOM)

Bij Boek op Maat spreekt de leescoach een (groepje) leerlingen in de schoolbibliotheek die lezen meestal moeilijk of niet zo leuk vinden. Het gaat hierbij om leerlingen die thuis geen leescultuur hebben, die niet tot (vrij) lezen komen of die veel moeite hebben een leuk boek te vinden.

45

BOM gesprekken gevoerd

Cursus Open Boek

Leescoördinatoren hebben de belangrijke taak het leesbeleid binnen de basisschool vorm te geven door het opstellen, en met het team uitvoeren van een (school)leesplan. De cursus Open Boek is de opleiding tot leescoördinator.

Netwerkbijeenkomst (Voor) leescoördinatoren

1 Netwerkbijeenkomst georganiseerd voor (voor)leescoördinatoren. Tijdens deze bijeenkomst stond het thema begrijpend luisteren en kijken centraal en kon er gewerkt worden aan de leesbeleidspannen

VoorleesExpress

De VoorleesExpress zorgt ervoor dat kinderen van 2 t/m 8 jaar, met een taalachterstand, extra aandacht krijgen. 20 weken lang gaat een vrijwilliger met hen, en hun ouders, aan de slag met taal en (voor)lezen. Samen met de ouders streven de vrijwilligers ernaar dat taal en leesplezier een vaste plek in het gezin krijgen. Er hebben 2 gezinnen aan de VoorleesExpress deelgenomen.

Resultaten

- Kinderen zijn vooruitgegaan in taalontwikkeling
- Kinderen zijn meer gaan praten
- Ouders zijn actiever de taalontwikkeling van hun kind gaan stimuleren
- Kinderen zijn lid geworden van de Bibliotheek en ouders gaan boeken lenen in de Bibliotheek

Doorverwezen Gezinsaanpak: **4 gezinnen**

DoorverwezenTaalhuis: **4 gezinnen**

Leescoach vertelt: Ik kom in groep 3-4 om een klassikale les te geven rond het thema van de Kinderboekenweek. Ik gebruik hiervoor het prachtige en grappige prentenboek 'de Springe-dinges'. De juf is na afloop erg enthousiast en vertelt me dat ze altijd zo worstelt met voorleesverhalen in deze combiklas, omdat groep 4 een duidelijk ander taalniveau heeft dan groep 3, maar ze realiseerde zich dat groep 4 net zo hard van dit prentenboek aan het genieten was als groep 3. Zeker als het een taalrijk prentenboek is, is dit nog prima voor te lezen aan 'oudere' kinderen.

Inspiratieavond voorleesvrijwilligers van de Voorleesexpress

Tijdens deze avond krijgen de voorlezers tips hoe zij kunnen helpen in de gezinnen. Daarnaast worden er veel ervaringen onderling uitgewisseld die inzetbaar zijn bij de gezinnen. 1 avond georganiseerd.

Nationale voorleeswedstrijd

Een spannende leesbevorderingswedstrijd voor de leerlingen van groep 7 en 8.

69

deelnemers binnen Rivierenland deden mee aan deze wedstrijd.

Effecten

Met deze programma's streven we ernaar ouders meer bewust te maken in hun rol in de (vroeg) taalontwikkeling van hun kind, waardoor zij meer taal gaan aanbieden, waardoor kinderen een ruimere woordenschat ontwikkelen en met minder taalachterstand starten in het basisonderwijs waardoor hun schoolcarrière positiever verloopt. Op de scholen werken we aan meer leesplezier bij kinderen, zodat zij betere lezers worden en meer en vaker gaan lezen, wat een positieve invloed heeft op de taalontwikkeling, wat hen uiteindelijk tot geletterde burgers maakt.

Met de gezinsaanpak bereiken we de volgende effecten

- Ouders zijn zich meer bewust van hun rol in de taalontwikkeling van hun kind;
- Ouders bieden meer taal aan door het voeren van interactieve gesprekjes met hun kind;
- Ouders zien het belang van het gebruik van taal bij spel;
- Ouders ervaren hoe boeken behulpzaam zijn bij het aanbieden van taal.

Leesgesprekken op scholen hebben de volgende effecten

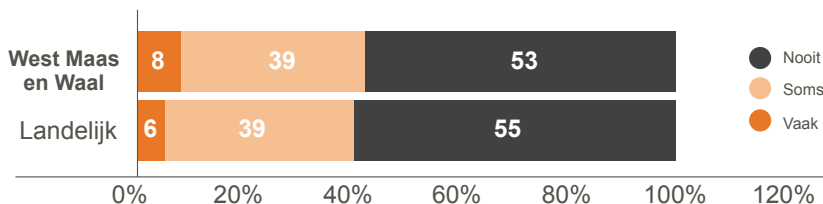
- Door het lezen van het juiste boek gaan kinderen (meer) plezier ervaren in lezen;
- Doordat zij leesplezier ervaren gaan kinderen meer en vaker lezen.

De monitor

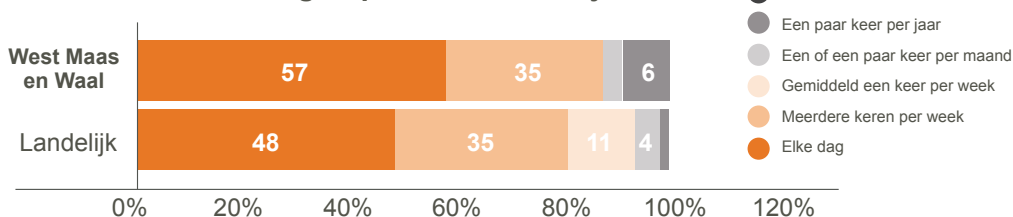
Gemeente West Maas en Waal

De Monitor is het meetinstrument dat het leesklimaat op school in kaart brengt, met vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en leescoaches. Jaarlijks gaan we aan de hand van de monitorresultaten met de scholen in gesprek. De uitkomsten van de monitor gebruiken we voor het vaststellen van nieuwe doelen. Scholen kunnen hiermee hun leesbeleid en leesresultaten verbeteren.

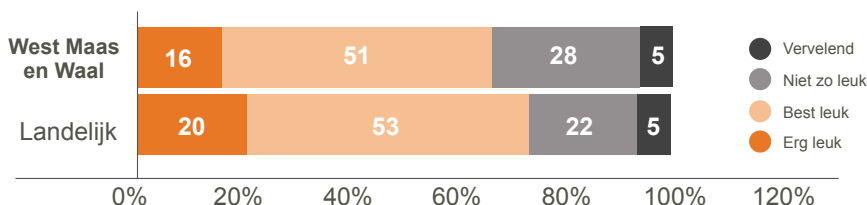
Mijn moeder of vader praat met mij over boeken

Ik lees voor aan een groep. Hoe vaak doe je dit?

Hoe vind je het om een boek te lezen?

 inwoners: 30.349*

Overzicht 2023

Gemeente Zaltbommel

Leden

3.985

Jeugd

1.775

Volwassenen

17

Instellingen

5.777

Totaal 2023

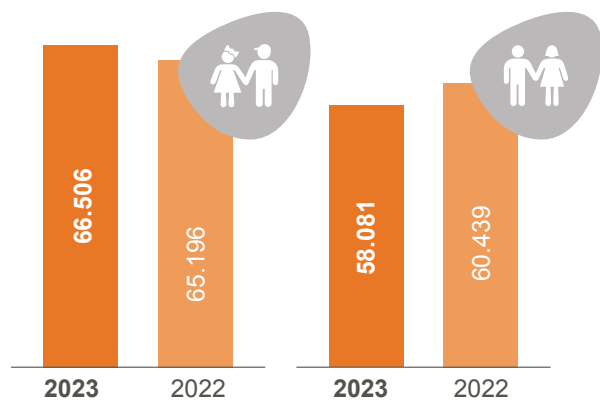
5.806

Totaal 2022

19%

van de inwoners is lid

Uitleningen

124.587

Totaal 2023

125.635

Totaal 2022

*Bron: CBS 2023

Gemeente Zaltbommel

Community Library

Loeki Bruinink, Community Librarian in de Bommelerwaard vertelt.

De gemeente Zaltbommel telt twaalf kernen, met allemaal een eigen karakter. Als Community Librarian in de gemeente Zaltbommel werk je met partijen en initiatieven die actief zijn in de gemeente Zaltbommel of Bommelerwaard-breed.

Wat speelt er in een wijk of dorp en kun je als bieb daarin iets betekenen voor de inwoners? Je spreekt met leden van een dorpsraad, bezoekt een markt, bijeenkomst of wijkcentrum en borduurt voort op wat je van inwoners, collega's, vrijwilligers en partners hoort. Je kunt niet overal tegelijk zijn, maar wil als community librarian vooral zichtbaar en beschikbaar zijn.

Zo legde ik contact met de Zaltbommelse belangenbehartiger dementie van Alzheimer Nederland, met Buurtzorg Jong, met JOOP en Scouting Zaltbommel en werk ik prettig samen met de medewerkers van de gemeente, Welzijn Bommelerwaard en Kompas. Mijn lokale team, cursussen en netwerkbijeenkomsten houden me op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen. En een kijkje in andermans keuken zorgt altijd weer voor een nieuwe dosis inspiratie.

Een eerste contact kan uitgroeien tot een duurzame relatie. Er ontstaat energie om dingen samen op te pakken. Zo legden we in Brakel contact met De Loods, een huiskamer waar jonge moeders elkaar ontmoeten. De initiatiefnemer staat open voor andere activiteiten in De Loods. Dat zou wellicht iets kunnen

betekenen voor de Poolse gemeenschap in het dorp. Een Poolse vader (via het consultatiebureau in contact gekomen met onze leescoach) liet namelijk weten dat het mooi zou zijn als de Poolse gemeenschap meer binding kreeg met zowel Brakel als de Bibliotheek. We gaan kijken welke kansen hier liggen. Verkennende gesprekken met de initiatiefnemers van Aanloop De Steiger in Pand 9 resulteerden in concrete gezamenlijke activiteiten in 2024.

Kunst Boek & Doek: van, voor en door ons allemaal

Nadat de klantadviseurs in de bieb Zaltbommel een vraag naar kunstboeken signaleerden bij diverse bezoekers, wilden zij deze collectie meer onder de aandacht brengen. Aanvankelijk hadden we het idee om aan te sluiten bij Kunstrandje XXL in de binnenstad van Zaltbommel. In gesprek met de organisator bleek echter dat alleen kunstenaars en expositieruimten binnen de vestingmuren mochten deelnemen. We besloten om in de bieb iets laagdrempeligs te organiseren, samen met onze vrijwilligers, partners en buurtgenoten: Kunst Boek & Doek. Schilderijen van onze medewerkers, vrijwilligers, partners en buurtgenoten combineerden we met bijpassende (kunst)boeken uit onze collectie. Ook drie bezoekers van de Herstelacademie Bommelerwaard exposeerden hun werk. Cultuurfestival Bommelerwaard 2025 en Kunstrandje Zaltbommel zorgden voor promotiemateriaal. Een groot leeg doek bij de ingang stimuleerde bezoekers ook zelf hun creativiteit de vrije loop te laten. In de kinderhoek mochten de kleintjes zich uitleven en stonden de kinderboeken met thema kunst in het zonnetje.

Vanwege enthousiaste reacties die we kregen op deze expositie, hebben we deze nog een aantal dagen verlengd. Ook kregen we spontane aanbiedingen van inwoners en partijen die een volgende keer ook graag willen deelnemen. De community groeit.

Ook de Bibliotheek in Aalst heeft plannen om met inwoners en lokale partijen een eigen versie van Kunst Boek & Doek neer te zetten.

Sfeervolle Sint Maartenviering in de Spellewaard

In de wijk de Spellewaard in Zaltbommel kregen we het signaal dat inwoners de verbinding met elkaar missen. Met het wijkhuis Spellewaard (waar onze docent Digitale Vaardigheden al een Klik & Tik cursus verzorgde) en kinderboerderij Beestenboel hebben we samen het Sint Maartenfeest georganiseerd voor kinderen uit de buurt en hun ouders.

Op en rond het plein op de Schans flonkerden de lichtjes en dampte de gratis chocolademelk. In de sfeervol versierde en verlichte bieb trakteerde onze verhalenverteller, de leescoach, op een mooi Sint-Maartensverhaal en wat lekkers. Daarna startte de lampionentocht door de wijk via de kinderboerderij en verscheen Sint-Maarten zelf bij het wijkhuis. Kinderen doneerden een deel van het opgehaalde snoep aan de Voedselbank, want Sint-Maarten is natuurlijk het feest van delen.

Een geslaagde activiteit, die ongetwijfeld kan uitgroeien tot een jaarlijkse traditie in de wijk. Een activiteit die ons ook in gesprek bracht met jonge ouders. Dat zorgde bijvoorbeeld weer voor een leuk contact bij de scouting.

Kinderen houden van boeken!

Voorleesfeestje met knutsel
Aalst 14.30uur
ledere 2^e woensdag
van de maand

Dit feestje is voor alle kindjes van 4-6 jaar en hun ouders en verzorgers. Het is een leuke manier om samen te lezen en te knutselen.

Doorgaande leeslijn 0-18 jaar

0-6 jaar

Gezinsaanpak-Leesplezier thuis

Bibliotheek Rivierenland werkt o.a. met een gezinsaanpak aan de preventie van laaggeletterdheid. Dit doen we in samenwerking met primair onderwijs en kinderopvanginstellingen, consultatiebureau en andere lokale maatschappelijke partners. Deze aanpak is gericht op gezinnen met kinderen in de leeftijd van twee tot en met zeven jaar.

Binnen de Gezinsaanpak wordt het programma Leesplezier Thuis ingezet waarbij ouders in de thuissituatie ondersteund worden bij het praten, spelen en (voor)lezen met hun kind, om zo een taalrijke thuisomgeving en een positieve leesomgeving te creëren. Met Leesplezier Thuis spelen de leescoaches van Bibliotheek Rivierenland in maximaal 10 bezoeken in op de intrinsieke motivatie van ouders, met respect voor hun competenties en autonomie.

12

bereikte gezinnen

Er zijn 12 gezinnen bezocht waardoor er 120 bezoeken hebben plaatsgevonden aan huis om te werken aan een taalrijke thuisomgeving.

BoekStartkoffertjes

Het programma BoekStart bevordert

het lezen met heel jonge kinderen. Het BoekStartkoffertje, op te halen in de Bibliotheek, is voor alle kinderen van 0 tot 2 jaar. BoekStart helpt ouders het juiste voorleesboek te vinden.

180

uitgereikte koffertjes

Inspiratieavond pedagogisch medewerkers van de kinderopvang

Voorafgaand aan de Nationale Voorleesdagen wordt er jaarlijks in januari een inspiratieavond georganiseerd voor deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

90

aanwezigen

BoekStartfeestjes/ouder-kindactiviteiten, ondersteunende activiteiten Gezinsaanpak

Met een prentenboek onder de arm trekken de leescoaches in onze regio erop uit om bij ouders het bewustzijn te vergroten dat zij thuis een belangrijke rol spelen in de taalontwikkeling van hun kind. Met interactieve voorleessessies laten zij ouders beleven hoe voorlezen hier als gewoonte aan bijdraagt. Dit doen zij bij bijvoorbeeld kinderopvanglocaties, in speeltuinen en buurthuizen. Op geanimeerde en interactieve wijze lezen zij voor. Ze maken daarbij gebruik van spelelementen en muziek. Echt een feestje.

156

aanwezige kinderen

277

aanwezige ouders

Inloopspreekuur Bibliotheek Zaltbommel/Aalst

19

kinderen

18

ouders

Leescoaches op het consultatiebureau

De leescoach komt regelmatig op het consultatiebureau en ondersteunt de jeugdarts en -verpleegkundige door met ouders in gesprek te gaan en gerichte voorleesondersteuning te bieden. Zo bouwt de leescoach een nauwe band op met ouders en wordt de coach een vertrouwd gezicht, ook in de Bibliotheek. Het blijkt dat vooral laagtaalvaardige ouders hierdoor makkelijker naar de Bibliotheek gaan.

411

kinderen

359

ouders

4-12 jaar dBos

Leesgesprekken

Een leesgesprek is een gesprek over lezen met een leerling die geen leesplezier ervaart. Er kunnen diverse redenen zijn waarom een kind geen leesplezier ervaart. Tijdens het gesprek worden de leesomgeving, leesvoorkeuren en leesvaardigheid besproken om zo het geschikte boek te vinden voor deze leerling. Daarnaast wordt er een kort verslag gemaakt met bevindingen en tips waarmee leerling, leerkracht en ouders verder kunnen werken aan leesplezier.

21

gevoerde leesgesprekken

BOM (Boek op Maat gesprekken)

Bij Boek op Maat spreekt de leescoach een (groepje) leerlingen in de schoolbibliotheek die lezen meestal moeilijk of niet zo leuk vinden. Het gaat hierbij om leerlingen die thuis geen leescultuur hebben, die niet tot (vrij) lezen komen of die veel moeite hebben een leuk boek te vinden.

82

BOM gesprekken gevoerd

Teamtraining

Op 2 scholen zijn teamtrainingen gegeven voor deskundigheidsbevordering van de leerkrachten waaraan 12 leerkrachten hebben deelgenomen.

Cursus Open Boek

Leescoördinatoren hebben de belangrijke taak het leesbeleid binnen de basisschool vorm te geven door het opstellen, en met het team uitvoeren van een (school) leesplan. De cursus Open Boek is de opleiding tot leescoördinator.

9
deelnemers

Netwerkbijeenkomst (Voor) leescoördinatoren

1 Netwerkbijeenkomst georganiseerd voor (voor)leescoördinatoren. Tijdens deze bijeenkomst stond het thema begrijpend luisteren en kijken centraal en kon er gewerkt worden aan de leesbeleidspannen

Biebclub

Speciaal voor leerlingen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken als het om lezen gaat kan het ondersteuningsprogramma 'Biebclub' ingezet worden. Hierin komen verschillende werkvormen aan bod met als doel leerlingen te motiveren om te gaan lezen, verrijking van de woordenschat en werken aan 21e-eeuwse vaardigheden.

30
deelnemers

Groepsbezoeken

260 leerlingen hebben met hun klas een bibliotheekvestiging bezocht.

Nationale voorleeswedstrijd

Een spannende leesbevorderings-wedstrijd voor de leerlingen van groep 7 en 8.

69
deelnemers binnen Rivierenland deden mee aan deze wedstrijd.

12-18 jaar dBos VO
de Bibliotheek op school voortgezet onderwijs

Read2me voorleeswedstrijd voor het VO

Voorleeswedstrijd voor het voortgezet onderwijs 1 school heeft hieraan meegedaan met twee locaties.

60
aanwezige supporters

Groepsbezoeken aan een bibliotheekvestiging

43 leerlingen hebben de Bibliotheek bezocht

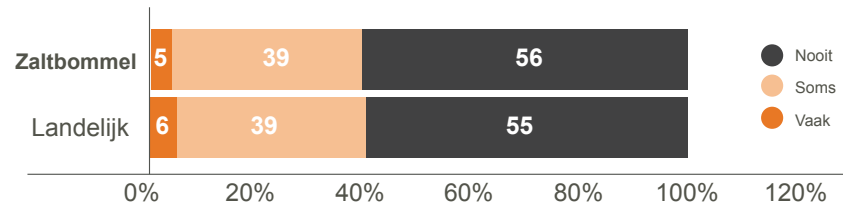
43
leerlingen

De monitor

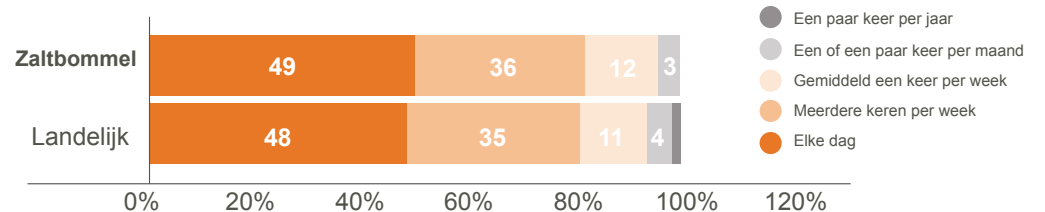
Gemeente Zaltbommel

De Monitor is het meetinstrument dat het leesklimaat op school in kaart brengt, met vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en leescoaches. Jaarlijks gaan we aan de hand van de monitorresultaten met de scholen in gesprek. De uitkomsten van de monitor gebruiken we voor het vaststellen van nieuwe doelen. Scholen kunnen hiermee hun leesbeleid en leesresultaten verbeteren.

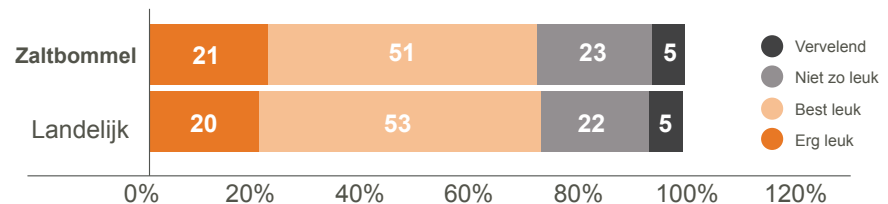
Mijn moeder of vader praat met mij over boeken

Ik lees voor aan een groep. Hoe vaak doe je dit?

Hoe vind je het om een boek te lezen?

Kijk op blz. 39 (kader tweede kolom) voor de effecten van de doorgaande leeslijn.

www.bibliotheekrivierenland.nl

de Bibliotheek
Rivierenland